

Utgiftsområde 24

Näringsliv

Utgiftsområde 24 – Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Näringsliv.....	7
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling.....	8
2.3	Skatteutgifter	9
2.4	Mål för utgiftsområdet.....	11
3	Näringspolitik.....	13
3.1	Mål för näringspolitiken	13
3.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	13
3.3	Resultatredovisning.....	14
3.3.1	Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft	17
3.3.2	Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse.....	24
3.3.3	Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv	31
3.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	35
3.5	Förvaltningen av bolag med statligt ägande	36
3.5.1	Förlängning av mandat samt nytt bemyndigande i samband med rekonstruktion av SAS AB.....	36
3.6	Politikens inriktning	37
3.7	Den årliga revisionens iakttagelser.....	45
3.8	Budgetförslag.....	45
3.8.1	1:1 Verket för innovationssystem	45
3.8.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	46
3.8.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	48
3.8.4	1:4 Tillväxtverket	49
3.8.5	1:5 Näringslivsutveckling	50
3.8.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser ..	52
3.8.7	1:7 Turismfrämjande.....	53
3.8.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning	54
3.8.9	1:9 Geovetenskaplig forskning	56
3.8.10	1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	58
3.8.11	1:11 Bolagsverket.....	58
3.8.12	1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien.....	60
3.8.13	1:13 Konkurrensverket	60
3.8.14	1:14 Konkurrensforskning.....	62
3.8.15	1:15 Upprustning och drift av Göta kanal.....	63
3.8.16	1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	64
3.8.17	1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	65
3.8.18	1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	66
3.8.19	1:19 Finansiering av rättegångskostnader.....	66
3.8.20	1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	67
3.8.21	1:21 Patent- och registreringsverket	68
3.8.22	1:22 Stöd vid korttidsarbete.....	70
3.8.23	1:23 Brexitjusteringsreserven.....	71
3.8.24	1:24 Elstöd.....	71
3.9	Övrig statlig verksamhet.....	72
3.9.1	Bolagsverket	72
3.9.2	Revisorsinspektionen	72
3.10	Övriga förslag.....	73
3.10.1	Kreditgarantier för gröna investeringar	73

4	Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	74
4.1	Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	74
4.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	74
4.3	Resultatredovisning	75
4.3.1	Öka Sveriges export	75
4.3.2	Öka utländska direktinvesteringar i Sverige	81
4.3.3	Stärka Sveriges handelspolitiska intressen	83
4.3.4	Effektivisera den inre marknaden	84
4.3.5	Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur	86
4.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	87
4.5	Politikens inriktning	88
4.6	Budgetförslag	93
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	93
4.6.2	2:2 Kommerskollegium	95
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet	96
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande	97
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	98
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	99
4.6.7	2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	99
4.6.8	Exportkreditnämnden	100
4.6.9	Låneram för AB Svensk Exportkredit	102

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen godkänner att målet för turismpolitiken upphör att gälla (avsnitt 3.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS AB (publ) inklusive upplupen ränta till nya aktier i SAS AB (publ) eller, helt eller delvis, skriva ner fordringarna inklusive upplupen ränta (avsnitt 3.5.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statligt ägda företag* för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens utestående lånefordringar på konsortiet Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden inklusive upplupen ränta till nya aktier i SAS AB (publ) eller, helt eller delvis, skriva ner fordringarna inklusive upplupen ränta (avsnitt 3.5.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att vidta åtgärderna enligt punkterna 2 och 3, var för sig eller i kombination (avsnitt 3.5.1).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 för anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* besluta om kapitaltillskott till Almi AB på högst 410 000 000 kronor (avsnitt 3.8.20).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 80 000 000 000 kronor (avsnitt 3.10.1).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 475 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ställa ut kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina som kan klassificeras som bistånd i enlighet med den definition som används av biståndskommittén Development Assistance Committé (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) som uppgår till högst 333 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2024 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.9).
12. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1.1.
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Verket för innovationssystem	286 753
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 462 255
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	834 268
1:4 Tillväxtverket	458 702
1:5 Näringslivsutveckling	402 942
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	72 826
1:7 Turismfrämjande	104 613
1:8 Sveriges geologiska undersökning	377 081
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
1:11 Bolagsverket	124 581
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327
1:13 Konkurrensverket	208 313
1:14 Konkurrensforskning	10 804
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	39 910
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	40 850
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	173 000
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	679 472
1:21 Patent- och registreringsverket	345 518
1:22 Stöd vid korttidsarbete	365 000
1:23 Brexitjusteringsreserven	234 000
1:24 Elstöd	500 000
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	26 760
2:2 Kommerskollegium	105 055
2:3 Exportfrämjande verksamhet	402 367
2:4 Investeringsfrämjande	77 772
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	25 017
2:6 Bidrag till standardiseringen	31 336
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	100 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	9 552 305

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 947 000	2025–2027
1:5 Näringslivsutveckling	183 790	2025–2027
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 000	2025–2026
1:14 Konkurrensforskning	9 750	2025–2027
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	4 145 540	

2 Näringsliv

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsnamnden, Bolagsverket, Konkurrensverket och Revisorsinspektionen.

Statligt ägda bolag och stiftelser som berörs i det följande är bl.a. Almi AB, V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE), Saminvest AB, samt Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Norrlandsfonden.

Inom utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter: Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK).

Vidare anslås medel för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2022	Budget 2023 ¹	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Näringspolitik	8 139	10 760	10 131	8 784	6 898	6 643
1:1 Verket för innovationssystem	280	282	283	287	289	296
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 510	3 377	3 344	3 462	3 095	2 895
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	997	834	834	834	814	814
1:4 Tillväxtverket	931	496	512	459	373	374
1:5 Näringslivsutveckling	730	368	661	403	303	275
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	70	69	68	73	76	77
1:7 Turismfrämjande	125	105	105	105	105	105
1:8 Sveriges geologiska undersökning	269	303	301	377	387	336
1:9 Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	13	14	15	14	14	14
1:11 Bolagsverket	60	81	80	125	110	113
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8	8	8	8	8	8
1:13 Konkurrensverket	172	187	188	208	209	214
1:14 Konkurrensforskning	11	11	11	11	11	11
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	123	40	40	40	40	40
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	26	53	52	41	19	19
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	476	363	1 863	173	11	11
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	18	21	20	17	17	17
1:19 Finansiering av rättegångskostnader		18	18	18	18	18
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269	269	269	679	269	269
1:21 Patent- och registreringsverket	337	339	342	346	359	366
1:22 Stöd vid korttidsarbete	-292	365		365	365	365
1:23 Brexitjusteringsreserven	2	750	516	234		
1:24 Elstöd		2 400	595	500		
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	792	656	578	768	766	754
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	25	26	27	27	28	29
2:2 Kommerskollegium	89	94	96	105	111	113
2:3 Exportfrämjande verksamhet	406	323	321	402	397	382
2:4 Investeringsfrämjande	73	68	67	78	78	78
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	21	26	24	25	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	31	31	31
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	147	88	12	100	100	100
Äldreanslag	1 750					
2022 1:24 Omställningsstöd	1 391					
2022 1:25 Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare	276					
2022 1:26 Omsättningsstöd till handelsbolag	41					
2022 1:27 Evenemangsstöd	43					
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	10 681	11 416	10 709	9 552	7 664	7 398

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2023 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 10 709 miljoner kronor. Regeringens förslag till anslag för 2024 för utgiftsområdet innebär att

9 552 miljoner kronor anvisas. För 2025 beräknas anslagsnivån till 7 664 miljoner kronor och för 2026 till 7 398 miljoner kronor.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2024–2026 för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	11 408	11 408	11 408
Pris- och löneomräkning ²	62	132	178
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-2 081	-4 040	-4 353
varav BP24 ³	1 300	194	-36
Volymer	165	165	165
Överföring till/från andra utgiftsområden	-1	0	0
Övrigt			
Ny utgiftsram	9 552	7 664	7 398

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2024 fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter och investeringar.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2024 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2024
Transfereringar ¹	4 896
Verksamhetsutgifter ²	4 644
Investeringar ³	12
Summa utgiftsram	9 552

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2022 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2023 (skr. 2022/23:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2023	2024
Lönebaserat utrymme i fåmansföretag (A2)	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar (A3)	-	-
Utdelning på kvalificerade andelar (A4)	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m. (A6)	-20	0
Sjöinkomstavdrag (A8)	50	50
Skattelättnader för utländska nyckelpersoner (A13)	750	970
Lättnader i beskattningen av personaloptioner (A17)	-	-
Utjämning av förvärvsinkomst över tiden (A31)	-	-
Kostförmån vid tjänsteresa och representation (A34)	-	-
Gåvor till anställda (A36)	-	-
Skattefri förmån av kost i särskilda fall (A37)	0	0
Nedsatt bilförmånsvärde vid omfattande körning i tjänsten (A41)	140	140
Kapitalvinst på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter (B3)	4 770	4 940
Tonnagebeskattning (B4)	100	100
Matching-credit-klausuler i dubbelbeskattningsavtal (B6)	-	-
Koncernbidragsdispens (B7)	0	0
Förenklingsregel för ränteavdragsbegränsning (B8)	-	-
Förenklingsregel för finansiell leasing (B9)	-	-
Avsättning till periodiseringsfond för juridiska personer (B13)	-10	50
Begränsad avdragsrätt för representationsmåltider (B21)	-	-
Avsättning till säkerhetsreserv (B22)	-110	-110
Fastighetsskatt på lokaler (B24)	-8 990	-11 310
Fastighetsskatt på industrienheter (B25)	-1 830	-1 840
Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag (C3)	2 670	2 710
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar (C4)	12 750	12 910
Utdelning i form av andelar i dotterföretag (C5)	-	-
Investeraravdrag (C13)	40	40
Ersättning för skiljemannauppdrag (D8)	-	-
Ingen särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 66 år (D10)	1 310	1 350
Ingen särskild löneskatt för anställda som fyllt 66 år (D11)	4 820	4 960
Restaurang- och cateringtjänster, mervärdesskattesats 12% (E16)	15 060	15 750
Rumsuthyrning, mervärdesskattesats 12% (E17)	5 150	5 370
Omsättningsgräns för mervärdesskatt (undantag från skattskyldighet) (E20)	450	450
Nedsatt energiskatt på el inom industrin (F13)	14 950	16 910
Nedsatt energiskatt på el i datorhallar (F14)	360	u
Skattereduktion för sjöinkomst (G1)	40	40

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-". Skatteutgifter som upphör eller har upphört anges med "u". Negativa belopp innebär att skatteutgiften är en s.k. skattesanktion.

Källa: Regeringens skrivelse 2022/23:98.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

Näringspolitiken omfattar även ett mål för turismpolitiken. Målet är att Sverige ska ha en hållbar turism, med ett hållbart resande och en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring som växer och bidrar till sysselsättning och attraktiva platser för besökare, boende, företag och investeringar i hela landet (prop. 2021/22:1, bet. 2021/22:NU1, rskr. 2021/22:113). Målet föreslås upphöra att gälla, se avsnitt 3.1.

Målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:98).

3 Näringspolitik

3.1 Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

För att tydliggöra sambanden mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag redovisas näringspolitiken under tre delmål. Dessa är:

- ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft
- stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse
- stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.

Det finns även ett mål för turismpolitiken. Målet är att Sverige ska ha en hållbar turism, med ett hållbart resande och en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring som växer och bidrar till sysselsättning och attraktiva platser för besökare, boende, företag och investeringar i hela landet (prop. 2021/22:1, utg.omr. 24 avsnitt 3.1, bet. 2021/22:NU1, rskr. 2021/22:113). Redovisning av resultat görs under delmålet om entreprenörskap.

Regeringens förslag: Målet för turismpolitiken upphör att gälla.

Skälen för regeringens förslag: Insatser som stärker företags förutsättningar för innovation och förnyelse, stärker förutsättningarna för entreprenörskap, stärker och förbättrar företags ramvillkor samt verkar för marknader med effektiv konkurrens omfattar och gagnar företag inom turism och besöksnäring. Det näringspolitiska målet är därmed tillräckligt. Förändringen innebär att den näringspolitiska målstrukturen förenklas och kommer därmed också underlätta mål- och resultatdialogen.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I tabell 3.1 redovisas hur mål och indikatorer är kopplade till varandra. Det näringspolitiska målets årliga resultat mäts med två indikatorer. De insatser inom utgiftsområdet som genomförs för att påverka det näringspolitiska målet sorteras under de tre delmålen. Varje delmål har i sin tur indikatorer som avser att visa den årliga utvecklingen inom respektive delmål. Insatserna som genomförs under respektive delmål bedöms i sin tur utifrån indikatorer anpassade för de specifika insatserna. Det förväntas därför inte någon direkt linjär koppling mellan indikatorer från enskild insats till det övergripande målet.

Indikatorerna täcker inte in alla verksamheter inom området. De indikatorer som valts bedöms dock ge tillräcklig information för att kunna göra generella bedömningar av utvecklingen för det näringspolitiska målet och för respektive delmål.

För en närmare beskrivning av delmålen se budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.5.1).

Tabell 3.1 Mål och indikatorer inom näringspolitiken

Mål	Stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag		
Indikatorer	Relativ enhetsarbetskostnad Exportförmåga		
Delmål	Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft	Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse	Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv
Indikatorer	Företagens kompetensbehov	Företagens utgifter för forskning och utveckling	Antal företag med positiv sysselsättningsutveckling
	Företagens kapitalförsörjning	Andel företag med innovationsverksamhet	Snabbväxande företag
	Risckapitalinvesteringar	Andel företag med innovationssamarbeten	Nystartade företag
	Tillväxthinder för småföretag	Näringslivets utsläppsintensitet	Mångfald bland operativa företagsledare
		Patent, varumärken och mönsterskydd	

Anm.: Det finns inga nya data för indikatorerna andel företag med innovationsverksamhet och andel företag med innovationssamarbeten. Mångfald bland operativa företagsledare redovisas uppdelat på kvinnor och män.

3.3 Resultatredovisning

Den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen bygger huvudsakligen på resultat som avser 2022, men även resultatet av åtgärder som vidtagits under 2023 beaktas i den utsträckning det finns relevant underlag tillgängligt.

En årligen återkommande dialog avses som tidigare att föras med näringsutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen.

Resultat kopplat till det övergripande målet

Med konkurrenskraft avses den svenska ekonomins produktivitet i jämförelse med andra länders ekonomier. För att mäta den svenska konkurrenskraften används två ekonomiska indikatorer som sammantaget visar på denna produktivitet och svenska företags konkurrensförmåga på internationella marknader.

Inom näringspolitiken genomförs insatser som stärker företags förutsättningar för innovation och förnyelse, stärker förutsättningarna för entreprenörskap, stärker och förbättrar företags ramvillkor samt verkar för marknader med effektiv konkurrens. Aktiviteterna inom området ska sammantaget leda till att företag i Sverige, både existerande och potentiella, ges goda förutsättningar att utveckla sin kompetens, effektivitet och innovationsförmåga på väl fungerande marknader. På så sätt kan företag utvecklas, växa och sysselsätta fler i hela Sverige och stärka den svenska konkurrenskraften.

För att åstadkomma en starkt konkurrenskraft behövs dock insatser inom ett stort antal politikområden. Hur konkurrenskraften utvecklas beror även på utvecklingen i omvärlden. Eftersom konkurrenskraft innehåller många olika aspekter kan den också mätas på många olika sätt. Nedan redovisas relativt arbetskraftskostnad och exportförmåga som övergripande mått på konkurrenskraften i det svenska näringslivet.

Tabell 3.2 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000 = 100

	2018	2019	2020	2021	2022
Relativ enhetsarbetskostnad	89,7	85,6	86,7	89,1	82,9
Exportförmåga	87,3	90,2	92,5	94,4	94,8

Källa: OECD Economic Outlook No 113.

Den relativa enhetsarbetskostnaden (arbetskraftskostnaden för att producera en enhet) speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. Ökade lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. Ökade lönekostnader och lägre produktivitetstillväxt påverkar måttet negativt. En god produktivitetstillväxt möjliggör för ökade löner utan att konkurrenskraften försämras. I Sverige steg den relativa enhetsarbetskostnaden mellan 2009 och 2013. Mellan 2013 och 2019 sjönk den. Under 2020 och 2021 steg den relativa enhetsarbetskostnaden igen, bl.a. till följd av en stärkt växelkurs. Under 2022 har den relativa enhetsarbetskostnaden sjunkit relativt mycket, vilket innebär ett förbättrat konkurrensläge.

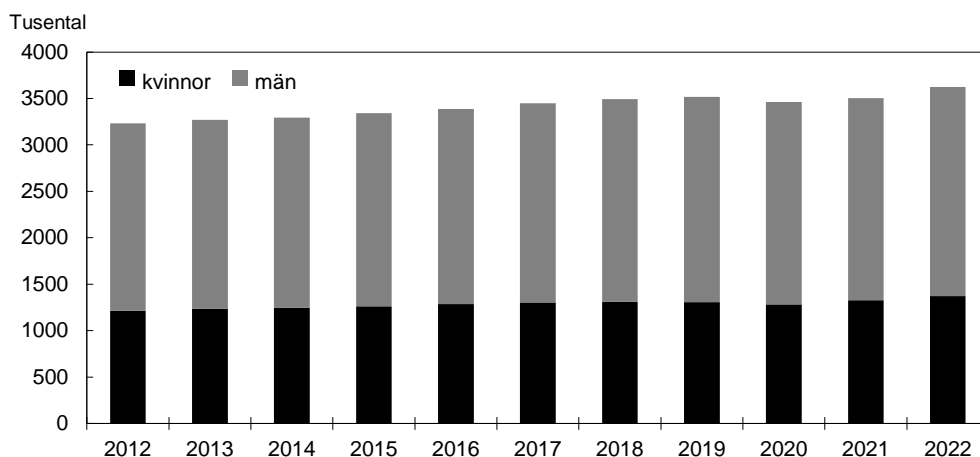
Exportförmåga mäts som utvecklingen av svensk export, dvs. försäljningen till andra länder, i förhållande till importutvecklingen på de marknader som Sverige exporterar till. Från början av 1990-talet och fram till millennieskiftet växte svensk export snabbare än exportmarknaderna, men därefter har exporten vuxit långsammare än exportmarknaderna. Denna utveckling är inte unik för Sverige, utan har även skett i många andra länder inom EU/EES och Nordamerika. Sedan 2017 har den svenska exportförmågan ökat. Under 2022 ökade exportförmågan marginellt, vilket indikerar att det svenska näringslivet på övergripande nivå har haft en relativt positiv utveckling på exportmarknaderna.

Allmän bild av näringslivets utveckling

Sammantaget är det en delad bild av utvecklingen av den svenska konkurrenskraften som framkommer av indikatorerna. Den lägre relativa enhetsarbetskostnaden visar att produktionskostnaderna har minskat i förhållande till omvärlden. Samtidigt har den svenska exportförmågan försvagats.

Nedan redovisas uppgifter vars syfte är att ge en allmän bild av utvecklingen i näringslivet.

Antalet sysselsatta i näringslivet var ca 3,6 miljoner personer 2022. Under perioden 2010–2019 ökade antalet sysselsatta. Efter att antalet sysselsatta minskade 2020 har antalet sysselsatta ökat igen under 2021 och 2022. Av de sysselsatta i näringslivet är 62 procent män och 38 procent kvinnor. Både antalet sysselsatta kvinnor och män ökade med 3,4 procent 2022 jämfört med 2021.

Diagram 3.1 Antal sysselsatta i näringslivet

Källa: Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningarna.

Ökad produktivitet kan bidra till att ett land stärker sin samlade konkurrensförmåga. Förädlingsvärdet kan öka både genom att fler arbetar, att antalet arbetade timmar ökar och effektivare arbete. Indikatorerna för näringslivets utveckling visar att förädlingsvärdet och antalet arbetade timmar har ökat i näringslivet under 2022 jämfört med 2021. Arbetsproduktiviteten är på en oförändrad nivå.

Tabell 3.3 Näringslivets utveckling

Index 2000 = 100

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Förädlingsvärde i näringslivet	156	159	163	160	172	178
Antal arbetade timmar i näringslivet	116	118	118	113	116	120
Arbetsproduktiviteten i näringslivet	134	135	139	142	148	148

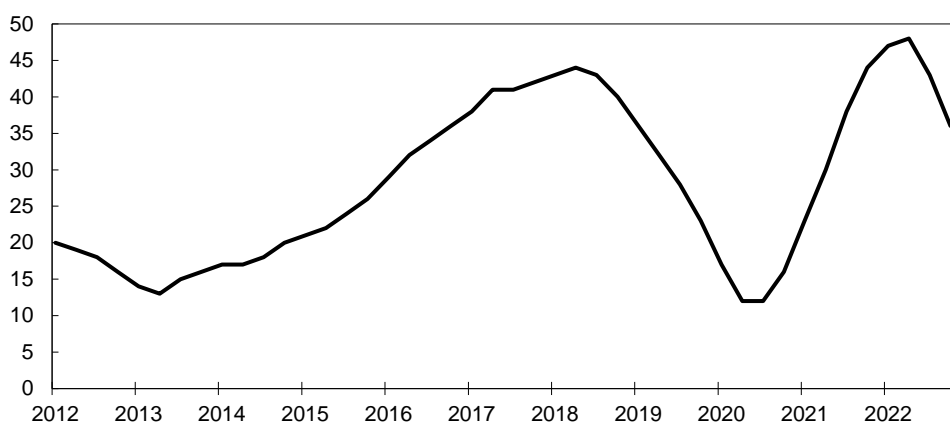
Källa: Statistiska centralbyrån, Nationalräkenskaperna.

För att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag har regeringen under 2022 genomfört insatser inom de tre delmålen vilket redovisas i avsnitt 3.3.1–3.3.3.

3.3.1 Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

Diagram 3.2 Företagens kompetensbehov

Brist på arbetskraft i näringslivet (andel ja-svar)

Anm.: Säsongsrensats och utjämnat.

Källa: Konjunkturinstitutet, Konjunkturbarometern.

I Konjunkturinstitutets återkommande undersökning Konjunkturbarometern framkommer att från 2013 fram till slutet av 2018 ökade stadigt andelen företag som angav att de har svårigheter att hitta arbetskraft med efterfrågad kompetens. Därefter minskade andelen fram till mitten av 2020 för att sedan vända. Under 2021 och början av 2022 har andelen ökat påtagligt. Under andra halvan av 2022 har andelen minskat igen: under det fjärde kvartalet 2022 uppgav 36 procent av företagen att de har brist på efterfrågad arbetskraft.

Åtgärder till följd av pandemin

Omställningsstödet för företag och omställningsstödet för särskilt drabbade företag som infördes under 2020 respektive 2021 och därefter har förlängts i flera omgångar är nu avslutat. Det som återstår är vissa efterkontroller av tidigare fattade beslut och att ett antal ärenden har överklagats och som därmed fortsatt är föremål för överprövning i domstol (se vidare utg.omr. 3).

Detsamma gäller för omsättningsstödet till enskilda näringsidkare som infördes under 2020 och för det särskilda omsättningsstödet till handelsbolag som infördes i mars 2021. Även för dessa stöd återstår vissa efterkontroller av tidigare fattade beslut som pågår och att ett antal ärenden har överklagats och som är föremål för överprövning i domstol. Även Företagsakuten, vilken innefattar kreditgarantier för utlåning till i första hand små och medelstora företag, har avslutats för nyteckning efter att ha förlängts ett flertal gånger. Under 2022 ökade infriandena, men de understiger inbetalda avgifter. Vid årsskiftet 2022/23 hade drygt två tredjedelar av garantierna lösts in genom antingen förfall eller förtida inlösen.

Det så kallade hyresstödet innebar att hyresvärdar kunde få stöd för överenskomna hyresrabatter för perioden den 1 april–30 juni 2020. Stödet återinfördes därefter för perioden den 1 januari–31 mars 2021 och förlängdes i ett antal omgångar. Ett beslut som överklagats har ännu inte hanterats av domstol.

Evenemangsstödet till arrangörer av evenemang innebar att staten stod för delar av den ekonomiska risken om evenemanget inte kunde genomföras eller i väsentlig utsträckning måste begränsas till följd av restriktioner med anledning av spridningen

av covid-19. Stödet förlängdes t.o.m. den 30 juni 2022 då stödet också förstärktes i vissa avseenden. Skatteverkets arbete med stödet avslutades under 2022 (se vidare utg.omr. 3).

I februari 2021 infördes möjlighet till statligt lån för arrangörer och vissa återförsäljare av paketresor för återbetalning av sådana resor som bokats före den 31 oktober 2020 och som skulle ha påbörjats någon gång under perioden den 1 mars 2020–31 januari 2021, eller som påbörjats och avbrutits under den perioden. Senare infördes en möjlighet till statligt lån för återbetalning av skulder till resenärer i de fall då resenärer accepterat en ny resa i stället för pengar när paketresor ställts in eller avbeställts och även dessa nya resor sedan har avbeställts eller ställts in.

Stöd vid korttidsarbete

Den 7 april 2020 infördes ett permanent system för stöd vid korttidsarbete. Till följd av pandemin var stödet tillfälligt förstärkt t.o.m. den 30 september 2021. Tillväxtverket arbetar med att slutföra handläggningen av de ärenden som inkommit t.o.m. den 31 mars 2022. Det som återstår är hantering av överklagade ärenden samt vissa egna kontroller av tidigare fattade beslut. Skatteverket övertog handläggningen av ärenden inkomna fr.o.m. den 1 april 2022 och ansvarar fortsatt för handläggningen av det ordinarie stödet (se vidare utg.omr. 3 avsnitt 2).

Kapitalförsörjning

För många företag är tillgång till finansiellt kapital en förutsättning för såväl start och utveckling som hållbar tillväxt. Företagens kapitalförsörjning är en indikator som belyser företags förutsättningar att utveckla och investera i sina affärsidéer och affärsmodeller. Den främsta källan för tillförsel av externt kapital till företag är via banklån, där huvuddelen av företagens lånebehov tillgodoses av den privata marknaden.

Tabell 3.4 Företagens kapitalförsörjning

Miljarder kronor

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Monetära finansinstitutens utlåning till icke-finansiella företag	2 150	2 290	2 340	2 410	2 580	2 930
Risikkapitalinvesteringar ¹	2,48	4,48	3,88	6,21	9,33 ²	i.u.

¹ Risikkapitalinvesteringar i tidiga skeden och tillväxtfaser. Riskkapital som investeras av riskkapitalbolag, inklusive flera av de offentliga riskkapitalaktörerna.

² Uppgiften för 2021 är preliminär och kan komma att revideras nästa år.

Källor: Statistiska centralbyrån och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Den totala utlåningen till icke-finansiella företag i Sverige har ökat under senare år, vilket samtidigt indikerar ett växande kapitalförsörjningsbehov hos företagen. För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta saknar. Då krävs andra former av kapitaltillförsel t.ex. riskkapital (ägarkapital). De företag som erhåller risikkapitalinvesteringar är ofta tillväxtorienterade företag som har potential att bidra relativt starkt till utvecklingen i näringslivet. Det gör att utvecklingen av risikkapitalinvesteringar är intressant att följa även om dessa jämfört med lånefinansiering står för relativt små belopp. Företagens behov av kapitalförsörjning via lån ökade relativt mycket under 2022. Under 2021 ökade risikkapitalinvesteringarna mycket.

Fortsatt stort intresse för marknadskompletterande lån

Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna Almi AB (Almi) och Stiftelsen Norrlandsfonden (Norrlandsfonden) ska bidra till en förbättrad

finansieringssituation för företag där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning, men där det finns ett samhällsekonomiskt motiv för insatser som leder till hållbar tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv. Almis och Norrlandsfondens utlåning sker huvudsakligen tillsammans med banker.

Syftet med Almis verksamhet är att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Under 2022 ökade Almis nyutlåning jämfört med 2021. Nyutlåningen påverkades av en gradvis ökad svårighet att få lån hos de reguljära företagsbankerna och steg till ca 2,4 miljarder kronor jämfört med 2,2 miljarder kronor föregående år (tabell 3.5). Ränteintäkterna från låneverksamheten uppgick till 414 (397) miljoner kronor, vilket förklaras av högre räntenivåer. Den vägda snitträntan på utestående lån vid årets utgång ökade till 7,98 procent jämfört med 5,93 procent vid motsvarande tidpunkt föregående räkenskapsår. Kreditförlusterna ökade till 316 (121) miljoner kronor.

Den största delen av Almis nyutlåning utgjordes av s.k. företagslån som 2022 uppgick till 41 procent av utbetalt lånebelopp jämfört med 46 procent 2021. Lån för grön omställning och gröna satsningar ökade från 2 till 16 procent av nyutlåningen. Tillväxtlån till innovativa företag utgjorde 25 procent av utbetalt lånebelopp jämfört med 24 procent 2021.

Tabell 3.5 Marknadskompletterande utlåning

Nyutlåning 2022 och 2021 (inom parentes)

	Almi	Norrlandsfonden
Nyutlåning (mnkr)	2 388 (2 199)	378 (414)
Nyutlåning (antal)	3 145 (3 410)	162 (197)
Totalt utlånat kapital (mnkr)	5 737 (5 913)	989 (1 045)

Källa: Almi och Norrlandsfonden, årsredovisningar 2022.

Stiftelsen Norrlandsfonden erbjuder finansiering till små och medelstora företag i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län.

Norrlandsfonden beviljade under 2021 krediter om totalt 378 miljoner kronor till 162 företag. År 2022 gick 26 procent av utlåningen räknat i volym till företag som ägs eller leds av kvinnor, vilket är en liten ökning jämfört med 2021 då andelen var 25 procent. Norrlandsfonden beräknar att utlåningen under 2022 genererade investeringar i norrländskt näringsliv om 2 458 miljoner kronor.

Fortsatt stor efterfrågan på riskkapital

Efterfrågan på riskkapital i tidiga skeden var fortsatt stor under 2022. Vid utgången av 2022 hade Almi Invest innehav i 362 portföljbolag. Sammanlagt investerade Almi Invest 348 miljoner kronor i befintliga och nya portföljbolag under året via sina åtta regionala fonder samt sin gröna investeringsfond, vilket var en minskning med 89 miljoner kronor jämfört med 2021. Av genomförda investeringar avsåg 143 miljoner kronor nyinvesteringar i 39 bolag och 205 miljoner kronor följdinvesteringar i 126 bolag (se även utg.omr. 19 avsnitt 3.6.6 tabell 3.17).

Stiftelsen Industrifondens (Industrifonden) verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa. Under verksamhetsåret 2021/22 investerade fonden totalt 445 miljoner kronor, varav 161 miljoner kronor utgjorde investeringar i åtta nya bolag och 284 miljoner kronor utgjorde följdinvesteringar i befintliga bolagsengagemang. Industrifondens investeringar matchades av privata kapitalinvesteringar till ett belopp av 1 611 miljoner kronor, vilket innebär en uppväxling på 3,6 kronor per investerad krona från Industrifonden. På balansdagen var Industrifonden direkt engagerad i 56 portföljbolag, vilket var tre fler än föregående år.

Verksamheten hos Saminvest AB (Saminvest) syftar till att stärka finansierings-systemet för innovativa företag med hög tillväxtpotential så att fler växande företag skapas. Saminvest investerar i privat förvaltade riskkapitalfonder och affärsängelprogram. Sedan starten 2016 har Saminvest lämnat utfästelser om totalt 3 953 miljoner kronor, varav 955 miljoner kronor utfästes under 2022 till fem nya fondinvesteringar och ett affärsängelprogram. Saminvest har under 2022 vidareutvecklat det indirekta finansieringsprogrammet för affärsänglar via olika inkubatorer som inleddes 2018. Totalt har 427 investeringar i tillväxtbolag genomförts av de fonder och affärsängelprogram som Saminvest har investerat i, varav 135 genomfördes under 2022. Saminvest konstaterar i sin årsredovisning att detta bidragit till att nya fonder och team har kunnat etableras och på så sätt skapat en mer dynamisk riskkapitalmarknad.

Kreditgarantier för gröna investeringar bidrar till industrins gröna omställning

Riksgäldskontoret fick i juni 2021 i uppdrag att ställa ut kreditgarantier för lån som företag tar upp hos kreditinstitut för att finansiera stora gröna industriinvesteringar. Garantiprogrammet innebär att staten garanterar upp till 80 procent av lån som uppgår till minst 500 miljoner kronor. Ett flertal företag har visat intresse för kreditgarantierna. Garantiprogrammet avser stora och komplexa projekt, vilket gör att det tar tid för företagen och kreditinstituten att färdigställa ansökningar och kompletterande dokument. Till och med den 7 september 2023 hade sex ansökningar kommit in. Riksgäldskontoret har beviljat en ansökan som omfattar ett lånebelopp om 3 miljarder kronor. Den beviljade kreditgarantin täcker 80 procent av lånebeloppet.

Förenkla för företagen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska lämna en årlig redogörelse till riksdagen om förenklingsarbetet, så att riksdagen kan få en möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen (bet. 1998/99:NU6, rskr. 1998/99:170). Regeringen har under 2021 beslutat nya mål för förenklingspolitiken och redovisat målen för riksdagen (skr. 2021/22:3, bet. 2021/22:NU16, rskr. 2021/22:191). Regeringen återrappporterar nedan sitt förenklingspolitiska arbete i förhållande till respektive mål.

Regler ska utgå från proportionalitet och främja tillväxt, konkurrenskraft och innovation

Regler ska vara proportionerliga för att inte leda till stor regelbörda och omotiverat höga administrativa kostnader för företagen. Uppföljningen har återkommande skett genom Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet, som ger en bild av om andelen företag som upplever regler som ett tillväxthinder har minskat eller ökat. Enligt undersökningen utgör lagar och regler sammantaget ett hinder för tillväxt för 61 procent av de små och medelstora företagen 2023.

Tabell 3.6 Tillväxthinder för små och medelstora företag

Andel företag som upplever lagar och regler som hinder, procent

	2011	2014	2017	2020	2023
Stort eller litet hinder	65	61	62	63	61
Litet hinder	42	39	37	38	35
Stort hinder	23	22	25	25	26

Källa: Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet 2023 (opublicerad). Baserat på en enkät.

I syfte att förenkla för företagen har även det så kallade danstillståndet, dvs. tillståndskravet för offentliga danstillställningar, avskaffats fr.o.m. den 1 juli 2023. Därmed får offentliga danstillställningar anordnas utan tillstånd på andra platser än offentliga. Tillståndskravet ersätts av en kostnadsfri anmälan.

Konsekvensutredningar är centrala för att nå mer ändamålsenliga regler. Enligt Regelrådets årsrapport 2022 har andelen kanslisvar, dvs svar där Regelrådet inte yttrar sig, sjunkit till 43 procent (47 procent). Det vanligaste skälet till kanslisvar är att förslaget inte bedöms medföra effekter av betydelse för företag. Det kan också vara så att det inkommer många ärenden i förhållande till tillgängliga personalresurser. Regelrådet behöver då prioritera att yttra sig över de remisserna med allra störst betydelse för företag. Av de 172 ärenden som Regelrådet har yttrat sig över har 116 innehållit en konsekvensutredning som sammantaget har bedömts uppfylla kraven i 6 och 7 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, vilket motsvarar en andel på 67 procent. Resultatet är en förbättring i jämförelse med 2021 då 58 procent av konsekvensutredningarna ansågs uppfylla kraven. Resultaten varierar mellan de olika remitterande regelgivarna. Regeringskansliet har förbättrat sitt resultat sedan föregående år, medan resultatet för kommittébetänkanden försämrats, endast 50 procent bedömdes uppfylla kraven. Det är återkommande samma aspekter i konsekvensutredningarna som brister; påverkan på kostnader, konkurrens och om särskild hänsyn behöver tas till små företag vid reglers utformning. Många regelgivare har också svårigheter med att beskriva vilka företag som berörs, särskilt utifrån storlek men också antal. Tillväxtverket gav under året utbildningar till kommittéer vid fyra tillfällen samt individuellt stöd till 19 kommittéer och statliga myndigheter.

Kostnaderna som följer av regler ska minska som andel av BNP och kostnadsutvecklingen ska vara lägre än i omvärlden

Tillväxtverket följer utvecklingen av de administrativa kostnader och fullgörande-kostnader som uppstår för företagen till följd av nya eller ändrade regler under föregående år. Enligt rapporten Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2022 (Tillväxtverket 2022) har de årligt återkommande administrativa kostnaderna och produktionskostnader som orsakas av regler sammanlagt ökat med cirka 1 040 miljoner kronor under 2022, varav omkring 620 miljoner kronor avsåg administrativa kostnader. Samtidigt har företagens regelkostnader som andel av BNP minskat med en halv procentenhet, beroende på att BNP ökat mer än vad de absoluta regelkostnaderna har gjort. De nya eller ändrade regler som främst bidragit till ökningen av de administrativa kostnaderna beror bl.a. upprättande av klimatdeklarationer för byggnader och kontroll av starkströmsanläggningar. En regeländring har identifierats som medför betydande årliga produktionskostnader, motsvarande totalt 420 miljoner kronor. Den avser nya krav om att utforma kostnadseffektiva nättariffer och information om de nya nättarifferna till vissa kunder.

Andelen tjänster och ärenden som hanteras digitalt ska öka för att förenkla för företagens uppgiftslämnande och övriga myndighetskontakter

Tillväxtverket och Bolagsverket bedriver, i samarbete med bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), arbetet inom Serverat som syftar till att förenkla för företagare inom främst restaurang och besöksnäringarna (N2017/04297). Serverat handlar i huvudsak om att standardisera, förenkla och digitalisera tillståndsgivningsprocesser, ofta i samarbete med kommuner. I mars 2023 hade antalet kommuner som var anslutna till Serverat ökat till 85 från 78 i mars 2022. Projektet FörRätt är en fortsättning på arbetet inom Serverat och drivs av Livsmedelsverket i samarbete med Tillväxtverket, kommuner och intressenter. Projektet tar fram nationella standarder för e-tjänster för omklassning och anmälan av nya livsmedelsverksamheter. Bland annat har en nationellt standardiserad e-tjänst tagits fram som kommunerna kan välja att använda. Tjänsten ska göra det enklare för företag med livsmedelsverksamhet att lämna uppgifter till kommunerna.

Länsstyrelsernas digitala kommunikation med företag har ökat. Länsstyrelserna har bl.a. redovisat resultat av åtgärder för ett minskat och förenklat uppgiftslämnande i

enlighet med förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag (KN 2023/03052). Myndigheterna har tagit fram en nationell webbsida där företag via en länk från verksamt.se kan få tillgång till länsstyrelsernas e-tjänster på ett ställe samt har under 2022 påbörjat arbetet med att ansluta sina gemensamma e-tjänster till den sammansatta bastjänsten. Länsstyrelserna har i dagsläget ett 70-tal e-tjänster i drift och har under 2022 lanserat ett flertal nya e-tjänster riktade till företag. Länsstyrelserna har även redovisat hur de arbetar för att främja att kommunerna frivilligt agerar för ett förenklat företagande i handläggningen avseende alkohollagstiftningen och livsmedelskontrollen. Exempelvis hänvisar många länsstyrelser till verksamt.se och ger kommunerna råd och stöd inom alkoholområdet för att kommunerna ska kunna hjälpa de enskilda företagen.

Inom ramen för livsmedelsstrategin har Tillväxtverket fått i uppdrag att bl.a. arbeta med förenkling genom utveckling av verksamt.se (N2019/03240). Uppdraget avser exempelvis åtgärder för att skapa tjänster för sammanhållna guidade processer och samlad information till uppgiftslämnare om hur deras ärenden fortskrider. Inledningsvis var fokus företag som vill bedriva vattenbruk. Under 2022 har myndigheterna vidareutvecklat koncepten i syfte att utveckla ett stöd till företag i alla branscher inom livsmedelskedjan. För mer information om företagsportalen verksamt.se som är ett viktigt redskap i arbetet med förenkling genom digitalisering, se avsnitt 3.3.3.

Hösten 2022 lanserade Bolagsverket e-tjänsten Mina ombud genom vilken företagare kan ge digitala fullmakter som gäller i digitala tjänster hos anslutna myndigheter, regioner och kommuner. Antalet statliga myndigheter och kommuner som är anslutna till den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag har under 2022 ökat till 12 myndigheter respektive 164 kommuner (2021 var det 7 myndigheter respektive 134 kommuner). Mina ombud är en nyckel för pågående och kommande digitalisering hos bl.a. myndigheter och kommuner.

Statskontoret har i april 2022 slutredovisat sitt uppdrag att följa upp hur långt berörda statliga myndigheter kommit i tillämpningen av förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag (KN2023/03011). Statskontoret bedömer att förordningen fyller en funktion genom att den ger myndigheterna en riktning att utgå ifrån i sitt arbete med att förenkla för företag genom digitalisering även om andra faktorer i större utsträckning driver på myndigheternas arbete med att digitalisera och samordna inhämtningen av uppgifter från företag. Rapporten omfattar även förslag på åtgärder som kan öka takten i myndigheternas arbete med att tillämpa förordningen.

Förvaltningsmyndigheters handläggningstider för ärenden som rör företag ska bli kortare och mer transparenta

Tillväxtverket har lämnat sin första delredovisning av regeringsuppdraget att följa upp mål om handläggningstider samt om bemötande och service hos vissa myndigheter (N2022/01751, N2020/01493). Tillväxtverket har tillsammans med de statliga myndigheter som omfattas av uppdraget lagt en grund för det fortsatta arbetet. En del i detta är att 24 ärendetyper valts ut för uppföljning av handläggningstider, bl.a. tillståndsansökningar, registreringar och ansökningar om stöd. Arbetet är långsiktigt med syfte att få fram uppgifter om handläggningstider som kan följas över tid.

Länsstyrelserna har inkommit med en rapportering (KN2023/02809) om målsättningar för handläggningstider inom miljöprövningsprocessen som nu bereds i Regeringskansliet.

Länsstyrelserna har vidare redovisat sina handläggningstider för 2022 för fyra utvalda ärendetyper, två av dessa redovisas här. Av redovisningen framgår att medelvärdet för handläggningstiderna för ärenden om förprovning av djurstallar var 19 dagar, vilket är

i samma nivå som för 2021 (18 dagar) och ligger klart under det av länsstyrelserna uppsatta målet om 56 dagar. För ärenden om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ökade handläggningstiden det senaste året, men har ändå i genomsnitt minskat sedan 2015, från 46 till 41 dagar, vilket är lägre än det av länsstyrelserna uppsatta målet om 42 dagar. En redovisning av den genomsnittliga handläggningstiden för miljötillståndsprovningen avseende 2020, 2021 och 2022 finns i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Förenkling på EU-nivå

Regelförenkling har varit en prioriterad fråga inom det svenska EU-ordförandeskapet. Regeringens samarbete med EU-kommissionen har lett till att kommissionen lagt fram ett meddelande om långsiktig konkurrenskraft, som innehåller omfattande inslag om tillväxtfrämjande regelverk på EU-nivå. Meddelandet framhåller bland annat användande av principen ”en in, en ut”, som innebär att regleringskostnader som direkt drabbar företagen ska kompenseras genom en motsvarande minskning av kostnaderna i ett annat sammanhang. Meddelandet innehåller också en förstärkt analys av den sammanlagda regelbördan, en ny konkurrenskraftskontroll då nya lagar stiftas och målsättningar om att administrativa kostnader i termer av rapporteringskrav ska sänkas med 25 procent på EU-nivå. Ordförandeskapets arbete har också resulterat i att det Europeiska rådet den 23 mars beslutade om rådsslutsatser som bekräftade de målsättningar som framgår av konkurrenskraftsmeddelandet.

År 2022 var det verksamhetsår då Europeiska kommissionen först tillämpat principen ”en in, en ut”, vars syfte är att begränsa de kostnader som orsakas av nya beslutade regler.

Statsstöd

Fokus för regeringens arbete på statsstödsområdet har varit att de stöd som ges ska vara välriktade, effektiva och bidra till politiska målsättningar. I arbetet med ändringen av statsstödsregelverket vidhåller regeringen den av riksdagen fastlagda restriktiva hållningen till regelverkets utformning. En uppluckring av de gemensamma spelreglerna på den inre marknaden skapar en negativ spiral där de medlemsstater som har störst ekonomiska resurser gynnas på andra medlemsstaters bekostnad samtidigt som den nödvändiga omställningen av ekonomin försvåras genom att gamla affärsmodeller och strukturer permanentas. Det medför en långsiktig negativ påverkan på konkurrenskraften där svenska och europeiska företag – inklusive de som mottagit stöd – i längden kan hävda sig sämre på en global marknad.

Kommissionen har, efter att ha hört medlemsstaterna i frågan, antagit tillfälliga kompletteringar av EU:s statsstödsregelverk med anledning av Rysslands invasion av Ukraina för att medlemsstaterna snabbt och effektivt ska kunna vidta lämpliga åtgärder för att motverka de ekonomiska effekterna av denna. Regelverket har genom tillägg successivt anpassats till behoven och gäller efter den senaste förlängningen till den 31 december 2023. Den 9 mars 2023 antog kommissionen ytterligare en komplettering av det tillfälliga regelverket för att underlätta den gröna omställningen av ekonomin och påskynda investeringar i och finansiering av grön teknologisk produktion i Europa. Dessa regler gäller till den 31 december 2025, med möjlighet till förlängning. Till skillnad från det tillfälliga pandemiregelverket har de svenska behoven av regelverket för Rysslands invasion av Ukraina varit tämligen begränsade. När det gäller den gröna omställningen kan också andra delar av statsstödsregelverket såsom den allmänna gruppundantagsförordningen och riktlinjerna för klimat, energi och miljö vara lämpliga. För beskrivning av de statsstödsåtgärder som genomförts i Sverige, se under redovisningarna för respektive utgiftsområde.

3.3.2 Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Investeringar i forskning och utveckling (FoU) är en indikator som belyser viljan och förutsättningarna att utveckla näringslivets innovationsförmåga. Näringslivets FoU-utgifter minskade mellan 2009 och 2015, men har sedan ökat mellan 2015 och 2021. Sedan 2017 är nivån dock i stort sett oförändrad. Enligt preliminära uppgifter från Statistiska centralbyrån ökade företagens utgifter för egen FoU 2022 i fasta priser med 4,4 procent jämfört med 2021.

Tabell 3.7 Företagens utgifter för forskning och utveckling

Utgifter som andel av BNP, procent.

	2013	2015	2017	2019	2021
Företagens utgifter för egen FoU	2,25	2,24	2,40	2,43	2,41

Källa: Statistiska centralbyrån.

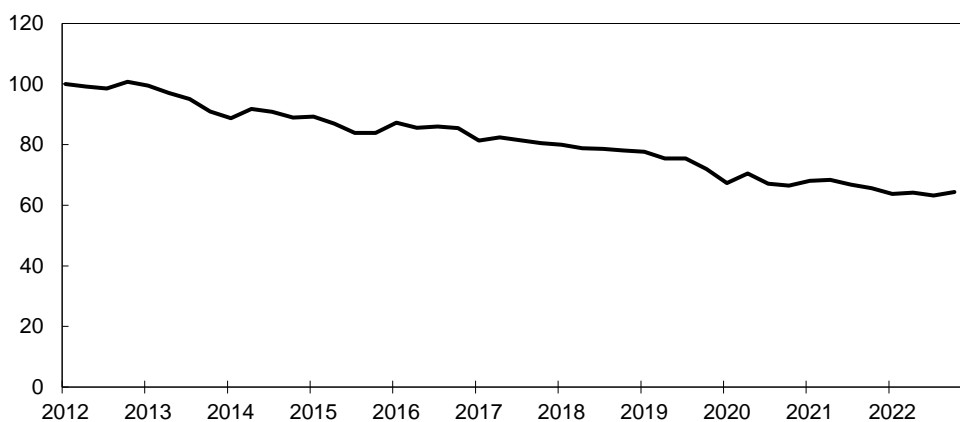
Utöver investeringar i FoU är det också angeläget att få en bild av om andelen innovativa företag ökar eller minskar i den svenska företagspopulationen samt om näringslivets innovationssamarbeten ökar eller minskar över tid. Det finns i år dock inga nya data för indikatorerna som belyser företagens innovationsverksamhet och innovationssamarbeten.

För att följa näringslivets gröna omställning används indikatorn näringslivets utsläppsintensitet som mäter näringslivets utsläpp i relation till dess förädlingsvärde. Om utsläppen minskar eller om förädlingsvärdet ökar sjunker indexet och vice versa.

Diagram 3.3 Näringslivets utsläppsintensitet

Utsläpp av växthusgaser per förädlingsvärde i ton koldioxidekvivalenter per miljoner kronor (fasta priser)

Index: 2012 kv 1 = 100

Anm.: Säsongrensats.

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Sedan 2012 har utsläppsintensiteten minskat med 36 procent, vilket beror på både minskade utsläpp (16 procent) och ett ökat förädlingsvärde (31 procent). Under 2022 har utsläppsintensiteten minskat med 5 procent jämfört med föregående år. Minskningen 2022 beror på att utsläppen minskat (2 procent) och att förädlingsvärdet ökat (3 procent).

Tabell 3.8 Patent, varumärken och mönsterskydd

Antal	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Svenska patentansökningar i världen	23 485	23 429	25 310	27 773	26 221	27 802
Svenska varumärkesansökningar i världen	109 313	115 493	110 242	115 380	123 333	137 060
Svenska mönsterskyddsansökningar i världen	26 232	20 397	19 672	19 454	18 414	17 208

Källa: Patent- och registreringsverket.

Patent och andra immateriella rättigheter är en indikator på förnyelsenivån i ekonomin. De svenska patentansökningarna i världen har under 2021 ökat. Sedan 2018 har det skett en påtaglig ökning av antalet varumärkningsansökningar. Även under 2021 var ökningen relativt stor. Däremot fortsatte antalet mönsterskyddsansökningar att minska under 2021.

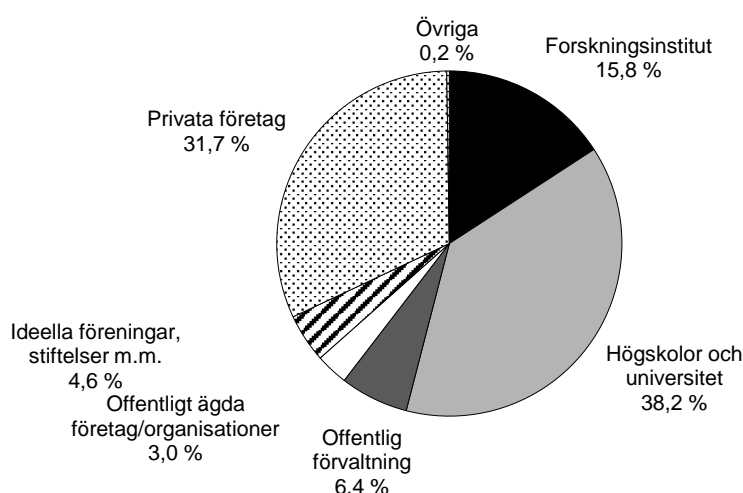
Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen bör verka inom ramen för EU-samarbetet för att EU:s nya upphovsrättsdirektiv revideras (bet. 2019/20:NU18 punkt 3, rskr. 2019/20:312). Regeringen har i rådets arbetsgrupp för upphovsrätt vid flera tillfällen lyft frågan om en revidering av direktivet, utan att få stöd för detta av EU-kommissionen eller andra medlemsstater. Direktivet antogs i april 2019 och det har genomförts i svensk rätt och i en majoritet av EU:s medlemsstater. I direktivet anges att EU-kommissionen ska göra en översyn av direktivet tidigast den 7 juni 2026. Det saknas enligt regeringens uppfattning därmed förutsättningar att få till stånd en revidering av direktivet. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga

Stöd till forskning och innovation via Vinnova för ökad innovationsförmåga

Verket för innovationssystem (Vinnova) har i uppdrag att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Detta sker genom insatser av olika karaktär som sammantaget stimulerar innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut, civilsamhälle och offentlig verksamhet.

För att främja förnyelse och innovation har Vinnova under året från anslaget 1:2 *Verket för näringslivsutveckling: Forskning och utveckling* investerat 3,7 miljarder kronor i olika insatser, vilket var något mer än 2021 och 21 procent mer än 2020.

Diagram 3.4 Fördelning av beviljade medel mellan olika aktörstyper 2022

Källa: Vinnova, årsredovisning 2022.

En jämförelse av beviljandenivån för 2022 visar att kvinnors ansökningar beviljades till 37 procent och mäns till 38 procent. Av Vinnovas totala beviljade ansökningar fördelades 39 procent till kvinnor 2022. Det är en minskning jämfört med 2021 då andelen var 40 procent.

Som ett resultat av den forsknings- och innovationspolitiska propositionen från 2020 (prop. 2020/21:60) tillfördes Vinnova medel 2021–2024 för förstärkt finansiering av exempelvis strategiska innovationsprogram, samverkansprogram, test- och demonstrationsmiljöer och life science. Under 2022 har de fem första strategiska innovationsprogrammen varit verksamma i nio år, och därför genomgått en nioårsutvärdering. Denna gång har en särskild tyngdpunkt legat på att undersöka resultat och tidiga effekter av programmen. Utvärderingen har utförts av extern part och rör programmen Produktion2030 (Vinnova VR 2022:13), Metalliska material (Vinnova VR 2022:11), Swedish Mining Innovation (Vinnova VR 2022:15), Processindustriell IT och Automation (Vinnova VR 2022:14) samt LIGHTer (Vinnova VR 2022:12). De strategiska områdena kännetecknas av höga trösklar vad gäller kunskapsuppbyggnad, samverkan och risker. Utvärderingen pekar på de effektivitetsvinster som uppnås genom programmen. I samtliga program uppnås, enligt utvärderingen, effektiv mobilisering av de relevanta parter som behövs för att driva på och utveckla ny kunskap och ny teknik inom respektive område. Exempelvis nämns en introduktion av AI inom gruvnäringen som kommit att aktualiseras under programmets gång samt nya utbildningar för att öka deltagarnas sakområdeskompetens inom digitalisering och hållbarhet inom industriproduktion. Enligt utvärderingen är dessa utpekade områden under stark utveckling och förändring varför de också omfattas av höga risker. Programutvärderingen menar att aktiviteterna inom programmen sannolikt inte skulle ha genomförts utan denna satsning. Kostnaderna och riskerna skulle vara alltför höga.

En annan typ av uppföljning av Vinnovas insatser som kommit in under 2022 är Tillväxtanalys analys av programmet Eurostars (Tillväxtanalys WP 2022:02). Genom en kvasi-experimentell metod har effekterna undersökts för de svenska små och medelstora företag som ansökt om bidrag i det internationella FoU-programmet Eurostars. Programmet riktar sig till internationella konsortium som leds av ett litet eller medelstort företag som driver projekt vars mål är att ta fram innovativa produkter, tjänster eller processer. Utvärderingen visar att FoU-bidragen gett stora positiva effekter på tillväxt och innovationskapacitet och att dessa resultat är statistiskt signifikativa. De studerade företagen har i genomsnitt ökat antalet anställda med 3,1

personer mer än företag i kontrollgruppen, en stor andel av dessa arbetar med teknikutveckling. Vidare har de studerade företagen ökat sina omsättningar dubbelt så mycket som företag i kontrollgruppen. Effekterna håller i sig sju år efter att projektet avslutats, vilket tyder på att det är finansieringen av innovation och dess framgångar på marknaden som driver effekterna. Vidare ser analysen att de företag som har störst finansiella begränsningar, unga och små företag, påverkas mest.

Sedan 2015 har Vinnova regeringens uppdrag att ansvara för att lämna statligt stöd till inkubation, vilket verket gör inom ramen för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling*. Under 2022 har 29 kvalitetsgranskade inkubatorer tilldelats 107 miljoner kronor för att stödja inkubatorföretagen med affärsutvecklande tjänster inklusive verifieringstjänster. Detta innebär en ökning från 24 till 29 inkubatorer som ska dela på stödet. De inkubatorer som erhöll statligt excellensstöd utvärderade strax över 4000 idéer under 2022. Andelen utvärderade idéer med minst en kvinna var 39 procent under 2022, vilket är samma som föregående år. Likt tidigare år så antas affärsidéer med minst en kvinna som idégivare i högre utsträckning varför hela 43 procent av antagna idéer har en kvinna som idégivare.

Under 2022 attraherade 260 bolag i de excellensinkubatorer som stöds av Vinnova totalt nära 1,8 miljarder i ägarkapital, vilket är en ökning med 250 miljoner kronor jämfört med 2021. Företag som är, eller har varit, anslutna till excellensinkubatorer sysselsatte under 2021 nära 21 200 personer och deras nettoomsättning uppgick till över 27 miljarder kronor. Det innebär en ökning i antalet anställda med ca 5 200 personer samt ökad omsättning med 6,5 miljarder kronor sett från 2020 till 2021. Sysselsättnings- och omsättningsstatistiken baseras enbart på företag där det går att följa ett organisationsnummer från inkubation till idag och inkluderar alltså inte företag som har köpts upp eller slagits samman. Andelen kvinnor som styrelse-representanter i inkubatorbolagen uppgick till 29 procent. Denna andel har sakta ökat från 15 procent sedan 2010. Samtidigt var andelen årsarbetstider i företagen som utförs av kvinnor 31 procent år 2022, vilket är en svag minskning, 1 procent, mot föregående år. Andelen kvinnor i inkubatorernas styrelser under 2021 var 44 procent.

Under 2022 har Vinnova genomfört olika insatser för life science-sektorn. Bland annat genomförde Vinnova tillsammans med nordiska partners en analys av Sveriges och Nordens innovations- och produktionskapacitet för vaccin som också pekade på möjliga samarbetsområden (N2022/00310). Vinnova har i samverkan med företaget NorthX Biologics i Matfors etablerat en innovationshubb för att bistå näringslivet med kompetens och storskalig processkapacitet i syfte att stärka näringslivets konkurrenskraft inom life science-sektorn (KN2021/02613). Vinnova har även givit stöd till aktörer så som SciLifeLab och Nordic Bioinformatics Infrastructure Sweden, som medverkar i uppbyggnaden av europeiska strukturer för hälsodatadelning samt test- och demonstrationsanläggningar för artificiell intelligens inom hälsoområdet som utlysts inom Programmet för ett digitalt Europa.

Vinnovas mångåriga stöd till det nationella initiativet Genomic Medicine Sweden (GMS) har bidragit till att GMS nu kan göra ny teknik tillgänglig inom vården som gör att fler patienter kan få rätt behandling i rätt tid. Med hjälp av GMS utfördes under 2022 DNA-sekvenseringar i vården av 10 000 patienter för bättre diagnostik och behandling. En majoritet av dessa analyser gjordes för diagnostik av patienter med sällsynta diagnoser. Det har under de senaste åren skett en stor ökning i hur ny teknik som sekvensering används i klinisk verksamhet runt om i landet och alla barn i Sverige med cancer får nu tillgång till bättre diagnostik med hjälp av DNA-sekvensering.

Insatser via industriforskningsinstitut

Industriforskningsinstituterna under RISE Research Institutes of Sweden AB utgör majoriteten av den svenska institutsektorn. RISE-gruppen består dels av moderbolaget RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) inklusive helägda och delägda dotterbolag med en ägarandel överstigande 50 procent (RISE-koncernen), dels intresseföretaget Swerim AB. Det övergripande målet för industriforskningsinstituterna är att de ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse. RISE-gruppen ska även främja offentlig sektors förnyelse och förmåga att bidra till samhällsutmaningar.

RISE AB har sex uppdragsmål. Utfallet för 2022 visar att bolaget når samtliga mål:

- omsättning
- omsättning konkurrensutsatta forskningsmedel: 42 procent (mål minst 30 procent)
- omsättning näringslivsintäkter från små och medelstora företag: 36 procent (mål 30–40 procent)
- samverkan genom tvärvetenskapliga projekt: 36 procent (mål minst 35–55 procent)
- utnyttjande av test- och demoanläggningar: 63 procent (mål 60–80 procent).
- innovationspartnerförmåga: 79 (mål minst 78 av 100)
- nöjdhetsindex (NKI): 77 (mål minst 75 av 100).

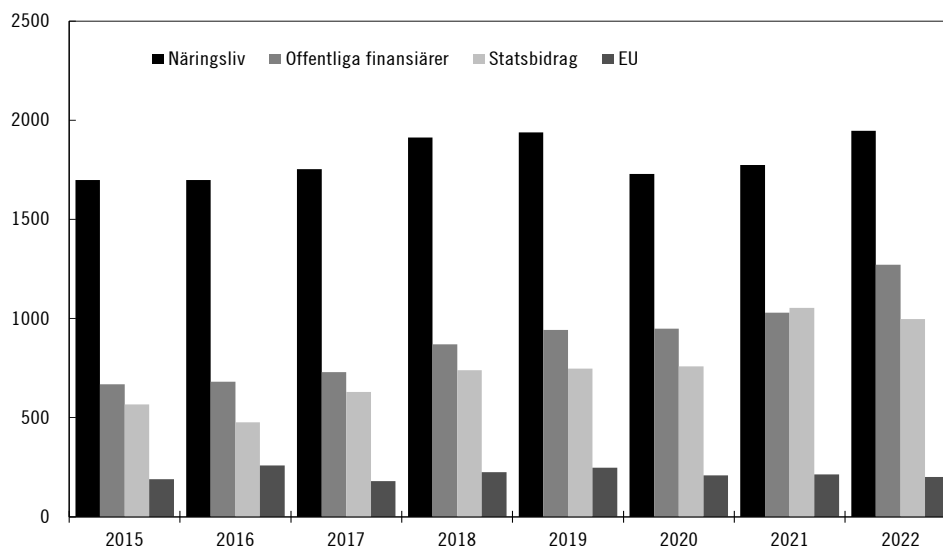
Innovationspartnerförmåga och Nöjdhetsindex baseras på en undersökning bland 964 kunder 2022.

Under 2022 tilldelades RISE-gruppen totalt 997 miljoner kronor i statsbidrag (anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel*). Medlen används i huvudsak för kompetensuppbyggnad hos instituterna samt utgifter för RISE AB:s verksamhet och omstruktureringsutgifter för RISE-koncernen.

RISE-gruppens intäkter kommer från uppdrag från näringslivet och offentlig sektor, nationella offentliga forskningsfinansiärer, EU-medel och strategiska kompetensmedel. Den totala intäkten för RISE-gruppen var 4 275 miljoner kronor (varav 3 993 miljoner kronor för RISE och 282 miljoner kronor för Swerim). Intäkter från nationella offentliga finansiärer ökade mest jämfört med 2021. En ökning med 23 procent från 1 030 till 1 272 miljoner kronor. Intäkterna från uppdrag ökade med 10 procent, medan intäkter från EU-projekt sjönk med 9 procent.

RISE-gruppen ska vara internationellt konkurrenskraftig och är en av de största mottagarna av EU-medel i Sverige från Horisont Europa. Under 2022 använde RISE-gruppen 65,5 miljoner kronor av de strategiska kompetensmedlen till att medfinansiera EU-projekt, vilket genererade totalt 201 miljoner kronor i intäkter från olika EU-program.

För att utveckla och bygga ny, tvärvetenskaplig kompetens i näringslivet arbetar RISE AB med samverkansinitiativ och kunskapsplattformar. Under 2022 finansierades 72 samverkansinitiativ om sammanlagt 58 miljoner kronor som genererade 513 miljoner kronor i FoU-intäkter, en uppväxling på 8,8 gånger satsade medel. Vid slutet av 2022 var totalt 20 kunskapsplattformar i gång. Totalt finansierades kunskapsplattformar under 2022 med 50 miljoner kronor och de genererade FoU-intäkter på 220 miljoner kronor under 2022, en uppväxling på 3,3 gånger satsade medel.

Diagram 3.5 Intäkter RISE-gruppen

Källa: RISE Research Institutes of Sweden AB, årsberättelser 2015–2022.

Utvecklade arbetsformer för innovativa och säkrare nya lösningar

Den datadrivna utvecklingen ställer höga krav på kunskaper om dataskyddsfrågor, bland annat mot bakgrund av den rättsliga utvecklingen. Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har därför haft i uppdrag att genomföra metod- och kunskapsutvecklande insatser för att höja kunskapen om integritets- och dataskyddsfrågor inom innovations-, utvecklings- och införandeprocesser (N2021/01266). Uppdraget slutredovisades i mars 2023. Ett viktigt resultat av uppdraget är att fördjupad vägledning i form av regulatorisk testverksamhet inom dataskydd kan ge stor nytta och lärande för såväl involverade aktörer som IMY. Detta sker till exempel genom proaktivt samarbete över förvaltningsnivåer, samt bredare förståelse och effektivare arbetssätt hos både privata och offentliga aktörer, till gagn för innovativa lösningar och ansvarsfull teknikutveckling.

Internationellt forsknings- och innovationssamarbete

Sverige återfinns bland de nio mest framgångsrika länderna i EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont Europa, som pågår 2021–2027. Svenska aktörer har hittills kontrakterat finansiering på totalt ca 538 miljarder euro inom programmet motsvarande 3,4 procent av de medel som beviljats. Resultatet visar samma andel i jämförelse med förra årets rapporteringsstillfälle och Sverige behåller nionde plats bland deltagande länder vad avser beviljade medel. Näringslivet i Sverige kontrakterar 63,5 procent av dessa beviljade medel och står för 27,3 procent av det svenska deltagandet. Omfattande insatser för att främja innovation genomförs även med medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (se utg.omr. 19 avsnitt 3.6.6).

Nya slutsatser och rekommendationer för det fortsatta arbetet med nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i norra Sverige

I Norrbotten och Västerbotten pågår en omfattande nyindustrialisering kopplad till fossilfri produktion och elektrifiering till gagn för klimatomställningen. Regeringen beslutade den 17 december 2020 att ge en samordnare i uppdrag att för regeringens räkning främja koordineringen av arbetet med insatser av betydelse för större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbotten och Västerbotten (N2020/03132). Den 29 november 2022 överlämnade samordnaren sin slutrapport om uppdragets genomförande samt slutsatser och förslag som kan tas i beaktande för fortsatt arbete. Rapporten visade de enorma kliv som tagits, den omfattande samhällsomvandling som äger rum samt hur industrins möjligheter och utmaningar

ser ut framöver. Regeringen ser att det finns ett fortsatt behov av att utveckla former för god koordinering samt att främja gemensamma lösningar och samverkansformer för de aktörer som stöttar i arbetet med industrisatsningarna och samhällsomvandlingen. Mot bakgrund av detta har samordnarens uppdrag förlängts till 30 juni 2023 (N2022/02328). I januari 2023 aviserade regeringen att en samlad strategi för norra Sverige ska tas fram för att accelerera den industriella gröna omställningen.

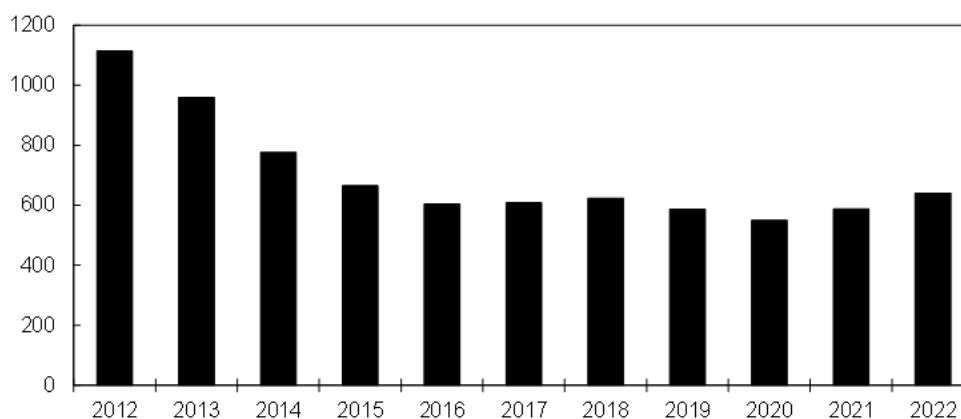
En offensiv och ambitiös mineralnäring för ett starkare Sverige

Ett hållbart nyttjande av Sveriges mineraltillgångar är av stor betydelse för Sverige. En säker, trygg och hållbar mineral- och metallförsörjning är avgörande för samhällets utveckling, beredskap och funktion samt en förutsättning för att lyckas med klimatomställningen. Under året har den globala efterfrågan på många metaller och mineral fortsatt att öka, och förväntas öka ytterligare under flera årtionden framöver. Det gäller såväl basmetaller som kritiska metaller och mineral vilka bl.a. används i laddbara fordon, vindkraftverk och solpaneler. Sverige är EU:s största järnmalmsproducent med ca 92 procent av EU:s totala produktion. Under 2022 bröts 28 miljoner ton järnmalm i Sverige. Sverige står även för ca 30 procent av EU:s produktion av zink och bly.

I dagsläget finns det 12 aktiva gruvor i Sverige. Bara en ny bearbetningskoncession beviljades 2022. Under 2022 fokuserade företagen i stor utsträckning på gruvnära prospektering. Prospektering utanför kända fyndigheter, minskade däremot i omfattning. Detta bidrar i förlängningen till försämrade förutsättningar att upptäcka nya stora fyndigheter. Antalet nyöppnade gruvor har inte stått i relation till malmpotentialen. Sveriges geologiska undersökning (SGU) bedömde 2013 att det vid 2020 skulle kunna finnas cirka 30 metallgruvor i Sverige. Med samma bedömningsmetod skulle det ha funnits potential för 50 gruvor i produktion i Sverige 2030. Prognosen byggde på bedömningar av brytningskapacitet i de projekt som vid den tidpunkten fått eller sökt bearbetningstillstånd och aktivt arbetar för att genomföra projekten. Prognosen förutsatte att samtliga av bearbetningstillstånden blev en aktiv gruva. Vidare har Sverige tappat mark i Fraser Institute ranking över attraktiva gruvländer att investera i. Sverige placerades efter t.ex. Ryssland, Mali och Ghana, ett tapp från 8 plats 2016 till 31 2021.

Gruvbranschens sammanlagda omsättning under 2022 uppgick till ca 69 miljarder kronor (exklusive smältverk) och vid årets utgång var ca 7 773 personer (varav 1 993 kvinnor) anställda direkt i gruvnäringen (underentreprenörer ej inräknade). Andelen kvinnor anställda i gruvnäringen fortsätter att öka och var 26 procent att jämföra med 25 procent inom industrin totalt.

Vid årsskiftet 2022/23 fanns 640 gällande undersökningstillstånd. Motsvarande siffra för årsskiftet 2021/22 var 587, se diagram 3.6.

Diagram 3.6 Antal gällande undersökningstillstånd

Källa: Bergsstatens register över undersökningstillstånd.

Under 2022 anmälde Sveriges geologiska undersökning (SGU) inga nya riksintressen för värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § miljöbalken.

Statskontoret har enligt uppdrag av regeringen genomfört en myndighetsanalys av SGU (N2022/00657). Av myndighetsanalysen framgår bl.a. att det finns en risk att SGU framöver får svårt att tillgodose samhällets behov av geologisk information. Statskontoret bedömer vidare att SGU har svårt att klara sitt näringslivsfrämjande uppdrag om att marknadsföra Sverige som prospekteringsland, ge vägledning och information till intresserade företag, samt att följa regelutvecklingen på området.

Förra regeringen gav 2021 SGU och Naturvårdsverket i uppdrag att arbeta för att öka möjligheterna till hållbar utvinning och återvinning av mineral och metaller från sekundära resurser (N2021/01038). Myndigheterna fick 25 miljoner kronor per år 2021 och 2022. Uppdraget har slutredovisats (KN2023/02312). Uppdraget fokuserade till stor del på de metaller och mineral som finns på EU:s kritiska lista och som bedöms som betydelsefulla för den gröna omställningen, vilka bl.a. används i batteri-, solcells- eller bilproduktion. Resultatet pekar på att sekundära resurser som exempelvis varphögar och sandmagasin har förhöjda halter av metaller som finns med på EU:s kritiska lista.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om myndigheternas roll vid tillståndsprocesser (bet. 2022/23:NU13, punkt 5, rskr. 2022/23:160). Av tillkännagivandet följer att myndigheter i samband med tillståndsprocesser bör arbeta mer rådgivande och lösningsorienterat än tidigare (bet. 2022/23:NU13 s. 15). Regeringen har i juni 2023 tillsatt en utredning för att förenkla och förkorta miljöstillståndsprövningen enligt miljöbalken genom att göra den mer flexibel, effektiv och förutsebar (dir. 2023:78). Utredningen ska redovisa sitt uppdrag den 15 december 2024. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

3.3.3 Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en underliggande dynamik. I många företag ökar antalet sysselsatta, samtidigt som sysselsättningen minskar i ett stort antal företag. I genomsnitt ökar antalet sysselsatta från ett år till nästa i drygt 10 procent av de befintliga företagen. Det betyder att det vanligtvis är över 50 000 företag som årligen ökar antalet sysselsatta. År 2021 hade 55 300 företag en positiv

sysselsättningsutveckling, vilket är en ökning jämfört med föregående år. År 2021 hade 45 000 företag en minskande sysselsättning, att jämföra med 52 200 företag 2020.

Snabbväxande företag har betydelse för skapandet av nya arbetstillfällen, vilket har bidragit till att dessa företag har fått stor uppmärksamhet under de senaste åren. Andelen snabbväxande företag belyser också det handlingsutrymme som finns för entreprenörskap, att kunna växa och utnyttja framgångsrika affärsidéer. Här definieras ett snabbväxande företag som ett företag som har haft en genomsnittlig sysselsättningstillväxt på minst 20 procent per år i tre år i följd. Under 2021 ökade andelen snabbväxande företag. En annan viktig del i sysselsättningsdynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ned. Denna indikator är känslig för påverkan av en stark konjunktur då arbetskraftsbehovet är stort. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt över en längre tidsperiod. De senaste åren har antalet nystartade företag legat på ungefär samma nivå, men under 2020 och 2021 ökade antalet nystartade företag relativt mycket. Under 2022 minskade antalet nystartade företag och är nu på samma nivå som under 2020.

Tabell 3.9 Dynamik i näringslivet

Antal	2018	2019	2020	2021	2022
Företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	52 500	53 800	48 900	55 300	i.u.
Snabbväxande företag per 1 000 existerande	2,8	2,7	2,2	2,5	i.u.
Nystartade företag	66 800	66 900	73 700	78 700	73 200

Källor: Statistiska centralbyrån, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser samt egna beräkningar.

För att belysa näringslivets mångfald används uppgifter om andelen företag som har en operativ företagsledare som är kvinna respektive man eller en operativ företagsledare som är kvinna respektive man och född i ett annat land.

Tabell 3.10 Mångfald bland operativa företagsledare

Procent	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andel företag med en kvinna som operativ företagsledare	28,5	29,0	28,6	29,3	29,5	29,6
Andel företag med en man som operativ företagsledare	71,5	71,0	71,4	70,7	70,5	70,4
Andel företag med en utrikes född operativ företagsledare	15,7	16,1	16,6	17,0	17,5	18,1
Andelen utrikes födda av de kvinnor som är operativa företagsledare	17,9	18,0	18,5	18,7	19,2	19,7
Andelen utrikes födda av de män som är operativa företagsledare	14,8	15,3	15,8	16,3	16,8	17,4

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Andelen utrikes födda som är operativa företagsledare har ökat under perioden 2016–2021. Andelen kvinnor som är operativa företagsledare har också ökat under samma period. Utöver dessa finns också en del företag med delat ledarskap, där en av företagsledarna är kvinna eller utrikes född.

Information och rådgivning

Tillgång till information, rådgivning och nätverk är betydelsefullt såväl vid nystart som under utvecklings- och tillväxtfasen för små och medelstora företag. Den information och rådgivning som finansieras eller tillhandahålls av staten ska vara

marknadskompletterande och relevant utifrån företagens olika behov och utvecklingsfaser.

Almi AB (Almi) erbjuder finansiering och rådgivning till små och medelstora företag i syfte att bidra till utveckling av företagandet i hela landet. Under 2022 tilldelades Almi 269 miljoner kronor i statsbidrag från anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation*. Almi erbjuder bl.a. olika tjänster inom affärsutveckling. Efterfrågan på tjänsterna har varit stor och under 2022 har 14 682 rådgivningsinsatser genomförts, en ökning med 16 procent jämfört med föregående år.

Tillväxtverket har under 2022 genomfört ett flertal informations- och rådgivningsinsatser i syfte att stärka förutsättningarna för entreprenörskap och företagande. Myndigheten har genom olika utlysningar tillhandahållit verksamhetsbidrag till aktörer i det företagsfrämjande systemet med fokus på bl.a. rådgivning för nyföretagande, ungas företagande och affärsutveckling för kooperativa och sociala företag. Exempelvis bidrog stödet till Nyföretagarcentrum (stiftelsen Jobs and Society) att 11 109 personer fick individuell rådgivning för start av företag. Av dessa var 51 procent kvinnor och 33 procent var utlandsfödda. Totalt startades 6 780 företag under 2022 procent som följd av stödet enligt redovisning till Tillväxtverket.

Patent- och registreringsverket fortsatte sitt arbete med att höja kunskapen om immateriella tillgångar och rättigheter under året. 31 seminarier genomfördes 2022 och nådde 1 783 små och medelstora företag och företagsfrämjande aktörer. 30 seminarier riktade till universitet och högskolor genomfördes och nådde totalt 650 personer. Upphovsrättskolan riktad mot lärare och elever på grundskolan hade 10 591 användare 2022.

Webbportalen verksamt.se tillhandahåller information och tjänster till blivande och etablerade företagare och är ett viktigt verktyg i arbetet med att förenkla för företag. Den drivs av Tillväxtverket och Bolagsverket med Skatteverket och Arbetsförmedlingen som aktiva samarbetsparter. Utöver gängse information om att starta och driva företag tillhandahåller verksamt.se sedan början av 2022 även samlad information riktad till företag med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Verksamt.se blev utsedd av Web Service Award till årets webbplats i kategorin samhällsinformation. I en enkät genomförd i slutet av 2022 angav 94 procent att verksamt.se helt eller delvis gör det enklare att starta och driva företag.

Antalet besök på verksamt.se har ökat med 2 procent jämfört med 2021. Under 2022 gjordes strax under 2,4 miljoner inloggningar, en minskning med 5 procent jämfört med 2021. Antalet unika inloggningar var dock närmare 539 000, en ökning med 2 procent jämfört med 2021. Av de som loggade in på verksamt.se under 2022 var 66 procent män och 34 procent kvinnor. Under 2022 deltog 2 333 personer i verksamt.se LIVE, en serie webinarier som ska ge lättillgänglig information om att starta företag.

Under 2022 har det pågående arbetet med att flytta verksamt.se inklusive dess information och tjänster till en ny teknisk plattform varit en viktig uppgift. De första tjänsterna baserade på den nya tekniska plattformen har lanserats under året. Här ingår tjänsten för att starta vattenbruk som är ett samarbete mellan Tillväxtverket, Bolagsverket, Statens jordbruksverk och Livsmedelsverket.

Under 2022 avsattes 18 miljoner kronor från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* till entreprenörskap bland unga. Medlen har använts till finansiering av insatser och aktörer som stöttar entreprenörskap bland unga i grund- och gymnasieskola (via Statens skolverk) och i högre utbildning (via Tillväxtverket) men också för strukturpåverkande arbete. Inom Ung Företagsamhets (UF) verksamhet i

gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan drevs det under läsåret 2022/23 11 800 UF-företag av totalt 37 054 elever av vilka 17 283 (47 procent) var kvinnor och 19 771 (53 procent) män. Detta var en ökning jämfört med läsåret 2021/2022 då de drevs 11 570 UF-företag av totalt 36 273 elever. Vidare fick Drivhuset Norden verksamhetsbidrag för att genomföra verksamhet på landets universitet och högskolor. I verksamheten ingår bl.a. kurser i entreprenörskap och innovation, vägledning och skraddarsydda affärsutvecklingsprogram i samarbete med näringslivet. Enligt Drivhuset utgör kvinnor mer än 50 procent av deltagarna i verksamheterna.

Turism och besöksnäring

Turismstatistik och stärkt kunskapsutveckling

Tillväxtverket ansvarar för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism. Tillväxtverket har under året tagit fram och tillgängliggjort kunskapsunderlag som visar på turismens och besöksnäringens utveckling och deltagit i internationellt samarbete inom turism.

I juni 2023 lämnade myndigheten sin slutredovisning av ett regeringsuppdrag om att genomföra insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring (N2022/02326), finansierat av anslagen 1:4 *Tillväxtverket* och 1:5 *Näringslivsutveckling*. Uppdraget har resulterat i stärkt affärsutveckling i besöksnäringens företag, kompetensförsörjning och stärkt samverkan för platsutveckling. Insatserna har i utvalda projekt bidragit till att stärka företags omställningsförmåga. Erfarenheterna och kunskapen från projekten har tillgängliggjorts brett för största möjliga spridning och lärande kring inriktning och arbetssätt. Hållbarhet är en viktig del i besöksnäringens omställning för ökad långsiktig motståndskraft. Många företag i besöksnäringen är beroende av en nära samverkan med offentlig och ideell sektor för hållbar platsutveckling. Samordningen inom aktörssystemet har utvecklats genom att Tillväxtverket har uppfyllt sin roll som samverkande myndighet inom turism. Tillväxtverket och andra aktörer har fått ökad kunskap om platsutveckling och processer har stärkts på de platser där projekt genomförts. Företag har utvecklat sina verksamheter, sin förmåga att ställa om, driva innovation och arbeta strategiskt med kompetensförsörjning. Insatserna har finansierats genom anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling*.

Ökad marknadsföring gentemot inhemska besökare

V.S. VisitSweden AB:s (Visit Sweden) verksamhet, som huvudsakligen finansieras av anslaget 1:7 *Turismfrämjande*, har under 2022 fokuserat på fortsatt digitalisering och automatisering samt marknadsföringsinsatser anpassade till pandemin och besöksnäringens återstart. År 2022 var det sammanlagda PR-värdet för bolagets kampanjer 1 209 miljoner kronor, enligt beräkning av Mediabyrån. PR-värdet är en beräkning av vad publiciteten hade kostat om den hade bestått av köpt annonsutrymme och är en del av det värde som skapas genom bolagets verksamhet. Av Visit Swedens återrapportering för verksamhetsår 2022 enligt ägaranvisning (Näringsdepartementets Rapport 2022) framgår att Visit Swedens marknadsföring av destinationen Sverige nått totalt 550 miljoner personer globalt under 2022. Visit Sweden har också en mycket uppskattad kunskapsbank. 108 000 svenska besöksnäringensföretagare har under året använt Visit Swedens digitala kunskapsbank för kostnadsfri kompetensutveckling och material om målgrupper, marknader och marknadsföring.

Uppdraget att marknadsföra Sverige mot inhemska besökare och den närliggande marknaden har bl.a. resulterat i en skalbar kampanj med PR-bearbetning i både nya och traditionella medier till ett PR-värde om drygt 19,3 miljoner kronor, enligt

beräkning av Mediabyrån. Insatsen har också resulterat i en utökad kunskapsbas för besöksnäringen kring insikter om den svenska turisten i Sverige med temperaturmätningar, insamling av mobilitetsdata, varumärkesspårning samt målgruppsanalyser.

3.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

Svenska företags kapitalförsörjning har förstärkts under 2022. Ökningen av utlåningen till icke-finansiella företag i Sverige har fortsatt även under 2022. Andelen företag som anger att de har svårigheter att hitta efterfrågad arbetskraft har under 2021 och i början av 2022 ökat sedan den stora minskningen under 2019. Under andra halvan av 2022 har dock andelen återigen minskat. Andelen företag som anger att regler är ett hinder för tillväxt har minskat något. Webbportalen verksamt.se är fortsatt ett grundläggande verktyg för att snabbt nå företag med aktuell och samlad myndighetsinformation och tjänster till företag, bl.a. med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Genomförda uppföljningar visar på stor kundnytta. Sammantaget är det en positiv utveckling för de utvalda indikatorerna för delmålet jämfört med föregående år.

Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Det svenska näringslivets innovationsförmåga och förnyelse bedöms som fortsatt god. Ett flertal insatser har gjorts under året för att främja innovation och förnyelse, bl.a. visar utvärderingarna av de strategiska innovationsprogrammen som Vinnova ansvarar för att de har ökat effektiviteten i innovationssystemet. Företagens utgifter för forskning och utveckling är på ungefär samma nivå som de senaste åren. Näringslivets gröna omställning fortsätter, vilket visar sig genom att näringslivets utsläppsintensitet under 2022 minskade med 5 procent. Statistiken över de immateriella tillgångarna visar en blandad utveckling där de svenska patentansökningarna och varumärkesansökningarna ökade medan mönsterskyddsansökningarna minskade under 2021. Sammantaget visar de utvalda indikatorerna att det svenska näringslivets innovations- och förnyelseförmåga har stärkts jämfört med föregående år.

Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

Under 2022 har antalet nystartade företag minskat jämfört med 2021, då ökningen i antalet nystartade företag var relativt stor. Indikatorn för företag med positiv sysselsättningsutveckling och indikatorn för snabbväxande företag visar en ökning. Bland annat visar statistik att efterfrågan på rådgivningstjänster hos Almi fortsatt är stor och har ökat jämfört med 2021. Indikatorn operativa företagsledare visar att både andelen kvinnor och andelen utrikes födda som är operativa företagsledare har ökat jämfört med föregående år. Sammantaget visar indikatorerna för delmålet en positiv utveckling.

Uppfyllelse av det turismpolitiska målet 2022

Under 2022 har insatser genomförts för att uppfylla det turismpolitiska målet. AB V.S. VisitSweden, vars verksamhet syftar till att stärka Sverige som turistnation, har genomfört marknadsföringsinsatser till inhemska besökare. Den nationella statistiken på området har utvecklats till gagn för turism och besöksnäring. Affärsutveckling i besöksnäringens företag och platsutveckling har ägt rum baserat på de uppdrag Tillväxtverket har haft. Tillväxtverket har fullföljt sin samverkansroll främst med andra

myndigheter och det lokala och regionala aktörssystemet inom turism. Regeringens bedömning är att insatserna sammantaget har bidragit till en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring vilket i sin tur bidrar till att uppfylla det näringspolitiska målet.

Uppfyllelse av det näringspolitiska målet 2022

Under 2022 är det en relativt positiv utveckling för den svenska konkurrenskraften. 2022 har till del präglats av den fullskaliga invasionen av Ukraina och de effekter det har inneburit för näringslivet. Arbetskraftskostnaderna har minskat relativt mycket jämfört med omvärlden samtidigt som de svenska företagens utveckling på exportmarknaderna varit relativt stabil. Sammantaget visar indikatorerna på viss förbättring jämfört med föregående år. Regeringen bedömer att de insatser som genomförts inom delmålen ramvillkor, innovation och entreprenörskap har bidragit till att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag.

3.5 Förvaltningen av bolag med statligt ägande

Regeringen ska aktivt förvalta statens tillgångar i form av aktierna i bolagen med statligt ägande så att deras värdeutveckling och avkastning blir den bästa möjliga givet ett balanserat risktagande samt att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl. För att åstadkomma detta är det bl.a. viktigt att ge bolagen förutsättningar och möjligheter att utvecklas och fortsätta konkurrera på sina marknader. Det är viktigt att staten är en aktiv, professionell ägare med fokus på långsiktigt värdeskapande.

Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande beslutades av regeringen i februari 2020. I ägarpolicyen redogör regeringen för uppdrag och mål, tillämpliga ramverk och viktiga principfrågor avseende styrningen av bolag med statligt ägande. Av denna framgår att bolag med statligt ägande ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende. För staten som ägare är det viktigt att bolag med statligt ägande arbetar för en sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter, goda och anständiga arbetsvillkor, en minskad klimat- och miljöpåverkan, att de nationella miljö- och klimatmålen samt att Parisavtalet ska uppnås, en god affärsetik, anti-korruption, mångfaldsaspekten samt ett ansvarsfullt agerande inom skatteområdet. Bolag med statligt ägande ska inom ramen för sin verksamhet analysera de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 för att identifiera de mål som bolaget genom sin verksamhet påverkar och bidrar till. Bolagen ska även vara föredömen i jämställdhetsarbetet och aktivt arbeta med jämställdhetsfrågor i sin verksamhet. Vidare ska bolagen bedriva ett aktivt, systematiskt, ambitiöst och ansvarsfullt säkerhetsarbete. Därutöver ska bolagen med statligt ägande arbeta aktivt för att utnyttja digitaliseringens möjligheter, och hantera dess risker, i sitt värdeskapande.

3.5.1 Förlängning av mandat samt nytt bemyndigande i samband med rekonstruktion av SAS AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS AB (publ) inklusive upplupen ränta till nya aktier i SAS AB (publ) eller, helt eller delvis, skriva ner fordringarna inklusive upplupen ränta.

Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statligt ägda företag* för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens utestående lånefordringar på konsortiet Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden

inklusive upplupen ränta till nya aktier i SAS AB (publ) eller, helt eller delvis, skriva ner fordringarna inklusive upplupen ränta.

Regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra konverteringarna eller nedskrivningarna, var för sig eller i kombination.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har tidigare fått riksdagens bemyndigande att under 2022 genomföra konverteringar av statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS AB (publ) och utestående lånefordringar på konsortiet Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden till nya aktier i SAS AB (publ) samt att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra konverteringarna (prop. 2021/22:258, bet. 2021/22:FiU48, rskr. 2021/22:438). Regeringens bemyndigade har därefter förlängts till 2023 samt utökats med ett bemyndigande att konvertera på lånefordringarna upplupen ränta till nya aktier i SAS AB (publ) (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:99).

Den 5 juli 2022 offentliggjordes att SAS har påbörjat en process för finansiell rekonstruktion under tillsyn av amerikansk federal domstol, ett s.k. chapter 11-förfarande. Förfarandet syftar till att ge bolaget möjlighet att genomföra viktiga delar av den plan SAS styrelse presenterade i februari 2022 för en omfattande rekonstruktion av verksamheten, i syfte att uppnå konkurrenskraftiga kostnader och en hållbar framtid för bolaget. Då rekonstruktionen påverkar tidigare beviljat statligt stöd måste den godkännas av Europeiska kommissionen innan den genomförs. Förfarandet kan komma att pågå även under 2024 och det är därför oklart om det kommer att bli möjligt att genomföra konverteringarna under 2023 i enlighet med riksdagens bemyndigande. Bemyndigandet behöver därför förlängas till 2024.

Det finansiella rekonstruktionsförfarandet för SAS innebär även att bolagets skulder helt eller delvis kan komma att skrivas ner. Det ligger således i linje med svenska statens roll som en ansvarsfull ägare i SAS att regeringen även ges möjlighet att efter godkännande av Europeiska kommissionen helt eller delvis skriva ner svenska statens fordringar på SAS. Regeringen kan komma att använda bemyndigandena vart för sig eller i kombination, beroende på hur situationen utvecklar sig.

Mot denna bakgrund bör regeringen bemyndigas att under 2024 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS inklusive upplupen ränta till nya aktier i SAS eller skriva ner fordringarna inklusive upplupen ränta. Regeringen bör även bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statligt ägda företag* för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens utestående lånefordringar på konsortiet inklusive upplupen ränta till nya aktier i SAS eller skriva ner fordringarna inklusive upplupen ränta. Slutligen bör regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra konverteringarna eller nedskrivningarna.

3.6 Politikens inriktning

Det svenska näringslivets långsiktiga konkurrenskraft är avgörande för Sveriges välstånd. En högutbildad arbetskraft, låga energipriser, ett fritt utbyte med omvärlden, naturtillgångar, ordning och reda på arbetsmarknaden, forskning och innovation, ett generöst välfärdssystem och ett tryggt samhälle med låg grad av korruption har byggt Sverige starkt. I en orolig omvärld med både inre och yttre hot, hög arbetslöshet och brist på yrkesutbildad arbetskraft, komplexa tillståndsprocesser och höga energipriser behöver Sverige agera beslutsamt för att stärka den långsiktiga konkurrenskraften. Sverige behöver skyndsamt bygga ut elsystemet, få till snabba och förutsägbara tillståndsprocesser, rusta nästa generation för framtidens jobb och skapa bättre

förutsättningar för matchning på arbetsmarknaden. Vidare behöver naturtillgångar för produktion tillvaratas bättre. Regeringen anser att goda ramvillkor, låg administrativ börda, låga kostnader och konkurrenskraftiga skatteregler är nödvändiga för att skapa ett mer konkurrenskraftigt näringslivsklimat.

Högt tempo är nödvändigt för att säkerställa Sveriges långsiktiga konkurrenskraft, beredskap och klimatåtagande. Regeringen avser att verka för en mer effektiv prövning av målkonflikter mellan allmänna intressen som uppstår vid exempelvis utbyggnad av elsystem och infrastruktur, vid industrietableringar och expansionen av gruvnäringen.

Den ekonomiska utvecklingen är fortsatt osäker och Sverige är på väg in i en lågkonjunktur. Under senare tid har den ekonomiska aktiviteten utvecklats svagt. Den höga inflationen och stigande räntor utmanar stora delar av näringslivet samtidigt som konsumtion och investeringar minskar. Därtill skapar den ryska, fullskaliga invasionen av Ukraina och höga och volatila energipriser nya utmaningar. Samtidigt har många arbetsgivare och sektorer fortsatt svårt att finna rätt kompetens. Efterfrågan på arbetskraft är fortsatt hög, bl.a. inom sektorer som driver på den digitala och gröna omställningen. För att näringslivet ska kunna möta dessa utmaningar krävs flexibilitet och utveckling för en starkt tillväxtförmåga.

EU och internationellt

Konkurrenskraftsfrågor och industriell omvandling har fått en allt större plats på EU:s agenda, inte minst mot bakgrund av ökade geopolitiska spänningar globalt, klimatförändringar, höga energipriser och statsstöd i tredjeland, som drastiskt hotar europeiskt välstånd. Exportrestriktioner har införts. Mot denna bakgrund behöver Sverige bedriva ett aktivt EU-arbete som prioriterar goda förutsättningar för ökad produktivitet och långsiktig konkurrenskraft i kombination med konstruktiva lösningar på nya utmaningar såsom exempelvis strategiska beroenden, ökade behov av åtgärder för att bygga resiliens i en mer osäker omvärld och att främja grön omställning. Regeringen anser att regelförenklningar och långsiktig konkurrenskraft ska genomsyra alla politiska beslut på alla nivåer i EU. En utgångspunkt för detta är den dagordning för långsiktig konkurrenskraft och produktivitet som lades fast under det svenska EU-ordförandeskapet.

Regeringen verkar för förbättrade ramvillkor, innovation, entreprenörskap och väl fungerande marknader som stärker företagets konkurrenskraft

Näringslivet är ryggraden i den svenska ekonomin. Det är våra företagare och entreprenörer som skapar jobb, välstånd och välfärd. Regeringen vill bidra till att fler människor väljer att starta och utveckla företag och förverkligar sina idéer. Regeringen genomför satsningar på innovation inom en rad områden, bl.a. den växande lifescience-sektorn, där den snabba teknikutvecklingen är ett viktigt område. Samtidigt är näringslivets kompetensförsörjning en stor utmaning. Regeringen genomför därför insatser för en bättre samordning mellan statliga myndigheter och aktörer. Regeringen ser också över hur de offentliga medlen kan användas mer effektivt och få bättre överblick av de effekter som uppnås genom statliga insatser. Sverige behöver stärka sin konkurrenskraft och kraftigt minska företagets och entreprenörernas regelbörda och administration. Regeringen arbetar fokuserat mot detta mål och stärker därför det systematiska, tvärssektoriella och processuella förenklingsarbetet i Regeringskansliet, hos myndigheter och i EU-arbetet.

Förenklings- och företagsfrämjande för fler och växande företag

Företagens kostnader har ökat över tid och Tillväxtverket uppskattade företagens totala regelkostnad under 2021 till 377,5 miljarder kronor. Det är en problematisk utveckling. För att bryta trenden och minska kostnaderna bedriver regeringen en offensiv förenklingsagenda.

Förenklingsarbetet ska vara en integrerad del av Regeringskansliets och myndigheternas arbete med målet att stärka och påskynda arbete med regelförenklings- och att minska företagens administrativa kostnader samt förbättra bemötande och service gentemot näringslivet, bland annat genom kontinuerlig och systematisk översyn av regelverk och processer som berör företag. Regeringen avser att ge uppdrag till ett urval av statliga myndigheter att se över, i första hand sina föreskrifter, men också förordningar och lagar som myndigheten förhåller sig till i syfte att minska administrativa bördor för företag. Regeringen anser vidare att det är viktigt att likabehandlingsprincipen följs i hela landet. Företag bör så långt möjligt möta likvärdiga villkor oavsett var i Sverige de verkar.

Regelbördan och de administrativa kostnaderna behöver minska för att företag och entreprenörer ska kunna fokusera på sina kärnverksamheter i så stor utsträckning som möjligt, vilket stärker svenska företags konkurrenskraft. För att identifiera förenklingsmöjligheter i olika skeden i lagstiftningskedjan har regeringen påbörjat arbetet med att inrätta två råd, Förenklingsrådet och Implementeringsrådet, vars syfte är att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader. Förenklingsrådet ska lämna konkreta och genomarbetade förslag på förenklingsåtgärder som följer av befintlig svensk lagstiftning, vilket möjliggör för regeringen att agera i högt tempo. Implementeringsrådet ska lämna rekommendationer vid implementering av EU-direktiv för att därigenom motverka oomtvärande regelbördor. Rådet ska ha möjlighet att uppmärksamma regeringen på frågor av särskilt intresse från ett företagsperspektiv i kommande lagstiftning på EU-nivå.

Myndigheternas handläggningstider och bemötande är avgörande för att underlätta företagens vardag. Regeringen följer med stort intresse utvecklingen av myndigheters handläggningstider och bemötande. Mot denna bakgrund överväger regeringen att utvidga Tillväxtverkets uppdrag att följa dessa aspekter till att omfatta fler statliga myndigheter.

Regeringen ser den myndighetsgemensamma plattformen verksamt.se som ett viktigt verktyg för att göra det enklare att starta och driva företag. Plattformen har under de senaste åren även tillhandahållit tydlig och uppdaterad information till företag under pågående kriser. Regeringen bedömer att verksamt.se fortsatt kommer att spela en central roll i förenklingsarbetet och arbetar kontinuerligt för att stärka den långsiktiga utvecklingen av plattformen. Ytterligare medel tillförs därför utveckling, drift och förvaltning av plattformen för 2024.

För att stärka Sveriges ekonomi och konkurrenskraft har regeringen som mål att förbättra förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag. För att stärka kvinnors ställning som företagare och samtidigt bidra till ökade investeringar i svenska företag genomför regeringen insatser som förstärker kvinnors roll i näringslivet. Regeringen beslutade bl.a. den 21 juli 2023 att ge Tillväxtverket i uppdrag att genomföra insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande och ägande. Förbättrade förutsättningar för kvinnors företagande är en prioriterad fråga för regeringen och ytterligare resurser kommer att tillföras kommande år.

Effektiv och stärkt konkurrenstillsyn

Främjandet av en effektiv konkurrens är centralt för att säkerställa ökad produktivitet, långsiktigt konkurrenskraftiga företag och rimliga priser för hushållen. Väl fungerande marknader med effektiv konkurrens stimulerar företagen att tävla om morgondagens klimatlösningar, kan motverka kriminalitet, öka valfriheten, stimulera innovation och öka kvaliteten i offentliga inköp. Detta stärker hushållen och svensk ekonomi och gynnar små och medelstora företag. En effektiv och stärkt konkurrenstillsyn bidrar till ett högt konkurrenstryck. Det är därför viktigt att Konkurrensverket uppfattas som avskräckande för företag som begår överträdelser av konkurrensregelverket. Som ett led i arbetet med att främja en effektiv konkurrens planerar Regeringen för nya verktyg i konkurrenstillsynen.

Kompetensförsörjning

Bristen på arbetskraft med rätt kompetens är ett av de största tillväxthindren för företagen och har även blivit ett av de största hindren för hållbar regional utveckling. Tillgång till arbetskraft med rätt kompetens är också en förutsättning för att attrahera större utländska investeringar i Sverige men också för att få svenska företag att expandera inom landet. Många små och medelstora företag, där en stor del är underleverantörer, står nu inför stora utmaningar, bl.a. på grund av den gröna och digitala omställningen, som kräver att kompetensen hos befintliga medarbetare stärks och att företagen kan få in ny kompetens i sina verksamheter. Regeringen föreslår fortsatta satsningar inom utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken för att stärka kompetensförsörjningen och underlätta omställning av befintlig arbetskraft och underlätta inträde för de som står utanför arbetsmarknaden (se utg.omr. 14 och 16). Men för att möta näringslivets behov behövs också andra åtgärder. Sverige behöver även bli bättre på att attrahera och behålla utländsk arbetskraft med efterfrågad kompetens. Regeringen föreslår en satsning i syfte att stärka samordning av statliga myndigheters processer och arbete kopplat till internationell kompetens, vilket syftar till att underlätta för svenska företag att anställa utländsk arbetskraft med efterfrågad kompetens, samt säkerställa att den arbetskraft som kommer till Sverige, inklusive medföljande familjer, snabbt kommer in i samhället så att de väljer att stanna kvar.

Innovativa företag och framväxande teknik

Näringslivets investeringar i forskning, utveckling och innovation är avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft samt möjligheter att driva på den gröna och digitala omställningen, såväl som för Europas strategiska autonomi. Regeringen har inlett arbetet med kommande forsknings- och innovationspolitiska proposition. Inriktningen för propositionen är excellens, internationalisering och innovation.

Innovativa företag som utvecklar och erbjuder banbrytande teknik utifrån forskning, s.k. deeptech-företag, är centrala för att nyttiggöra forskningsresultat inom till exempel nya material, precisionsmedicin, halvledare, telekom och artificiell intelligens. Samverkan mellan myndigheter, effektivare tillståndsprocesser och europeiskt tillväxtkapital bidrar till att skapa goda förutsättningar för företag inom framväxande teknik att växa i Sverige och bidra till EU:s mål kring grön och digital omställning, såväl som strategisk autonomi.

För att i ökad utsträckning nyttiggöra ny teknik i försvarssammanhang lanserade regeringen Forsvarsinnovationsinitiativet under våren 2023. Initiativet syftar bl.a. till att skapa förutsättningar för samverkan mellan civil teknikindustri och traditionell försvarsindustri.

Närings-, forsknings- och säkerhetspolitik har också kommit att bli alltmer tätt sammanflätade givet den geopolitiska utvecklingen. Inte minst halvledare är att betrakta som bränslet i världsekonomin och är avgörande för företag i en lång rad sektorer liksom för den gröna omställningen. På EU-nivå kommer en storskalig satsning på forskning- och innovation inom halvledarområdet göras i och med ikraftträdandet av halvledarakten (European Chips Act).

Utvecklingen av nästa generations trådlösa system (6G) har påbörjats och internationellt görs omfattande satsningar inom bl.a. material-, kvant- och halvledarteknik. Sverige har förutsättningar att spela en central roll som stark forskningsnation och som ett tekniskt ledande land inom strategiskt prioriterade områden. Mot denna bakgrund föreslår regeringen förstärkta insatser hos Verket för innovationssystem (Vinnova) för en forsknings- och innovationssatsning på 6G-området, med inriktning bl.a. på bilaterala forskningssamarbeten. För detta ändamål föreslås anslag 1:2 *Verket för innovationssystem* ökas med 50 miljoner kronor 2024. För 2025–2026 beräknas anslaget ökas med 100 miljoner kronor årligen. Förstärkningen ingår i en större satsning, som även innefattar utgiftsområde 16 (se avsnitt 6.4.2).

Näringslivets digitala strukturomvandling

Den digitala strukturomvandlingen berör hela näringslivet. Sverige ska vara ett land där nästa generations avancerade och kraftfulla digitala lösningar utvecklas, inte minst för att klara den gröna omställningen. Genom att svenska företag är ledande på att ta fram ny teknik och digitala lösningar etableras en grogrund för framtida export och arbetstillfällen liksom verktyg för produktivetsförbättringar. Regeringen fattade den 30 mars 2023 beslut om att Vinnova ska förstärka insatserna i forsknings- och innovationsprogrammet Avancerad digitalisering. Från och med 2024 växlas insatserna upp till minst 500 miljoner kronor.

Kapitalförsörjning för näringslivets omställning

I rapporten Finansiering av näringslivets gröna omställning (N2022/01677) föreslås ett flertal åtgärder för hur staten på ett mer effektivt sätt kan använda riskkapital. Regeringen ser ett behov av en ytterligare analys kring hur staten bör använda sitt riskkapital på ett mer effektivt sätt för att driva på klimatomställningen och få största möjliga utväxling gentemot privat riskkapital för den gröna omställningen.

Forskningsinfrastruktur och anläggningar för test och demonstration

God tillgång till forskningsinfrastruktur är nödvändig för att öka kvaliteten på svensk forskning, främja innovationer och bidra till ökad internationalisering. Forskningsinfrastrukturer är oumbärliga för att nå de genombrott som behövs för att möjliggöra klimatomställningen, stärka välfärden och samtidigt främja hållbar tillväxt och nya jobb i hela landet. Forskningsinfrastruktur utvecklas ofta i internationella samarbeten och det är viktigt att det svenska deltagandet, utöver akademisk användning, även stärker näringslivets konkurrenskraft, dels genom förbättrad tillgång till befintliga anläggningar, dels genom att bidra till utveckling och byggande av infrastrukturen som underleverantörer.

Test- och demoanläggningar är viktiga delar av innovationssystemet. De möjliggör tidiga tester och utvärderingar av idéer, vilket effektiviserar och minskar kostnaderna för utveckling och påskyndar marknadsintroduktion. Anläggningarna utgör knypunkter för kompetens, problemlösning och utveckling samt möjliggör för fler att bli innovatörer.

Effektiv användning av statliga stöd och bidrag

Regeringen har ambitionen att förbättra möjligheterna för uppföljning och utvärdering av statliga stöd och offentliga bidrag till företag. Syftet är att åstadkomma en bättre överblick och säkerställa att statens medel används effektivt och går till rätt ändamål. Regeringen föreslår därför en satsning med ett samlat arbete för att bredare och mer systematiskt följa upp tilldelningen av statens medel till företag, samt genom förstärkta medel till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser för effektutvärderingar.

Aktiv industripolitik för näringslivets omställning och stärkt konkurrenskraft

Industrin spelar en central roll för Sveriges ekonomi och bidrar med såväl exportintäkter och arbetstillfällen som hållbara lösningar för klimatomställningen som nyttjas globalt. Att skapa goda villkor och förutsättningar för att möta den pågående gröna och digitala strukturomvandlingen är viktigt för att stärka Sveriges konkurrenskraft och bidra till fler investeringar. Mot den bakgrunden, och i ljuset av en föränderlig omvärld där behovet av ökad beredskap och resiliens blir alltmer påtagligt, avser regeringen att ta fram en industristrategi, som sätter ramarna för hur Sverige kan fortsätta vara världsledande inom innovativ och hållbar industriell produktion av varor och tjänster.

Regeringen avser också att utarbeta en strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län, där det nu sker flera parallella och omfattande industriinvesteringar som behöver realiseras i snabb takt. Satsningarna i norra Sverige är nyckelinvesteringar för industrins omställning med fokus på råmaterial och produkter som är tidigt i värdekedjan och därmed utgör insatsvaror som är avgörande för hela landets industriomställning och konkurrenskraft. Strategin ska innefatta insatser inom strategiska områden samt samverkan mellan staten, näringslivet, berörda kommuner och regioner. Samhällsomvandlingen och nyindustrialiseringen behöver gå i takt. Strategin kommer att ta vara på erfarenheterna från samordnaren för näringslivets hållbara omställning och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (KN2023/00603). Strategin ska utgå från de omvälvande förändringar som stora företagsetableringar och företagsexpansioner medför.

För att skapa kraftsamling och främja en ändamålsenlig samverkan föreslår regeringen att anslag 1:4 *Tillväxtverket* tillförs 10 miljoner kronor för 2024 för samordning av arbetet på nationell nivå samt främja och genomföra insatser inom områden där utmaningarna är särskilt stora. För 2025–2026 beräknas anslaget ökas med 10 miljoner kronor per år. Vidare föreslår regeringen att Länsstyrelsen i Norrbottens län respektive Länsstyrelsen i Västerbottens län tillförs vardera 2,5 miljoner kronor för att stärka deras kapacitet att hantera målkonflikter som uppstår på grund av samhällsomvandlingen i spåren av stora etableringar och expansioner inom industrin, se utgiftsområde 1. Strategin omfattar en bredd av politikområden och samhällsutmaningar, se även utgiftsområde 1, 16, 18, 21 och 22.

Regeringen avser vidare att ta fram en ny mineralstrategi för att säkra inhemsk metallproduktion i en förändrad geopolitisk kontext. Strategin kommer att vara vägledande för hur regeringen framgent ska arbeta för att stärka och utveckla svensk mineralnäring och hela gruvklustret.

De tre strategierna syftar alla till att stärka förutsättningarna för en konkurrenskraftig och långsiktigt hållbar svensk industri och kommer bidra till ökad tillväxt. De kommer samspela med och förstärka varandra.

Tryggare mineralförsörjning

Både den europeiska gröna given, med det övergripande målet att göra Europa klimatneutralt, EU:s industristrategi och den kritiska råmaterialakten anger att tillgången på metaller och mineral är en strategisk säkerhetsfråga för att kunna uppfylla EU:s ambitioner.

Basmetaller och sällsynta jordartsmetaller är centrala komponenter i exempelvis batterier, laddstationer och elbilar, och är på så sätt avgörande för klimatomställningen, som förutsätter att samhället och transportsektorn elektrifieras. En förstärkt kartläggning av de metaller och mineral som finns i Sverige utgör bl.a. prospekteringsintressant information och är grunden för uppbyggnaden av säkra och hållbara värdekedjor för metaller och mineral som är nödvändiga för samhällets funktion och för klimatomställningen.

Utvinning av kritiska råmaterial utanför Sverige är i många fall förknippat med krig och konflikter, fördrivning av lokalbefolkning och svåra arbetsförhållanden. Brytningen kan också få stora miljömässiga konsekvenser. Regeringen anser att om Sverige på ett framgångsrikt sätt ska kunna minska importen av exempelvis kobolt, jordartsmetaller eller grafit från tredjeland måste det offentliga bl.a. hantera svåra nationella markanvändningsavvägningar där sannolikt flera allmänna intressen skulle anses vara oförenliga. Det kommer att behövas ökad metall- och mineralproduktion från sekundära källor, mer återvinning och mer effektiv användning av metaller och mineral. Detta kommer dock inte att täcka hela det framtida metallbehovet som klimatomställningen innebär. Därför behövs en ökad produktion av råmaterial i Sverige för att säkra framtidens behov och Sverige har stor geologisk potential för att utvinna de råvaror som är nödvändiga i produktionen av den teknik som behövs för att ställa om. Miljöskyddslagstiftningen i Sverige säkerställer en lägre miljöpåverkan från mineralbrytning än i många andra länder, vilket är ytterligare ett skäl till att Sverige bör bli en mer betydande producent. Att öppna nya gruvor är inte konfliktfritt, men till skillnad från merparten av annan industriell verksamhet är gruvorna begränsade till den plats där fyndigheterna i vår berggrund är lokaliserade. Gruvor är viktiga för jobben och välfärden både lokalt, regionalt och nationellt.

Förutom att regeringen avser att ta fram en ny mineralstrategi, föreslår regeringen mot ovanstående bakgrund utvecklade och förstärkta insatser hos Sveriges geologiska undersökning (SGU) för systematisk kartläggning av malmpotentiella områden samt övriga insatser kopplade till främjande av mineralutvinning i Sverige. Syftet är att i Sverige bidra till en trygg försörjning av mineral och metaller som är kritiska för samhällets funktion samt att bidra till omställning till grön energi och teknisk utveckling. För detta ändamål föreslås anslag 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* ökas med 70 miljoner kronor 2024. För 2025–2026 beräknas anslaget ökas med 70 miljoner kronor. Från och med 2027 beräknas anslaget ökas med 30 miljoner kronor.

Stärkt energiförsörjning

Frågan om Sveriges framtida elförsörjning är central för näringslivets möjlighet att genomföra den klimatomställning som måste ske och som i mångt och mycket bygger på en högre grad av elektrifiering. Många nya industriella investeringar kommer att kräva stor tillgång till fossilfri el och Sveriges elbehov kan komma att mer än fördubblas fram till 2045. Sveriges internationella konkurrenskraft bygger bl.a. på god tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser. Under de senaste åren har samtidigt frågan om försörjningstrygghet i elsystemet kommit att aktualiseras alltmer i takt med att det kommit signaler om brister i det svenska elsystemet. Det svenska energisystemet måste därför förstärkas genom satsningar på alla fossilfria kraftslag.

Mot denna bakgrund föreslås att förstärkningen i propositionen Vårändringsbudget för 2023 av anslag 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* med 5 miljoner kronor för SGU:s arbete för en snabbare tillståndsprövning enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln förlängs. Syftet är att möta behovet av en stärkt energiförsörjning. Anslaget ökas därför med 5 miljoner kronor 2024. Anslaget beräknas öka med 5 miljoner kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

Elstöd till elintensiva företag

Regeringen arbetar aktivt för att skapa förutsättningar för ny planerbar, fossilfri elproduktion och att säkerställa ett robust elsystem för en god elförsörjning i hela Sverige. Den gångna vintern såg dock regeringen också ett behov av att på kort sikt lindra de snabbt uppkomna problemen i energiförsörjningen med höga priser som följd. Industrisammansättningen i Sverige bygger till stor del på att det länge funnits god tillgång till billig och fossilfri el. Det innebär att Sverige har många elintensiva företag och företag som använder mycket el. Höga elpriser innebär att många företag får det svårt ekonomiskt samtidigt som investeringar i den industriella omställningen till fossilfrihet genom elektrifiering riskerar att skjutas upp eller inte bli av. Vidare kan företagen ofta inte ta ut ökade elpriser från kunden, med risk att de flyttar sin verksamhet från Sverige. Det kan därför bli aktuellt att lämna stöd till elintensiva företag med kraftigt ökade elkostnader även den kommande vintern. För detta ändamål föreslår regeringen att anslag 1:24 *Elstöd* tillförs 500 miljoner kronor 2024.

Tillstånd

Sveriges industri spelar en avgörande roll i samhällets klimatomställning då den driver utvecklingen för fossilfria industriella processer. Detta innebär stora investeringar i ny miljöteknik och ny infrastruktur som skapar tillväxt. Effektiva och förutsägbara tillståndprocesser med högt tempo är avgörande för att bland annat säkerställa anslutning av ny elproduktion till elnätet, utbyggd infrastruktur, ökad självförsörjning av råmaterial och fler nyetableringar av industrier och företag. Regeringen föreslår att resurser tillförs för att öka kapaciteten i prövningarna. Detta beskrivs närmare under avsnitt 3.23, utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Regeringen föreslår vidare att stärka arbetet med att definiera och undanröja hinder för ökad tillväxt och för industrins gröna omställning, särskilt vad gäller tillstånd, processer och lagstiftning som inte följt med i teknikutvecklingen. För detta ändamål föreslås anslag 1:4 *Tillväxtverket* ökas med 2 miljoner kronor 2024. Anslaget beräknas därefter öka med 2 miljoner kronor per år 2025–2026. För samma ändamål föreslås anslag 1:5 *Näringslivsutveckling* öka med 8 miljoner kronor 2024. Anslaget beräknas därefter öka med 8 miljoner kronor per år 2025–2026.

Insatser för minskade utsläpp och industrins klimatomställning

Industriklivet omfattar stora delar av de processrelaterade utsläppen från industrin i Sverige. De hittills största projekten genomförs i industrier som i utgångsläget står för de största punktutsläppen. Industriklivet omfattar också strategiskt viktiga insatser inom industrin, dvs. projekt som inte nödvändigtvis minskar utsläppen inom industrisektorn i Sverige men som är viktiga för den svenska klimatomställningen.

Industriklivet är ett viktigt ekonomiskt styrmedel för samhällets omställning och för bibehållen konkurrenskraft. Regeringen föreslår att det stärks för ytterligare genomslag. Se utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Regeringen föreslår också att kreditgarantiprogrammet för stora gröna industriinvesteringar förlängs. Genom att bidra till att möjliggöra långsiktiga investeringar har garantiprogrammet en viktig roll för utvecklingen av hållbar

storskalig industriteknik, exempelvis inom energisektorn. Garantiramen för kreditgarantierna föreslås uppgå till 80 miljarder kronor 2024 och beräknas till samma nivå 2025.

Koldioxidlagring är en viktig teknik för minskade utsläpp. Regeringen inledde i enlighet med vad som aviserades i budgetpropositionen för 2023 ett arbete för att driva på processerna för koldioxidlagring i Sverige. Regeringen gav SGU i uppdrag att utreda lämpliga lagringsplatser för koldioxid i Sverige samt utreda förutsättningarna för driften av lagringsplatserna. Mot denna bakgrund beräknades anslag 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* ökas med 28 miljoner kronor per år 2024–2025. Regeringen bedömer att en kompletterande förstärkning av SGU:s förvaltningsanslag behövs för viss maringeologisk kartläggning som krävs för att uppdraget ska genomföras enligt regeringens ambition. Mot denna bakgrund föreslås anslag 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* ökas med 27 miljoner kronor 2024. För 2025 beräknas anslaget ökas med 27 miljoner kronor.

3.7 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat en revisionsberättelse med reservation för Tillväxtverket med anledning av att Tillväxtverket har överskridit ramen för beställningsbemyndigandet för anslag 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020*, anslagspost 2, inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Överskridandet framgår inte av årsredovisningen. Med anledning av detta har Tillväxtverket informerat regeringen om att nödvändiga åtgärder kommer att vidtas med anledning av Riksrevisionens reservation.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 3.11 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

2022	Utfall	279 556	Anslagssparande	3 066
2023	Anslag	281 929 ¹	Utgiftsprognos	282 801
2024	Förslag	286 753		
2025	Beräknat	289 159 ²		
2026	Beräknat	295 807 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 280 791 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 280 792 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystemets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.12 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	281 929	281 929	281 929
Pris- och löneomräkning ²	8 398	17 050	23 923
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-3 574	-9 820	-10 045
varav BP24 ³	-3 574	-3 574	-3 574
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-671	-671	-671
– Generell besparing i statsförvaltningen	-2 903	-2 903	-2 903
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	286 753	289 159	295 807

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 2 903 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 286 753 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 289 159 000 kronor respektive 295 807 000 kronor.

3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.13 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

2022	Utfall	3 509 550	Anslagssparande	-32 239
2023	Anslag	3 377 255 ¹	Utgiftsprognos	3 343 538
2024	Förslag	3 462 255		
2025	Beräknat	3 095 255		
2026	Beräknat	2 895 255		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) för riksmätplatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.14 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	3 439 755	3 439 755	3 439 755
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	22 500	-344 500	-544 500
varav BP24	-150 000	-300 000	-500 000
– Neddragning FOI anslag	-200 000	-400 000	-600 000
– Forskning och innovation inom 6G	50 000	100 000	100 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 462 255	3 095 255	2 895 255

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget minskas med 200 000 000 kronor 2024 för att finansiera andra reformer. För samma ändamål beräknas anslaget minska med 400 000 000 kronor 2025 och 600 000 000 kronor fr.o.m. 2026. Anslaget ökas med 50 000 000 kronor 2024 för att bibehålla ett globalt teknikledarskap samt bidra till utvecklingen av 6G som kommande global standard för konnektivitet genom att ett forsknings- och innovationsprogram på området inrättas, med särskild inriktning på bilaterala forskningssamarbeten. För samma ändamål beräknas anslaget öka med 100 000 000 kronor per år 2025 och 2026.

Regeringen föreslår att 3 462 255 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 3 095 255 000 kronor respektive 2 895 255 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 947 000 000 kronor 2025–2027.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 947 000 000 kronor 2025–2027.

Tabell 3.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Ingående åtaganden	3 310 327	3 424 169	3 487 994			
Nya åtaganden	2 119 590	2 109 141	2 409 006			
Infriade åtaganden	-2 005 748	-2 045 316	-1 950 000	-1 700 000	-1 200 000	-1 047 000
Utestående åtaganden	3 424 169	3 487 994	3 947 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	3 694 000	4 066 500	3 947 000			

3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

2022	Utfall	997 268	Anslagssparande	
2023	Anslag	834 268 ¹	Utgiftsprognos	834 268
2024	Förslag	834 268		
2025	Beräknat	814 268		
2026	Beräknat	814 268		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstituterna inom och under RISE Research Institutes of Sweden AB, liksom utgifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstruktureringsutgifter för RISE-instituterna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.17 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	834 268	834 268	834 268
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer		-20 000	-20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	834 268	814 268	814 268

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 834 268 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 814 268 000 kronor respektive 814 268 000 kronor.

3.8.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.18 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

2022	Utfall	930 888	Anslagssparande	195 573
2023	Anslag	495 899 ¹	Utgiftsprognos	512 028
2024	Förslag	458 702		
2025	Beräknat	372 682 ²		
2026	Beräknat	374 160 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 357 166 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 349 369 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.19 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	490 399	490 399	490 399
Pris- och löneomräkning ²	19 426	41 574	55 603
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-51 123	-159 291	-171 842
varav BP24 ³	21 295	21 295	21 295
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-1 331	-1 331	-1 331
– Samverkansuppdrag spetskompetens	5 000	5 000	5 000
– Förenklingsråd	10 000	10 000	10 000
– Grön omställning och tillväxtstyrka	2 000	2 000	2 000
– Satsning norra Sverige	10 000	10 000	10 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-4 374	-4 374	-4 374
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	458 702	372 682	374 160

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2024 för arbetet med att stärka samordning av processer och arbete kopplat till att attrahera och behålla internationell spetskompetens. Anslaget beräknas öka med 5 000 000 kronor per år fr.o.m. 2025 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor 2024 för ett förenklingsråd. Anslaget beräknas öka med 10 000 000 kronor per år fr.o.m. 2025 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 2 000 000 kronor 2024 för arbetet med att definiera och undanröja hinder för ökad tillväxt och för industrins gröna omställning. Anslaget beräknas öka med 2 000 000 kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor 2024 för arbetet med att stödja nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Anslaget beräknas öka med 10 000 000 kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

Anslaget minskas med 4 374 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 458 702 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillväxtverket* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 372 682 000 kronor respektive 374 160 000 kronor.

3.8.5 1:5 Näringslivsutveckling

Tabell 3.20 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

2022	Utfall	729 828	Anslagssparande	446 724
2023	Anslag	368 442 ¹	Utgiftsprognos	661 461
2024	Förslag	402 942		
2025	Beräknat	303 442		
2026	Beräknat	274 942		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.21 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	357 442	357 442	357 442
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	45 500	-54 000	-82 500
<i>varav BP24</i>	63 000	57 500	29 000
– Utbildning myndighetskontakter	5 000	3 000	3 000
– Förenklingsuppdrag	7 000	3 500	
– Digitala tjänster till kommuner	5 000	10 000	10 000
– Översyn av föreskrifter	10 000	10 000	
– Utvärdering företagsfrämjande insatser	15 000	15 000	15 000
– Samverkansuppdrag spetskompetens	20 000	25 000	25 000
– Grön omställning och tillväxtstyrka	8 000	8 000	8 000
– Neddragning näringslivsutveckling	-15 000	-25 000	-40 000
– Kvinnors företagande	8 000	8 000	8 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	402 942	303 442	274 942

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2024 för arbetet med utbildning för bättre myndighetskontakter med företag. Anslaget beräknas öka med 3 000 000 kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 7 000 000 kronor 2024 för förenklingsuppdrag till myndigheter. Anslaget beräknas öka med 3 500 000 kronor 2025 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2024 för att förenkla för kommuner att erbjuda digitala tjänster. Anslaget beräknas öka med 10 000 000 kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor 2024 för arbetet med översyn av föreskrifter. Anslaget beräknas öka med 10 000 000 kronor 2025 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2024 för arbetet med att mer systematiskt utvärdera företagsfrämjande insatser. Anslaget beräknas öka med 15 000 000 kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2024 för arbetet med att stärka samordning av processer och arbete kopplat till att attrahera och behålla internationell spetskompetens. Anslaget beräknas öka med 25 000 000 kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 8 000 000 kronor 2024 för arbetet med att definiera och undanröja hinder för ökad tillväxt och för industrins gröna omställning. Anslaget beräknas öka med 8 000 000 kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

Anslaget minskas med 15 000 000 kronor 2024 för att finansiera andra reformer inom utgiftsområdet. Anslaget beräknas minska med 25 000 000 kronor 2025 och 40 000 000 kronor 2026 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 8 000 000 kronor 2024 för en satsning på kvinnors företagande. Anslaget beräknas öka med 8 000 000 kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 402 942 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 303 442 000 kronor respektive 274 942 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 183 790 000 kronor 2025–2027.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 183 790 000 kronor 2025–2027.

Tabell 3.22 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Ingående åtaganden	517 304	72 477	258 580			
Nya åtaganden	52 698	256 221	37 000			
Infriade åtaganden	-497 525	-70 118	-111 790	-76 790	-70 000	-37 000
Utestående åtaganden	72 477	258 580	183 790			
Beslutat/förslaget bemyndigande	421 000	338 814	183 790			

3.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

2022	Utfall	69 960	Anslagssparande	-854
2023	Anslag	69 351 ¹	Utgiftsprognos	67 970
2024	Förslag	72 826		
2025	Beräknat	75 835 ²		
2026	Beräknat	77 434 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 72 826 tkr i 2024 års prisnivå.³ Motsvarar 72 827 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.24 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	69 351	69 351	69 351
Pris- och löneomräkning ²	2 532	5 502	7 080
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	943	982	1 003
<i>varav BP24³</i>	<i>5 171</i>	<i>5 171</i>	<i>5 171</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-152	-152	-152
– Ökade effektutvärderingar	6 000	6 000	6 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-677	-677	-677
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	72 826	75 835	77 434

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 6 000 000 kronor 2024 för att utöka Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers effektutvärderingar och beräknas fr.o.m. 2025 ökas med motsvarande belopp för samma ändamål.

Anslaget minskas med 677 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 72 826 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 75 835 000 kronor respektive 77 434 000 kronor.

3.8.7 1:7 Turismfrämjande

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:7 Turismfrämjande

Tusental kronor

2022	Utfall	124 613	Anslagssparande
2023	Anslag	104 613 ¹	Utgiftsprognos
2024	Förslag	104 613	
2025	Beräknat	104 613	
2026	Beräknat	104 613	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.26 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:7 Turismfrämjande

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	104 613	104 613	104 613
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	104 613	104 613	104 613

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 104 613 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turismfrämjande* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 104 613 000 kronor respektive 104 613 000 kronor.

3.8.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tabell 3.27 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

2022	Utfall	268 584	Anslagssparande	-7 285
2023	Anslag	303 249 ¹	Utgiftsprognos	300 915
2024	Förslag	377 081		
2025	Beräknat	387 001 ²		
2026	Beräknat	335 578 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 371 082 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 313 652 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings (SGU) förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.28 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	304 249	304 249	304 249
Pris- och löneomräkning ²	11 741	25 297	33 831
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	61 091	57 455	-2 502
<i>varav BP24³</i>	<i>73 554</i>	<i>67 554</i>	<i>75 554</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-411	-411	-411
– Genomförande av EU-direktiv om öppna data	10 000	4 000	4 000
– Medelsförstärkning CCS-lagring	27 000	27 000	
– Kartläggning malmpotentiella områden	70 000	70 000	70 000
– Handläggning av kontinentalsockelärenden	5 000	5 000	5 000
– Indragna medel för havsmiljöproposition	-35 000	-35 000	
– Generell besparing i statsförvaltningen	-3 035	-3 035	-3 035
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	377 081	387 001	335 578

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor för SGU:s kostnader och intäktsminskningar kopplade till genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn. Anslaget beräknas öka med 4 000 000 kronor per år fr.o.m. 2025 för samma ändamål.

Regeringen gav i december 2022 SGU i uppdrag att utreda lämpliga lagringsplatser för koldioxid i Sverige samt utreda förutsättningarna för driften av lagringsplatserna (KN2023/03502). Anslaget ökas med 27 000 000 kronor 2024 för viss kompletterande maringeologisk kartläggning som krävs för att uppdraget ska genomföras enligt regeringens ambition. Anslaget beräknas öka med 27 000 000 kronor 2025 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 70 000 000 kronor 2024 för SGU:s arbete med systematisk kartläggning av malmpotentiella områden samt övriga insatser kopplade till främjande av mineralutvinning i Sverige. Anslaget beräknas öka med 70 000 000 kronor per år 2025–2026 samt med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2027 för samma ändamål.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2024 för att förstärka SGU:s arbete för en snabbare tillståndsprovning enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Anslaget beräknas öka med 5 000 000 kronor per år 2025–2026 för samma ändamål.

I budgetpropositionen för 2022 aviserades en havsmiljöproposition (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24, bet. 2021/22:NU1, rskr. 2021/22:113). Med anledning av detta beräknades att anslaget skulle förstärkas med 35 000 000 kronor per år 2023–2025. Regeringen lämnade inte en sådan proposition 2023 och anslaget minskade därför med 35 miljoner kronor i propositionen Vårändringsbudget för 2023 (prop.2022/23:99 utg.omr. 24, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254). De 35 000 000 kronor på anslaget som avsatts för en havsmiljöproposition 2024–2025

dras in för att delfinansiera satsningar inom anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* under utg.omr. 20 Klimat, miljö och natur.

Anslaget minskas med 3 035 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 377 081 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 387 001 000 kronor respektive 335 578 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.29 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksam- hetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	40 300	0	40 300	40 300
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Uppdragsverksamhet	1 999	-440	26 500	26 500	0	1 559

3.8.9 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

2022	Utfall	5 923	Anslagssparande
2023	Anslag	5 923 ¹	Utgiftsprognos
2024	Förslag	5 923	
2025	Beräknat	5 923	
2026	Beräknat	5 923	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.31 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	5 923	5 923	5 923
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 923	5 923	5 923

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 5 923 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 5 923 000 kronor respektive 5 923 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2025 och 2026.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2025 och 2026.

Tabell 3.32 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Ingående åtaganden	3 598	4 580	4 500		
Nya åtaganden	3 282	2 920	3 480		
Infriade åtaganden	-2 300	-3 000	-2 980	-3 000	-2 000
Utestående åtaganden	4 580	4 500	5 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	5 000	5 000	5 000		

3.8.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

2022	Utfall	13 019	Anslagssparande	981
2023	Anslag	14 000 ¹	Utgiftsprognos	14 866
2024	Förslag	14 000		
2025	Beräknat	14 000		
2026	Beräknat	14 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.34 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	14 000	14 000	14 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Miljösäkring av oljelagringsanläggningar* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor respektive 14 000 000 kronor.

3.8.11 1:11 Bolagsverket

Tabell 3.35 Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

2022	Utfall	60 380	Anslagssparande	6 162
2023	Anslag	80 640 ¹	Utgiftsprognos	80 019
2024	Förslag	124 581		
2025	Beräknat	109 581		
2026	Beräknat	112 581		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden, förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande, förvaltning och utveckling av register för rapportering av

betalningstider, utveckling av en nationell ombudstjänst för företag och fysiska personer samt för att utöka analyskapacitet och samverkan i arbetet mot ekonomisk brottslighet och finansiering av terrorism.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.36 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	68 140	68 140	68 140
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	56 441	41 441	44 441
<i>varav BP24</i>	<i>56 500</i>	<i>45 500</i>	<i>51 000</i>
– Förstärkning av verksamt.se	14 500	12 500	10 000
– Genomförande av EU-direktiv om öppna data	40 000	30 000	35 000
– E-juridikportalen	2 000	3 000	6 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	124 581	109 581	112 581

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 14 500 000 kronor 2024 för Bolagsverkets utveckling, drift och förvaltning av verksamt.se. För 2025 beräknas anslaget öka med 12 500 000 kronor och fr.om. 2026 beräknas anslaget öka med 10 000 000 kronor per år för samma ändamål.

Anslaget ökas med 40 000 000 kronor för Bolagsverkets kostnader och intäktsminskningar kopplade till EU-direktivet om öppna data. För 2025–2026 beräknas anslaget öka med 30 000 000 kronor respektive 35 000 000 kronor samt med 45 000 000 kronor per år fr.o.m. 2027 för samma ändamål.

Vidare ökas anslaget med 2 000 000 kronor 2024 för utveckling och förvaltning av system för sammankoppling av information om registren för verklig huvudman och insolvens till EU:s e-juridikportal. För 2025–2026 beräknas anslaget öka med 3 000 000 kronor respektive 6 000 000 kronor samt med 3 000 000 kronor per år fr.o.m. 2027 för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 124 581 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bolagsverket* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 109 581 000 kronor respektive 112 581 000 kronor.

3.8.12 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.37 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

2022	Utfall	8 327	Anslagssparande	
2023	Anslag	8 327 ¹	Utgiftsprognos	8 327
2024	Förslag	8 327		
2025	Beräknat	8 327		
2026	Beräknat	8 327		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.38 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	8 327	8 327	8 327
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor respektive 8 327 000 kronor.

3.8.13 1:13 Konkurrensverket

Tabell 3.39 Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

2022	Utfall	172 229	Anslagssparande	2 150
2023	Anslag	186 846 ¹	Utgiftsprognos	187 541
2024	Förslag	208 313		
2025	Beräknat	209 382 ²		
2026	Beräknat	214 229 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 203 186 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 203 185 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.40 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	175 846	175 846	175 846
Pris- och löneomräkning ²	4 496	9 996	14 298
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	27 971	23 540	24 085
varav BP24 ³	27 971	27 971	27 971
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-226	-226	-226
– Medelsförstärkning	30 000	30 000	30 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-1 803	-1 803	-1 803
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	208 313	209 382	214 229

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 30 000 000 kronor 2024 för att kunna upprätthålla och stärka en effektiv och tillförlitlig konkurrenstillsyn och beräknas fr.o.m. 2025 ökas med 30 000 000 kronor per år för samma ändamål.

Anslaget minskas med 1 803 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 208 313 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Konkurrensverket* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 209 382 000 kronor respektive 214 229 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.41 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Konkurrensverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksam- hetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-382	-93	191	294	-103	-578

3.8.14 1:14 Konkurrensforskning

Tabell 3.42 Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

2022	Utfall	10 988	Anslagssparande	-201
2023	Anslag	10 804 ¹	Utgiftsprognos	10 521
2024	Förslag	10 804		
2025	Beräknat	10 804		
2026	Beräknat	10 804		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i rådet för forskningsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.43 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	10 804	10 804	10 804
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 804	10 804	10 804

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 10 804 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 10 804 000 kronor respektive 10 804 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 750 000 kronor 2025–2027.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 750 000 kronor 2025–2027.

Tabell 3.44 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Ingående åtaganden	5 668	9 217	9 750			
Nya åtaganden	7 708	5 899	6 000			
Infriade åtaganden	-4 159	-5 366	-6 000	-6 000	-3 250	-500
Utestående åtaganden	9 217	9 750	9 750			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	9 250	9 750	9 750			

3.8.15 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tabell 3.45 Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

2022	Utfall	122 510	Anslagssparande	
2023	Anslag	39 910 ¹	Utgiftsprognos	39 910
2024	Förslag	39 910		
2025	Beräknat	39 910		
2026	Beräknat	39 910		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.46 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	39 910	39 910	39 910
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	39 910	39 910	39 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 39 910 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Upprustning och drift av Göta kanal* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 39 910 000 kronor respektive 39 910 000 kronor.

3.8.16 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 3.47 Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

År	Slagsnamn	Belopp	Slagsnamn	Belopp
2022	Utfall	26 168	Anslagssparande	9 682
2023	Anslag	52 850 ¹	Utgiftsprognos	52 443
2024	Förslag	40 850		
2025	Beräknat	18 850		
2026	Beräknat	18 850		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.48 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	27 850	27 850	27 850
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	13 000	-9 000	-9 000
varav BP24	22 000		
– Förstärkning pågående och nya projekt	22 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	40 850	18 850	18 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Det finns ett tillfälligt ökat behov av extern rådgivning avseende den statliga bolagsportföljen. Anslaget ökas därför med 22 000 000 kronor 2024.

Regeringen föreslår att 40 850 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 18 850 000 kronor respektive 18 850 000 kronor.

3.8.17 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tabell 3.49 Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

2022	Utfall	476 000	Anslagssparande	1 501 000
2023	Anslag	363 000 ¹	Utgiftsprognos	1 863 000
2024	Förslag	173 000		
2025	Beräknat	11 000		
2026	Beräknat	11 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda företag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktieföretag för ny eller befintlig statlig företagsverksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.50 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	363 000	363 000	363 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-190 000	-352 000	-352 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	173 000	11 000	11 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att besluta om kapitaltillskott på totalt högst 880 000 000 kronor under 2022–2026 till Svenska rymdaktieföretaget (SSC) för omställning av verksamheten i enlighet med strategin för svensk rymdverksamhet (prop. 2021/22:269, bet. 2021/22:FiU49, rskr. 2021/22:466). I september 2022 gav regeringen Kammarkollegiet i uppdrag att under 2022 betala ut 476 000 000 kronor i kapitaltillskott till SSC (N2022/01082 [delvis] och N2022/01481 [delvis]). För 2023 kommer 212 000 000 kronor att användas för ändamålet. Regeringen föreslår att 172 000 000 kronor ska användas för ändamålet 2024. Sammanlagt 20 000 000 kronor beräknas tillföras under 2025 och 2026.

Regeringen föreslår att 173 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statligt ägda företag* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 11 000 000 kronor respektive 11 000 000 kronor.

3.8.18 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.51 Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

2022	Utfall	17 572	Anslagssparande	-712
2023	Anslag	20 860 ¹	Utgiftsprognos	19 993
2024	Förslag	16 860		
2025	Beräknat	16 860		
2026	Beräknat	16 860		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.52 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	16 860	16 860	16 860
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	16 860	16 860	16 860

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 16 860 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 16 860 000 kronor respektive 16 860 000 kronor.

3.8.19 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

2022	Utfall	Anslagssparande	18 000
2023	Anslag	18 000 ¹	Utgiftsprognos 17 861
2024	Förslag	18 000	
2025	Beräknat	18 000	
2026	Beräknat	18 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.54 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	18 000	18 000	18 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor respektive 18 000 000 kronor.

3.8.20 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 3.55 Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

2022	Utfall	269 472	Anslagssparande
2023	Anslag	269 472 ¹	Utgiftsprognos
2024	Förslag	679 472	
2025	Beräknat	269 472	
2026	Beräknat	269 472	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi AB, för marknadskompletterande finansiering och företagsrådgivning. Anslaget får även användas för kapitaltillskott för återflöde från EU:s riskkapitalfonder till Almi AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.56 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	269 472	269 472	269 472
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	410 000		
<i>varav BP24</i>	410 000		
– Återflöde från riskkapitalfond	410 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	679 472	269 472	269 472

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 679 472 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 269 472 000 kronor respektive 269 472 000 kronor.

Kapitaltillskott till Almi AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* besluta om kapitaltillskott till Almi AB på högst 410 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Återförda medel från finansieringsinstrument har tidigare finansierats av Europeiska regionala utvecklingsfonden under programperioden 2007–2013 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Medlen ska enligt EU:s regelverk användas för det ursprungliga ändamålet vilket är till förmån för små och medelstora företag. Medlen som tillförs Almi AB innebär ett tillskott till kapitalförsörjningsinsatser för att regionalt stärka små och medelstora företags konkurrenskraft. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* besluta om kapitaltillskott till Almi AB på högst 410 000 000 kronor.

3.8.21 1:21 Patent- och registreringsverket

Tabell 3.57 Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

2022	Utfall	336 531	Anslagssparande	8 538
2023	Anslag	339 080 ¹	Utgiftsprognos	341 659
2024	Förslag	345 518		
2025	Beräknat	358 953 ²		
2026	Beräknat	366 388 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 345 815 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 345 816 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.58 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	339 080	339 080	339 080
Pris- och löneomräkning ²	11 085	24 388	31 916
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-3 947	-4 097	-4 182
varav BP24 ³	-3 947	-3 947	-3 947
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-445	-445	-445
– Generell besparing i statsförvaltningen	-3 502	-3 502	-3 502
Överföring till/från andra anslag	-700	-418	-426
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	345 518	358 953	366 388

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 700 000 kronor 2024 för att finansiera överföring av myndighetens uppgift vad gäller utgivningsbevis för periodiska skrifter till Myndigheten för press, radio och tv. Anslaget beräknas för samma ändamål minska med 418 000 kronor 2025 och 426 000 kronor 2026. Anslag 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv* inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 3 502 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 345 518 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 358 953 000 kronor respektive 366 388 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.59 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Verksamheter där intäkterna inte disponeras¹						
Offentligrättslig verksamhet	-3 407	-31 344	322 000	354 000	-32 000	-66 751
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	-12 044	400	12 500	11 500	1 000	-10 644

¹ Inkluderar en planerad ny avgift som beräknas tas ut med stöd av proposition om en ny patentlag.

3.8.22 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tabell 3.60 Anslagsutveckling 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tusental kronor

2022	Utfall	-291 888	Anslagssparande	6 315 888
2023	Anslag	365 000 ¹	Utgiftsprognos	
2024	Förslag	365 000		
2025	Beräknat	365 000		
2026	Beräknat	365 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utbetalningar av tidsbegränsat stöd till arbetsgivare i enlighet med lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och den tillfälliga lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.61 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	365 000	365 000	365 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-165 000	-165 000	-165 000
Makroekonomisk utveckling			
Volym	165 000	165 000	165 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	365 000	365 000	365 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 365 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Stöd vid korttidsarbete* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 365 000 000 kronor respektive 365 000 000 kronor.

3.8.23 1:23 Brexitjusteringsreserven

Tabell 3.62 Anslagsutveckling 1:23 Brexitjusteringsreserven

Tusental kronor

2022	Utfall	1 694	Anslagssparande	384 306
2023	Anslag	750 000 ¹	Utgiftsprognos	515 997
2024	Förslag	234 000		
2025	Beräknat	0		
2026	Beräknat	0		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter som betalas enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1755 av den 6 oktober 2021 om inrättande av brexitjusteringsreserven.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.63 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:23 Brexitjusteringsreserven

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	750 000	750 000	750 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-516 000	-750 000	-750 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	234 000	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 234 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:23 *Brexitjusteringsreserven* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 0 kronor.

3.8.24 1:24 Elstöd

Tabell 3.64 Anslagsutveckling 1:24 Elstöd

Tusental kronor

2022	Utfall		Anslagssparande	
2023	Anslag	2 400 000 ¹	Utgiftsprognos	595 382
2024	Förslag	500 000		
2025	Beräknat	0		
2026	Beräknat	0		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ekonomiskt stöd till elintensiva företag som har drabbats av stora kostnadsökningar för el. Anslaget får därutöver användas för administrativa utgifter hänförliga till hanteringen av stödet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.65 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:24 Elstöd

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	2 400 000	2 400 000	2 400 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 900 000	-2 400 000	-2 400 000
<i>varav BP24</i>	<i>500 000</i>		
<i>– Elstöd till elintensiva företag</i>	<i>500 000</i>		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	500 000	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Hur elpriserna, naturtillgången och energiförsörjningen kommer att utvecklas inför vintern 2023–2024 är fortfarande osäkert. Det finns elintensiva företag som skulle drabbas särskilt hårt om elpriserna blir höga. Regeringen avser att i ett sådant läge införa ett ekonomiskt stöd riktat till företag som har haft en betydande ökning av kostnader för el jämfört med 2021. Ett sådant stöd förutsätter dock godkännande från Europeiska kommissionen. För att regeringen ska kunna agera skyndsamt om behov av elstöd till elintensiva företag uppstår föreslås att anslaget tillförs 500 000 000 kronor 2024. Stödet ska finansieras genom flaskhalsintäkter om det finns stöd för det i EU:s regelverk. En sådan finansiering förutsätter också ett godkännande från Energimarknadsinspektionen.

Regeringen föreslår att 500 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:24 *Elstöd* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 0 kronor.

3.9 Övrig statlig verksamhet

3.9.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras huvudsakligen genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529).

Tabell 3.66 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Bolagsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	154 095	27 866	126 229	126 229
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	36 708	-25 758	467 963	457 154	10 809	21 759
Uppdragsverksamhet	81 389	-17 846	109 331	138 501	-29 169	34 373

3.9.2 Revisorsinspektionen

Revisorsinspektionen finansieras genom avgifter. För 2022 uppgick de totala avgiftsintäkterna till 43 439 000 kronor. Myndighetens kostnader uppgick till 39 980 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 25 671 000 kronor. Vid

utgången av 2022 hade Revisorsinspektionen ett positivt myndighetskapital om 5 394 000 kronor.

Tabell 3.67 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Revisorsinspektionen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksam- hetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	5 394	-319	41 406	42 628	-1 122	3 953

3.10 Övriga förslag

3.10.1 Kreditgarantier för gröna investeringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som, inklusive tidigare utfärdade garantier, uppgår till högst 80 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att nå miljömålen och målet om nettonollutsläpp till 2045 krävs investeringar i hållbar industriteknik. Under 2021 infördes en möjlighet för företag att ansöka om kreditgarantier för stora gröna industriinvesteringar. Riskavtäckning kan bidra till att underlätta företagens möjligheter att finansiera långsiktiga investeringar.

Regeringen bör bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier som, inklusive tidigare utfärdade garantier, uppgår till högst 80 000 000 000 kronor. Kreditgarantierna bör utifrån teknikneutrala kriterier ges till företag för stora industriinvesteringar i Sverige som bidrar till att nå målen i miljömålssystemet och det klimatpolitiska ramverket. Garantiramen beräknas till 80 000 000 000 kronor 2025.

4 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

4.1 Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:98).

För att tydliggöra sambanden och öka möjligheterna att följa resultat har målet delats upp i delmål. Dessa är:

- öka Sveriges export,
- öka utländska direktinvesteringar i Sverige,
- stärka Sveriges handelspolitiska intressen,
- effektivisera den inre marknaden, och
- säkra en välfungerade europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I tabell 4.1 redovisas hur mål och indikatorer är kopplade till varandra. De insatser som genomförs för att påverka utgiftsområdets mål sorteras under fem delmål. Varje delmål har indikatorer som avser att visa den årliga utvecklingen inom respektive delmål. Insatserna som genomförs under respektive delmål använder i sin tur indikatorer anpassade för specifika insatser. Det förväntas därför inte någon linjär koppling mellan indikatorer från enskilda insatser till det övergripande målet.

Indikatorerna täcker inte in alla verksamheter inom området. De indikatorer som valts bedöms dock ge tillräcklig information för att regeringen ska kunna göra en generell bedömning av resultatutvecklingen inom utgiftsområdet.

De indikatorer som redovisas har en tidsserie om minst tre år och upp till tio år där så är möjligt och lämpligt.

För en närmare beskrivning av delmålen se budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24 avsnitt 5.1).

Tabell 4.1 Mål och indikatorer inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Mål	En fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige				
Delmål	Öka Sveriges export	Öka utländska direktinvesteringar i Sverige	Stärka Sveriges handelspolitiska intressen	Effektivisera den inre marknaden	Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur
Indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> – Sveriges export i absoluta tal och som andel av BNP – Andel och antal exporterande företag – Antal små och medelstora exporterande företag – Antal ”nya” exporterande företag 	<ul style="list-style-type: none"> – Utländska direktinvesteringar i Sverige – Pågående investeringsprocesser – Högkvalitativa utländska investeringar 	<ul style="list-style-type: none"> – Utvecklade regelverk och avtal som medför lägre tullar, lättare regelbörd och bättre förutsättningar för handel – Integrerade hållbarhetsaspekter i handelspolitiken 	<ul style="list-style-type: none"> – Utrikeshandelsutveckling med varor och tjänster inom EU:s inre marknad – Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler – Genomförandet av EU-lagstiftning – Genomförandet av grön omställning 	<ul style="list-style-type: none"> – Nationell kundnöjdhet – Deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer – Samverkan inom svensk standardisering – Deltagande i europeisk och internationell standardisering

4.3 Resultatredovisning

En fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige

För att nå resultat för den verksamhet som omfattas av det riksdagsbundna målet för utgiftsområdet har regeringen under 2022 genomfört insatser inom fem delmål. Samtliga delmål redovisar under 2022 en fortsatt positiv utveckling vilket redovisas i detta avsnitt.

4.3.1 Öka Sveriges export

En växande export leder till ökad sysselsättning. Delmålet inkluderar insatser som främjar en ökad export och stöttar svenska företag att i större utsträckning exportera och bli en del av den globala ekonomin. Det innefattar även exportfinansiering genom statsstödda exportkrediter. I följande avsnitt berörs resultatindikatorerna till delmålet:

- Sveriges export i absoluta tal och som andel av BNP,
- andel och antal exporterande företag,
- antal små och medelstora företag som exporterar, och
- antal ”nya” exporterande företag, dvs. företag som inte tidigare har exporterat.

Dessutom behandlas kompletterande bedömningsgrunder.

Ett stort antal aktörer arbetar med att främja svenska företags export. Främjandet sker i huvudsak genom Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk Exportkredit. Därtill genomförs viktiga insatser av Tillväxtverket, Almi, Swedfund, Svenska institutet samt Visit Sweden.

Export- och investeringsfrämjande är en kärnuppgift i utrikesförvaltningen. Sveriges utlandsmyndigheter spelar en viktig roll i genomförandet av exportfrämjandet i nära

samarbete med andra främjaraktörer, såsom Business Swedens utlandskontor inom lokala Team Sweden-nätverk.

Sverige deltog under perioden oktober 2021 till mars 2022 i Världsutställningen i Dubai (Expo 2020) med en nationell paviljong kallad *The Forest*. Den svenska paviljongen vid Världsutställningen i Dubai besöktes av över en miljon personer under extraordinära omständigheter med pandemi. Fler än 200 evenemang för drygt 6 000 särskilt inbjudna gäster organiserades i paviljongen. Satsningen genomfördes i partnerskap med ett 80-tal svenska företag. Högnivåbesök från H.M. Konungen, fyra statsråd, m.fl. bidrog också till att informera om Sverige och skapa viktiga tillfällen för företag att stärka sina varumärken och skapa affärsmöjligheter. Kommittén för Sveriges deltagande i världsutställningen Expo 2020 i Dubai (UD 2017:01) bedömde i sitt slutbetänkande (SOU 2022:46) att de övergripande målen med det svenska deltagandet hade uppfyllts. Kommittén lämnade även vissa rekommendationer för framtiden, t.ex. vad gäller styrningen av arbetet med den svenska paviljongen, finansieringsmodell och kostnads kontroll. Regeringen har i sitt arbete inför kommande världsutställning beaktat dessa rekommendationer.

Tabell 4.2 Indikatorer för delmål Öka Sveriges export

	2020	2021	2022	Förändring 2022/2021 procent	Förändring 2022/2014 procent
Sveriges export i absoluta tal, mnkr löpande priser (nationalräkenskaperna)	2 209	2528	3 116	23 %	80 %
varav varuexport inkl. turism, mnkr, löpande priser	1 556	1 789	2 198	23 %	80 %
varav tjänsteexport inkl. turism, mnkr, löpande priser	654	739	918	24 %	81 %
Sveriges export som andel av BNP procent, fasta priser	44 %	46 %	53 %	6 %	9 %
Andel exporterande företag, procent	12,2 %	11,6 %	11,9 %	0,3 %	-0,2 %
Antal exporterande företag	27 768	27 550	29 240		
Antal "nya" exporterande företag	6 450	6 086	7 030		
Antal små och medelstora exporterande företag ¹	26 834	26 581	28 223		

¹ Små och medelstora företag definieras som företag med 1–199 anställda.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Exportutvecklingen under 2022 var mycket stark i nominella termer (+23 procent), men ökningen drevs huvudsakligen av ökade exportpriser. Uttryckt i fasta priser ökade exporten med 7 procent. Särskilt högre tjänsteexport låg bakom årets exportökning. Tjänsteexporten var 16 procent högre under 2022 jämfört med 2019 (dvs. året innan pandemin). Exportutvecklingen syns även i att antalet exporterande företag fortsätter att öka, även om exportföretagens andel visar på mindre förändringar.

Under början av 2022 påverkades särskilt fordonsindustrins export negativt av fortsatta värdekedjeproblem, särskilt avseende halvledare. Under hösten avtog dock dessa problem betydligt.

Rysslands invasion av Ukraina innebar att de flesta svenska företag avbröt sin verksamhet i Ryssland. Varuexporten till Ryssland minskade med 67 procent från mars t.o.m. december jämfört med samma period 2021. Exporten till Ryssland hölls till viss grad uppe av ökad läkemedelsexport som är undantagen från EU:s sanktioner mot Ryssland.

Avbrottet i ryska gasleveranser innebar också betydande påfrestningar för exportindustrin i och med de kraftigt ökade elpriserna under hösten 2022. Under våren stördes även industrins värdekedjor av turbulens på marknaderna för insatsvaror som t.ex. aluminium och nickel.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Inom exportfrämjandet spelar Business Sweden en avgörande roll och mottar huvuddelen av den statliga finansieringen inom området. Det statliga uppdraget till Business Sweden omfattar i enlighet med riktlinjebeslut från regeringen: grundläggande exportservice, småföretagsprogram samt riktat exportfrämjande. Samtliga områden ska bidra till delmålet Öka Sveriges export.

För att tillgodose önskemål från riksdagen om en utvecklad resultatredovisning har åiterrapporteringen från Business Sweden fokus på uppnådda resultat, i de fall det är möjligt även på effektnivå. Business Sweden följer regelbundet upp resultatet av sin exportfrämjande verksamhet, dels genom att mäta kundnöjdhet genom nöjd-kundindex (NKI), dels genom att mäta effekt.

Business Swedens NKI för hela den exportfrämjande verksamheten under 2022 var 87 (86 året innan). För Exportinformation (Grundläggande exportservice) var siffran 91 (89 året innan), för Småföretagsprogrammet i sin helhet 86 (85 året innan) och för Riktat exportfrämjande 85 (78 året innan), inklusive långsiktigt strategiskt exportfrämjande.

Grundläggande exportservice

Verksamheten och tjänsterna inom Business Swedens deluppdrag Grundläggande exportservice vänder sig till företag, särskilt små och medelstora, men även till andra intressenter inom export och internationalisering. Verksamheten syftar till att öka kunskapen hos svenska företag om förhållanden och möjligheter på internationella marknader i syfte att stimulera dem till att utnyttja sin och marknadens potential.

Totalt registrerades 4 815 (4 988 året innan) inkommande marknads- och exporttekniska frågor under 2022. Vilka frågor och vilka marknader som dominerar varierar över tid, men under 2022 dominerade frågor om geopolitikens påverkan, samt frågor om leverantörsvillkor, e-handel och bankers möjligheter att göra betalningar i vissa länder. Antal besök på de exporttekniska webbtjänsterna (inklusive avgiftsbelagda tjänster) var 47 900 (46 700 året innan) under 2022. Antalet inkomna frågor minskar i takt med att frågeställarna söker information på annat sätt, t.ex. via webbtjänsterna.

Småföretagsprogrammet

Inom Småföretagsprogrammet erbjuds små och medelstora företag särskilt anpassade tjänster och kompetensutveckling som täcker hela internationaliseringsprocessen. Tjänsterna är särskilt utformade för att möta små och medelstora företags utmaningar och möjligheter och riktar sig enbart till dem.

Under 2022 genomfördes som tidigare år en uppföljning av resultat- och effekttuppföljning av Småföretagsprogrammet. Effektmätningen inom

Småföretagsprogrammet omfattar företag som genomgått programmet 2011–2020. Stöd till små och medelstora företag ger goda effekter. Företag som fått rådgivning inom ramen för Småföretagsprogrammet har 31 procent högre exportomsättning, 9 procent högre överlevnadsgrad och anställer 6 procent fler medarbetare tre år efter att de har tagit del av stöd jämfört med en kontrollgrupp bestående av företag som inte tagit del av Business Swedens stöd. Hos små och medelstora företag utan tidigare erfarenhet av exportverksamhet ökar sannolikheten för att företaget i fråga bedriver exportverksamhet med 18 procent tre år efter deltagandet.

Utvärderingarna visar vidare att den ökade ekonomiska aktiviteten i de små och medelstora företagen också ger samhällsekonomiska effekter. Tre år efter deltagandet motsvarar den ökade ekonomiska aktiviteten hos samtliga deltagande företag i Småföretagsprogrammet en ökning av omsättningsnivåer på 17,5 miljarder kronor, omkring 10 000 skapade jobb, och 1,9 miljarder kronor i skatteintäkter.

Riktat exportfrämjande

Insatserna inom Riktade exportfrämjande är avpassade aktiviteter för svenska företag i grupp (t.ex. mässor, delegationer, matchmakingaktiviteter, m.m.). Aktiviteterna är marknadsspecifika och genomförs huvudsakligen av utlandskontoren. Trots att pandemin fortsatt gjorde delegationer begränsade, inte minst till Asien, ökade antalet genomförda aktiviteter under 2022, totalt 222 (189 året innan), varav event, delegationer och seminarier stod för 127 (93 året innan). Under året genomfördes sammantaget 5 (19 året innan) högnivådelegationer med deltagande av hovet eller regeringen. En stor del av företagen, 80 procent (47 procent året innan), förutser fler affärer som resultat av deltagandet. Inom deluppdraget Riktat exportfrämjande ingår även arbetet med långsiktigt strategiskt exportfrämjande (se särskild rubrik nedan).

Långsiktigt strategiskt exportfrämjande

Inom ramen för riktat exportfrämjande finns programmet för långsiktigt strategiskt exportfrämjande som syftar till att öka möjligheten för svenska företag att vinna stora exportaffärer. Insatserna bidrar till att uppnå delmålet Öka Sveriges export och riktas till olika faser av en potentiell affär, och sker i ett nära samarbete inom Team Sweden. Sedan starten av programmet för långsiktigt strategiskt exportfrämjande år 2016 har svenska företag vunnit affärer värda ca 82 miljarder kronor varav det svenska exportvärdet har motsvarat ungefär 33 miljarder kronor. Det sammanlagda kontraktsvärdet för 2022 uppgick till ca 12 miljarder varav ungefär 5 miljarder kan räknas som svenskt exportvärde.

Programmet som leds av Business Sweden består av fyra uppdrag. Det första insatsområdet är att främja affärer i ett tidigt skede där Team Sweden kan underlätta för svenska företag att presentera systemexportlösningar och medverka i anslutning till kommande upphandlingar. Under 2022 genomfördes 27 projekt, vilket genererade ett exportvärde på ca 500 miljoner kronor. 185 företag deltog i insatserna. Av dessa var 67 procent små och medelstora företag. Resultaten visar att 88 procent av de företag som har svarat på en uppföljande enkät ansåg att insatsen hade varit värdefull. 45 procent av företagen tog steget ut på en ny marknad och 52 procent fick kontakt med potentiell kund. 18 procent uppgav att insatsen hade bidragit till affär i direkt anslutning till projektet.

Det andra insatsområdet är stora efterfrågedrivna, affärsnära främjandeprojekt som syftar till att stödja svenska företag i deras största exportaffärer och där offentligt stöd genom koordinerade Team Sweden-insatser kan spela en avgörande roll. Under 2022 drevs 20 särskilt prioriterade projekt i vilka Business Sweden hade en projektledande roll, oftast i nära samarbete med EKN, SEK AB, Swedfund, utlandsmyndigheter och

andra främjaraktörer. Merparten av projekten återfinns på tillväxtmarknader. Det sammanlagda kontraktsvärdet för insatsområdet under 2022 uppgick till 3,4 miljarder kronor varav ca 2,7 miljarder kronor i svenskt exportvärde. Motsvarande värde för 2021 var 10 respektive 5,2 miljarder kronor.

Det tredje insatsområdet är inriktat på utländska totalentreprenörer och syftar till att underlätta för svenska företag att bli leverantörer till stora internationella infrastrukturprojekt. Under 2022 vann svenska bolag affärer till ett värde av 7,7 miljarder kronor varav svenskt exportvärde motsvarade ca 2 miljarder kronor. Motsvarande siffror för 2021 var 5,6 respektive 1,1 miljarder kronor. Ett stort antal bolag har deltagit i olika aktiviteter inom insatsområdet. I de projekt som framgångsrikt har avslutats återfinns ett femtiotal svenska företag varav merparten är små och medelstora bolag.

Det fjärde insatsområdet är internationellt upphandlade affärer. Business Sweden genomförde under året tre insatser för att positionera svenska företag inför internationellt upphandlade affärer inom ramen för FN och de multilaterala utvecklingsbankerna. Sammantaget handlade det om mycket stora upphandlingsvolymerna och betydande affärsmöjligheter för svenska företag. Genom att driva på för en ökad tillämpning av hållbarhetskriterier i upphandlingen kan arbetet också långsiktigt bidra till stärkta förutsättningar för svenska företag att konkurrera, för att inte enbart priset ska avgöra vem som vinner kontrakt.

Regional exportsamverkan (RES)

Tillväxtverket har under åren 2016–2022 haft i uppdrag att underlätta företagens internationalisering genom att förbättra koordineringen av statliga aktörers exportstöd i regionerna. Detta har skett genom inrättandet av regional exportsamverkan (RES) och genom att sprida information på den digitala plattformen www.verksamt.se. I RES ingår Almi, Business Sweden, Exportkreditnämnden (EKN), Svensk Exportkredit (SEK), Enterprise Europe Network (EEN) och Tillväxtverket. I flertalet regioner ingår även regionala aktörer så handelskammare, universitet och högskolor samt science parks.

RES har som övergripande mål att fler små och medelstora företag ska exportera. Enligt Tillväxtverket är nio av tio exporterande företag små eller medelstora. I Tillväxtverkets slutrapport (UD2023/03110) konstateras att samtliga regioner har regionala partnerskap inom RES. Under 2022 genomfördes 474 gemensamma insatser arrangerade av de regionala partnerskapen. Av de företag som fått fördjupat exportstöd 2022 uppger 79 procent att stödet gett företaget en ökad förmåga att göra affärer i andra länder (ner från 81 procent 2021).

På den digitala plattformen [verksamt.se](http://www.verksamt.se) har Tillväxtverket samlat relevant information från myndigheter och regioner för att stötta företagens internationalisering. Denna plattform hade närmare 200 000 besök under 2022.

RES har även finansierat elva (åtta året innan) utvecklingsprojekt för att öka exporten hos Sveriges små och medelstora företag genom branschprojekt. Branschprojekten har på kort tid uppnått goda resultat. 93 procent av företagen uppger att exportstödet via utvecklingsprojekten gett dem en ökad förmåga att göra affärer i andra länder.

En övervägande del, 95 procent, av de regionala samordnarna inom ramen för RES anser att uppdraget inom RES gett aktörerna en ökad förmåga att samarbeta för att kunna möta företagets behov. Samverkan mellan de exportfrämjande aktörer har bidragit till ett mer samlat erbjudande till företagen. Utvärderingen i Tillväxtverkets slutrapport framhåller att plattformen [verksamt.se](http://www.verksamt.se) bör vidareutvecklas och göras mer

användarvänlig. Andra förbättringsområden enligt de regionala samordnarna är samordningen och rollfördelningen inom RES.

Exportfinansiering

För att underlätta och främja export och internationalisering och konkurrenskraft för svensk industri, och bidra till delmålet Öka Sveriges export, erbjuder AB Svensk Exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden (EKN) ett exportkreditsystem med statligt stöd. Det kombinerade erbjudandet underlättar finansieringen av transaktioner med svenska exporterande företag och har stora fördelar för alla inblandade parter.

EKN erbjuder exportkreditgarantier som ger internationella köpare attraktiva finansieringsvillkor, samtidigt som risken sänks för svenska exporterande företag och affärsbanker.

EKN:s ram för exportkreditgarantier är 475 miljarder kronor för 2022. EKN:s garantier och garantiutfästelser uppgick 2022 till ca 369 miljarder kronor.

EKN har utvecklat sitt erbjudande för att i större utsträckning bidra till klimatomställningen, vilket i sin tur främjar export av svenska hållbara lösningar. Åtgärder har också vidtagits för att öka EKN:s samarbete med små- och medelstora exporterande företag, bl.a. genom ökad lokal närvaro och samarbete inom regional exportsamverkan (RES).

Under 2022 minskade antalet företag som använde sig av EKN:s garantier jämfört med 2021 (från 480 till 419). Beträffande små och medelstora företag minskade antalet företag från 326 till 275 under samma period.

Den ordinarie garantiverksamheten, exklusive den tillfälliga krislösningen under pandemin med rörelsekreditgarantier för stora företag, uppgick 2022 till 64,8 miljarder kronor, vilket är tredje året på en nivå över 60 miljarder kronor. Inga större skador, dvs. att garantitagaren inte fått betalt, inträffade under året. Garantiverksamheten bidrar därmed positivt till flera av indikatorerna i tabell 4.2 och även till att uppnå delmålet Öka Sveriges export.

De affärer som EKN garanterade under 2022 beräknas ha bidragit till omkring 39 000 arbetstillfällen och ca 37 miljarder kronor av Sveriges BNP, enligt beräkningar baserade på den garanterade exportens svenska innehåll och branschvisa multiplikatorer från Statistiska Centralbyrån.

Det negativa resultatet för 2022 förklaras av att myndigheten behövde göra betydligt större avsättningar för framtida skador än tidigare år, främst relaterade till Ryssland, Ghana och Etiopien.

Under hösten 2022 fattade regeringen beslut om en s.k. råvarugaranti, med syfte att säkra svenska företags tillgång till kritiska råvaror. Garantiramen på 3 miljarder kronor var vid årets slut outnyttjad, men handläggning av förfrågningar om denna typ av garanti pågår för närvarande.

Tabell 4.3 Exportkreditnämnden

Miljoner kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Garantier	193 295	195 862	184 331	223 995	248 989
<i>varav nya</i>					
<i>garantier</i>	56 816	54 231	64 691	77 125	64 816
Myndighetskapital	23 863	24 930	24 712	26 232	25 267
Resultat	1 004	1 067	194	1 776	- 912

Källa: Exportkreditnämnden.

SEK tillhandahåller långsiktig finansiering för svenska exportrelaterade transaktioner. Tack vare ett högt kreditbetyg och med staten som ägare kan SEK erbjuda gynnsamma lån för att underlätta exportaffärer. Volymerna för nya exportkrediter visade på en fortsatt god efterfrågan för de statsstödda exportkrediterna (Commercial Interest Reference Rate, CIRR) som SEK ställer ut. CIRR-systemet gav 2022 ett underskott på ca 12 miljoner kronor jämfört med föregående års underskott på ca 147 miljoner kronor. SEK har tillgång till en låneram i Riksgäldskontoret som används som säkerhet för SEK:s upplåning i CIRR-systemet. Låneramen uppgick under 2022 till 175 miljarder kronor och en del av låneramen, 13,1 miljarder kronor, fick avse kommersiell exportfinansiering för att kunna finansiera svenska exportaffärer.

Att SEK ska administrera CIRR-systemet är ett av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag (N2015/04036). Den samhällsekonomiska nyttan av detta uppdrag ska utvärderas och SEK följer upp samhällsuppdraget genom en kundundersökning som genomförs vartannat år. Den senaste kundundersökningen genomfördes under hösten 2022. Denna kompletterande bedömningsgrund visar att krediterna bedöms som viktiga för att öka exporten hos företag som utnyttjar dem, och bidrar därmed till delmålet Öka Sveriges export.

Tabell 4.4 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nya CIRR-krediter	10 804	36 909	4 916	15 500	18 350	11 797	29 481
Utestående CIRR-krediter	49 802	49 124	69 922	76 120	69 163	87 872	94 241
Över-/underskott i CIRR-systemet	235	125	18	-24	-95	-147	-12

Källa: AB Svensk Exportkredit.

4.3.2 Öka utländska direktinvesteringar i Sverige

Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera och underlätta för utländska investeringar i Sverige och därmed bidra till ökad sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet. Business Sweden ansvarar för huvuddelen av det statligt finansierade investeringsfrämjandet och ska nära samverka med berörda nationella, regionala och lokala aktörer. Arbetet bedrivs dels i Sverige, dels på prioriterade marknader i Storbritannien, Tyskland, Frankrike, USA, Indien, Kina, Japan och Sydkorea – samt i ett antal andra länder för enskilda projekt i samverkan med utlandsmyndigheterna.

Business Sweden prioriterar i sin investeringsfrämjande verksamhet högkvalitativa investeringar genom utvärdering av genomförda utländska investeringar utifrån antalet nya arbetstillfällen, volymen på investerat kapital, potentialen för följdinvesteringar m.m.

Tabell 4.5 Indikatorer för delmål Öka utländska investeringar i Sverige

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totalt antal investeringar som Business Sweden medverkat till ¹	65	55	72	63	44	47	55
Högkvalitativa utländska investeringar ¹	25	29	44	38	17	22	19
Pågående investeringsprocesser ¹	1 100	1 050	1 100	1 223	1 156	1 110	1 170
Antal nya investeringsprocesser ¹	500	530	498	741	512	552	542
Investerarnöjdhet ¹ (NKI ²)	89	89	88	86	93	90	90
Utländska direkta investeringar i Sverige ³ (mnkr)	163 883	106 935	33 082	86 149	173 185	231 338	480 459

¹ Uppgifter från Business Sweden.

² Nöjd-kundindex (NKI).

³ Uppgifter från Statistiska centralbyrån.

Under perioden 2016–2022 har Business Sweden bidragit till över 400 utländska direktinvesteringar som skapat närmare 10 000 nya arbetstillfällen. Under 2022 medverkade Business Sweden till att 55 (47 året innan) utländska direktinvesteringar gjordes i Sverige. Dessa investeringar bidrog till 4 500 (1 727 året innan) planerade jobb första verksamhetsåret samt 56,5 (4,9 året innan) miljarder kronor i investeringsvolym. Denna unikt höga nivå fångar ett ögonblick av framgång efter mångåriga insatser eftersom arbetets natur är mycket långsiktig. Det är ytterst osäkert om den kan bibehållas annat än under enstaka år.

Investerarnöjdheten låg fortsatt på en hög nivå med mycket nöjda kunder, utifrån enkätsvar från företag som använt Business Swedens tjänster.

Under 2022 har en effekt- och resultatutvärdering gjorts för Business Swedens investeringsfrämjande insatser under perioden 2014–2020. Fokus för analysen har varit främjande som lett till nyetableringar, det vill säga en del av det samlade investeringsfrämjandet, som gjorts under perioden och det sammanlagda värdet för dessa nyetableringar. Studien baseras på bokslutsdata från 118 nyetablerade företag. Det totala antalet investeringar under perioden är 467. Utvärderingen visar att dessa 118 nyetablerade företag har skapat 2 786 årsarbeten, genererat drygt 7 miljarder kronor i omsättning och 508 miljoner kronor i skatteintäkter.

Detta kan jämföras med den samlade investeringen som gjorts i den andel av programmet som riktas mot nyetableringar, 114 miljoner kronor. Avkastningen uppgår således till 394 miljoner kronor.

Under 2022 genomfördes den internationella högnivåkonferensen Join Sweden Summit i Stockholm den 20–21 juni, som regeringen stod värd för och Business Sweden var arrangör för. Konferensen var Sveriges största satsning för att positionera Sverige och svenska styrkeområden för att attrahera fler utländska investeringar. Områden som lyftes vid sidan av de övergripande teman innovation, grön omställning och digitalisering var batterier och fossilfri energi, transport och mobilitet, smart industri, digitala teknologier samt life science.

Totalt 371 personer deltog fysiskt (ytterligare 1 200 digitalt), inklusive gäster och talare, både svenska och utländska, varav 176 ledande befattningshavare på 125

internationella företag från 18 länder. 92 procent av deltagarna uppgav att de upplevde Sverige mer attraktivt att investera och expandera i efter Join Sweden Summit och 67 procent sade att det är högre sannolikhet att de faktiskt kommer att investera och växa i Sverige som resultat. Totalt arbetar Business Sweden med ca 75 investeringsprocesser, dvs. dialoger om investeringar i Sverige, med bolag som medverkade på Join Sweden Summit. Av dessa är ca 35 i en utvärderings- eller implementeringsfas.

Business Sweden arbetade under det andra halvåret 2022 med fortsatta marknadsföringskampanjer och att följa upp potentiella investeringsprocesser inkl. på prioriterade marknader.

Bemyndigande om kapitaltillskott till Instrument in Support of Trade Exchanges

I beslut den 15 december 2021 bemyndigade riksdagen regeringen att under 2022 för anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet besluta om kapitaltillskott till Instrument in Support of Trade Exchanges (Instex) på högst 1 000 000 kronor (prop. 2021/22:1, bet. 2021/22:NU1, rskr. 2021/22:112). Behov av kapitaltillskott till Instex aktualiserades inte under 2022.

4.3.3 Stärka Sveriges handelspolitiska intressen

För att bedöma måluppfyllelsen används bedömningsgrunderna utvecklade regelverk och avtal som medför lägre tullar, lättare regelbörda och bättre förutsättningar för handel och integrera hållbarhetsaspekter i handelspolitiken. De ökade geopolitiska spänningarna, kriget i Ukraina och fortsatta utdragna handelskonflikter mellan inte minst USA och Kina har påverkat världshandeln och medfört en fortsatt global trend mot ökad protektionism och unilateralt agerande. Världshandelsorganisationens (WTO) förmåga att upprätthålla globala spelregler har satts på prov och organisationen har ifrågasatts.

För att utveckla regelverk och avtal har Sverige inom EU drivit en offensiv handelsagenda och aktivt verkat för att försvara det multilaterala handelssystemet, värna WTO och dess regelverk, förhandla och ratificera fler moderna frihandelsavtal och motverka protektionism. Därtill har Sverige verkat pådrivande för att stärka hållbarheten i EU:s externa handel. Sverige har vidare verkat pådrivande i de förhandlingar som pågår inom WTO om exempelvis förbud mot skadliga fiskesubventioner och e-handel samt om att modernisera organisationen. Handeln med Ukraina har förenklats, bl.a. har EU:s alla import- och antidumpingtullar tillfälligt tagits bort. Sveriges har fortsatt vara en betydande givare av handelsrelaterat bistånd.

Förhandlingar om ett frihandelsavtal mellan EU och Nya Zeeland har avslutats och framsteg har gjorts i förhandlingarna med Australien, Indonesien, Indien och Chile. Det senare är i princip färdigförhandlat. Förberedelser för att lägga fram de färdigförhandlade avtalen med Mercosur och Mexiko pågår. I frånvaro av avtalsförhandlingar mellan EU och USA har ett handels- och tekniskråd blivit den viktigaste plattformen för att främja den transatlantiska handelsrelationen.

Kommerskollegium har bistått regeringen med analyser av EU:s inre marknad, av svenska intressen i WTO och i frihandelsavtal, av EU:s gemensamma handelspolitik och av världshandeln utveckling samt analyser relaterade till handel och hållbarhet. Kommerskollegium har bidragit till svenska positioner och förslag i aktuella processer och förhandlingar och därmed också bidragit till målet att skapa bättre förutsättningar för handel. En indikator är att myndighetens utredningar och rapporter har fått internationell spridning och uppmärksammas av WTO, Europeiska kommissionen

samt OECD. Det går också att se att Kommerskollegiums analyser satt avtryck i pågående lagstiftningsprocesser på EU-nivå. Kommerskollegium hanterar även ett antal olika kontaktpunktsfunktioner och informerar och ger stöd till myndigheter, företag och privatpersoner, se också avsnitt 4.3.4. Det är arbete som bidrar till en bättre tillämpning av EU-rätt och handelsregelverk och i förlängningen till en lägre regelbörda. En omfattande verksamhet har bedrivits med att hantera ärenden och frågor som följt av sanktionerna mot Ryssland och Belarus. Kriget i Ukraina har också format Kommerskollegiums arbetet med analyser av handelsutvecklingen. Myndighetens internationella utvecklingsamarbete är brett med insatser i ett flertal utvecklingsländer. Exportfrämjande projekt har bedrivits med Ukraina som förbättrat landets förutsättningar att handla med Sverige. Bilateral samarbetsprojekt har pågått med Ecuador, Namibia och Zambia. Kommerskollegium har också utbildat handelspolitiska tjänstemän från utvecklingsländer med goda omdömen från deltagare som säger sig ha ändrat sitt sätt att arbeta och kunnat sprida kunskap i sina hemmaorganisationer.

4.3.4 Effektivisera den inre marknaden

För att bedöma målpuffyllelsen av att effektivisera den inre marknaden används indikatorer för att se utvecklingen när det gäller utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU:s inre marknad, hinder och nationella särregler och genomförandet av EU-lagstiftning och grön omställning.

Tabell 4.6 Utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU och EU:s inre marknad (EU samt Norge, Island och Liechtenstein)¹

	2018	2019	2020	2021	2022	2021–2022 Förändring i procent	Andel i procent
Tjänster export EU27	268	303	266	319	419	31	44
Tjänster import EU27	337	388	332	420	560	34	57
Varor export EU27	866	895	839	980	1192	22	55
Varor import EU27	975	990	935	1068	1293	21	65
Tjänster export IM	344	386	322	379	511	35	53
Tjänster import IM	371	430	360	455	608	34	61
Varor export IM	1 037	1 078	1 013	1 179	1 436	22	66
Varor import IM	1 103	1 123	1 066	1 239	1 545	25	77

¹ Efter att Storbritannien lämnade EU den 31 januari 2020, består nu unionen av 27 medlemsländer. Hela tidsserien för transaktioner med EU-länder innehåller endast de 27 nuvarande medlemsländerna.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Den inre marknaden fortsätter att spela en betydande roll för Sveriges ekonomi med ökad handel, jobb och tillväxt. Två tredjedelar av svensk export går till länder på den inre marknaden, och 77 procent av importen kommer härifrån. Den inre marknaden är ofta det första steget för svenska företag som vill exportera och växa internationellt. Under 2022 ökade varuexporten med 22 procent och varuimporten med 25 procent jämfört med 2021. Tjänsteexporten ökade med 35 procent och tjänsteimporten med 34 procent jämfört med 2021. Ökad handel inom EU:s inre marknad bör ses i ljuset av en stark återhämtning efter covid-19-pandemin (och de påföljande restriktioner och åtgärder som vidtagits av medlemsstater) som har påverkat jämförelsetalen (se tabell 4.6 ovan).

Arbetet med att undanröja kvarstående oproportionerliga hinder för fri rörlighet för varor och tjänster fortsatte. En viktig del i arbetet har därför varit att motverka protektionistiska tendenser och undvika införandet av handelshindrande och oproportionerliga regler som går utöver de krav som följer av EU-lagstiftningen.

Tabell 4.7 Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler – antalet anmälda föreskrifter samt reaktioner i enlighet med direktiv 2006/123/EG (tjänstedirektivet)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal anmälda svenska regleringar	23	18	14	16	8	11	17	24
Reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat	1	0	1	1	0	1	1	3
Svenska reaktioner på andra länders föreskrifter	0	0	0	0	0	0	0	0

Källa: Kommerskollegium.

Anmälningsproceduren på tjänsteområdet i enlighet med direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet) ledde under år 2022 till totalt 24 nya svenska anmälningar av reglering av tjänster. Det är en ökning med sju anmälningar jämfört med de 17 anmälningar som gjordes under år 2021. Sverige fick tre kommentarer från kommissionen under 2022 i form av ”Request for clarification” vilket är en mildare form av kommentar där endast mer fördjupad information om en reglerings innebörd/tillämpning efterfrågas.

Syftet med anmälningarna enligt tjänstedirektivet är att motverka handelshinder och Kommerskollegium rapporterar till Regeringskansliet om de anmälningar som görs inom ramen för tjänstedirektivet. Sverige har 2022 inte lämnat några kommentarer på annan medlemsstats anmälan enligt tjänstedirektivet.

Tabell 4.8 Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler – antalet anmälda föreskrifter samt reaktioner i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal anmälda svenska föreskrifter	33	34	54	40	69	62	63
Reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat	5	7	16	7	9	9	10
Svenska reaktioner på andra länders föreskrifter	11	3	6	3	20	9	6

Källa: TRIS-databasen.

År 2022 anmäldes totalt 63 nya svenska föreskrifter inom ramen för proceduren för tekniska föreskrifter avseende varor och informationssamhällets tjänster i direktiv (EU) 2015/1535 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Av dessa ledde tio anmälningar till reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat, i likhet med föregående år.

Med stöd av Kommerskollegium fortsatte bevakningen av att andra medlemsstater inte antar nationella regler som kan innebära att nya hinder införs. Sverige överlämnade sex formella reaktioner på andra länders tekniska föreskrifter.

En förutsättning för den fria rörligheten för varor är att varor uppfyller kraven i EU:s produktlagstiftning. Regeringen beslutade om en nationell strategi för marknadskontroll för åren 2022–2025 (UD2022/04378). Syftet är att främja ett enhetlig och effektiv marknadskontroll för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning. Berörda myndigheter ska genomföra strategin.

Rådet för innovativ och klimatfokuserad standardisering har bidragit till genomförandet av den gröna omställningen. Under året har också

Kommerskollegiums rapporter och expertis använts för att visa hur fri rörlighet för tjänster bidrar till grön omställning.

4.3.5 Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur

En välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur är central för att säkerställa flödet av varor och tjänster samt bidrar till det övergripande målet om en fri och rättvis internationell handel. För att bedöma måluppfyllelsen av en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur används indikatorer för att se utvecklingen gällande nationell kundnöjdhet, deltagande i ackrediteringsorganisationer och i internationell standardisering samt samverkan inom svensk standardisering.

Tabell 4.9 Nationell kundnöjdhet

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
4,3	4,2	3,9	4,1	4,1	4,1	4,4	4,4	4,4	4,4	4,6	4,7	4,6

Anm.: Värdet representerar medelvärdet på resultatet av en fråga kring kundnöjdheten i Swedacs årliga enkät till de ackrediterade organisationerna om det totala intrycket av Swedac som nationellt ackrediteringsorgan. Värderingsskalan 1–5 där 5 är bäst har använts mellan 2010–2020. Från 2021 har Swedac använt svarsalternativen 1 betyder mycket dåligt, 2 betyder dåligt, 4 betyder ganska bra och 5 betyder mycket bra.

Källa: Swedac.

Utvecklingen av den nationella kundnöjdheten hos ackrediterade organisationer är stabil över tid och en god kundnöjdhet råder fortsatt hos de ackrediterade organisationerna. Det är centralt för en avgiftsfinansierad verksamhet och bidrar till en välfungerande europeisk kvalitetsinfrastruktur. Under 2022 har Swedac tagit fram en plan för att stärka dialogen med de ackrediterade organisationerna, initierat ett arbete med digitaliserade tillsynsplaner för ökad transparens och ett nytt ärendehanteringssystem i syfte att förbättra kommunikationen. Ett kontinuerligt arbete för en tydlig och förbättrad kommunikation och digitalisering av arbetssätt bedöms som en positiv utveckling. Under 2022 har Swedac för första gången ackrediterat en organisation mot den svenska äldreomsorgsstandarden. Ett samarbete har bedrivits med Livsmedelsverket för att möjliggöra för livsmedelsföretag med certifikat från vissa ackrediterade organisationer att kunna få en reducerad frekvens av offentlig kontroll. Dessa exempel visar på hur ackreditering och standardisering kan användas för att öka kvalitetsarbetet hos såväl privata som kommunala aktörer och hur ackreditering kan bidra till myndigheters tillsyn.

Deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer

Deltagande och tillsättning av svenska tjänstemän på strategiska positioner i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer ligger på en god nivå. Under 2022 har Swedac inom ramen för arbetet i dessa organisationer arbetat för att säkerställa harmoniserade bedömningar, att systemet för ackreditering hålls relevant och arbetat för att distansbedömningar fortsatt ska vara möjligt för ökad flexibilitet.

Samverkan inom svensk standardisering

Samverkan mellan de svenska standardiseringsorganisationerna inom Sveriges standardiseringsförbund har fortsatt att utvecklas för att möta utmaningarna för den gröna och digitala omställningen. Organisationerna har aktivt bidragit till arbetet inom det organ som inrättades som ett pilotprojekt inom Kommerskollegium efter uppdrag från regeringen för att främja innovativ och klimatfokuserad standardisering.

Deltagande i europeisk och internationell standardisering

Beträffande deltagande i den europeiska och internationella standardiseringen har en svensk företrädare posten som den internationella standardiseringsorganisationens, (ISO), president för perioden 2022–2023. Därutöver har ett flertal svenska företrädare ledande positioner inom europeisk och internationell standardisering.

4.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Utifrån de ovan redogjorda resultaten bedömer regeringen att verksamheten har bidragit till att uppnå det riksdagsbundna målet om fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige. Den svenska utrikeshandeln är fortsatt stark med positiva effekter på ekonomin som helhet. Enligt regeringens bedömning behöver fortsatta åtgärder dock vidtas för att säkerställa att export- och investeringsfrämjandet är fortsatt framgångsrikt i det förändrade omvärldsläget, och därmed bidrar till Sveriges välbefinnande och konkurrenskraft.

Öka Sveriges export

Genom fler exporterande företag ökar förutsättningarna för ökad sysselsättning, stärkt konkurrenskraft och tillväxt. Redovisade resultat visar att företagen överlag är nöjda med de statliga insatserna. Sammantaget visar utfallet på samtliga indikatorer att både export och utländska direktinvesteringar i Sverige har ökat, trots en tilltagande oro i världen. Regeringen bedömer att delmålet om att öka Sveriges export har uppfyllts.

Öka utländska direktinvesteringar i Sverige

Utländska företag verksamma i Sverige och dess investeringar i landet spelar en avgörande roll för sysselsättningen i Sverige. Det statliga främjandet syftar även till att attrahera utländska investeringar till Sverige samt att bibehålla och expandera utländska bolags verksamhet i Sverige. Utländska direktinvesteringar i Sverige har ökat under 2022, inte minst i omställning vad gäller såväl klimat som digitalisering och som följd av ökad komplexitet i världen. Kundnöjdheten låg fortsatt på en hög nivå med mycket nöjda kunder, utifrån enkätsvar från företag som Business Sweden stöttat. Sammanfattningsvis visar samtliga indikatorer att de utländska investeringarna i Sverige har ökat. Regeringen bedömer att delmålet om att öka utländska direktinvesteringar har uppfyllts.

Stärka Sveriges handelspolitiska intressen

Omvärldsfaktorer har skapat ogynnsamma förutsättningar för Sveriges offensiva handelspolitiska intressen och för effektiviseringen av den inre marknaden. Inom ramen för dessa förutsättningar har svenska intressen likväl tillvaratagits bra. Regeringen har varit pådrivande och bidragit till att EU har fortsatt att vara en tydlig och konstruktiv aktör på det handelspolitiska området, såväl inom WTO som i relationen till viktiga handelspartner. Regeringens bedömning är att delmålet att stärka Sveriges handelspolitiska intressen har uppfyllts.

Genom Kommerskollegiums expertstöd och analyser till regeringen har myndigheten bidragit till arbetet med att uppnå målen om att stärka Sveriges handelspolitiska intressen och effektivisera den inre marknaden och detta med ett integrerat hållbarhetsperspektiv. Myndighetens arbete med kontaktpunkter och handelshinder bidrar till enklare regelverk och till att hantera enskilda handelshinder. Arbetet med handelshinder för svenska företag har fungerat väl. Detta utfall av utvalda indikatorer visar att Sveriges handelspolitiska intressen har stärkts.

Effektivisera den inre marknaden

Inom ramen för olika forum på EU-nivå och i arbetet med likasinnade länder har regeringen varit pådrivande gentemot andra medlemsstater och Europeiska kommissionen samt uppmärksammat vikten av en stärkt inre marknad för ökad, långsiktig konkurrenskraft och EU:s motståndskraft i tider av kris.

Regeringen bedömer att delmålet effektivisera den inre marknaden har uppfyllts men det finns behov av att undanröja kvarstående hinder för varor och tjänster samt verka för en bättre efterlevnad.

Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur

Digitalisering som ett verktyg för ökad transparens och effektivitet har bidragit till mer effektivitet och transparens på nationell nivå. Det finns fortsatt behov av harmonisering av systemet för ackreditering på europeisk och internationell nivå och därmed minska skillnader mellan de olika ackrediteringsorganen. Svenska standardiseringsorganisationer har fullgjort sitt uppdrag att tillvarata Sveriges intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Regeringen bedömer att delmålet för att säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur har uppfyllts.

4.5 Politikens inriktning

Betydelsen av internationell handel för ekonomin och samhället i stort blir allt större i ljuset av den ryska invasionen av Ukraina och den geopolitiska utvecklingen med bl.a. hårdnande konkurrens, ökad protektionism och tilltagande handelskonflikter.

Internationell handel och kommersiellt utbyte är centralt för Sveriges konkurrenskraft och jobbskapande, hållbar tillväxt och har även stor säkerhetspolitisk betydelse. De senaste årens omvärldsutveckling har belyst vikten av att säkerställa tillgången till nödvändiga råvaror, mineral och insatsvaror för att minimera Sveriges och svenskt näringslivs sårbarhet. Framsteg på dessa områden bidrar också till lägre priser och att uppfylla målet för näringspolitiken; att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Ekonomisk tillväxt, handel och näringslivets bidrag är dessutom en förutsättning för att nå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och Parisavtalet. Regeringen avser därför verka för att avsevärt öka privata investeringar och stärka näringslivets och handelns roll i genomförandet av Agenda 2030.

Regeringen vill ge de svenska företagen bästa möjliga förutsättningar att hantera dessa utmaningar och kunna växa nationellt och konkurrera internationellt, inte minst för att ta vara på den affärspotential som bl.a. finns i den gröna och digitala omställningen och på stora tillväxtmarknader. Regeringen avser därför bedriva ett mer proaktivt handels- och investeringsfrämjande. I detta ingår åtgärder för att upprätthålla Sveriges ställning som ett ledande innovationsland med ett konkurrenskraftigt investeringsklimat och med fortsatt stark attraktionskraft.

Regeringen tar därför ett nytt och samlat helhetsgrepp för att utveckla handels- och investeringsfrämjande och för att uppnå bättre samstämmighet, effektivitet, långsiktighet och förutsägbarhet i Regeringskansliets, berörda myndigheters och Business Swedens arbete. Regeringens avsikt är att ta fram en strategi för utrikeshandel, investeringar och global konkurrenskraft. Goda möjligheter till export för svenska företag är en förutsättning för ökad tillväxt. I ljuset av en förändrad omvärld krävs också att de exportfrämjande insatserna anpassas. Regeringen håller

därför på att ta fram en ny exportstrategi och föreslår en förstärkning av det exportfrämjande arbetet.

Regeringen vill på så sätt förbättra grundförutsättningarna för handel, investeringar, grön omställning och innovation för svenska företag, såväl nationellt som internationellt. Sveriges ställning som världsledande kunskapsnation och partner i grön och digital omställning ska stärkas. Svenska företag ska få bättre förutsättningar att öka sin exportandel och närvaro på tillväxtmarknader utanför EU. Nya synergier mellan export- och investeringsfrämjande, handelspolitiken och utvecklingssamarbetet (se utg.omr. 7 Internationellt bistånd) ska undersökas för att stärka svenskt näringslivs möjligheter att bidra till hållbar ekonomisk utveckling i låg- och medelinkomstländer. Målstyrningen, samordningen och uppföljningen av Regeringskansliets och myndigheternas handels- och investeringsfrämjande insatser ska kvalitetssäkras och förbättras.

Synergierna mellan näringslivs- och Sverigefrämjandet ska också stärkas (se utg.omr. 5 Internationell samverkan). En god och nyanserad Sverigebild ökar förutsättningarna att nå målet och delmålen för utrikeshandels- och investeringsfrämjandet. Samtidigt stärks Sveriges motståndskraft mot desinformation och informationspåverkan. Talangattraktion av efterfrågad internationell kompetens är av yttersta vikt och utgör en del av Sverigefrämjandet.

Exportfrämjande

Företagens behov och efterfrågan ska stå i centrum för det statliga exportfrämjandet, som ska vara samstämmigt, effektivt, långsiktigt och förutsägbart. Statligt finansierade insatser ska kunna uppvisa tydliga och mätbara resultat, med god utväxling när det gäller ökade skatteintäkter och ökad sysselsättning.

Handelsfrämjande i närområdet, EU och Nordamerika, där Sverige traditionellt har en stark ställning, ska värnas och vidareutvecklas. Därutöver inleds en långsiktig satsning för att stödja svenska företags deltagande i uppbyggnaden av Ukraina, med närvaro av Business Sweden i Kiev. Men Sveriges närvaro globalt är också viktig för att kunna ge stöd till svenska företag, inte minst små och medelstora företag, att ta vara på de möjligheter som finns på snabbt växande marknader utanför vårt närområde. En ny och långsiktig främjandesatsning inleds därför i Asien. Sveriges, svenska myndigheters och svenskt näringslivs deltagande i den nordiska paviljongen vid världsutställningen i Osaka (Expo 2025) kommer vara en viktig del i denna satsning.

Ett framgångsrikt näringslivsfrämjande kräver ett målinriktat stöd genom alla de aktörer som ingår i Team Sweden-samarbetet. Detta samarbete ska vidareutvecklas i samråd med näringslivet och i högre utsträckning aktivt fånga upp affärsmöjligheter och positionera svenska lösningar inom strategiskt viktiga områden som t.ex. grön och digital omställning. Gemensamma satsningar ska göras på prioriterade marknader där myndigheter och andra statligt finansierade aktörers deltagande, inom ramen för sina respektive uppdrag, bedöms öka svenska företags möjligheter att tillvarata affärsmöjligheter. Även statliga bolag kan här spela en viktig roll, t.ex. genom att positionera svenska lösningar. Sektorer av stor vikt för svensk export, där ett brett svenskt engagemang bedöms vara ett mervärde är bland annat energi, transport, tillverkningsindustri, råvaror och nya material, digitalisering inklusive AI samt hälsa och life science. Inom dessa områden finns en efterfrågan från andra länder att ta del av svenska företags produkter och tjänster, liksom goda möjligheter att uppnå en ökad klimatnytta kopplat till exporten av svenska lösningar. Sveriges utlandsmyndigheter ges i uppdrag att agera mer proaktivt till stöd för svenska näringslivsintressen i nära samarbete med Team Sweden, bland annat inom dessa områden. Regeringen ska främja svenskt näringslivs möjligheter att bidra till hållbara EU-gemensamma projekt.

Svenska företag ska kunna verka på komplexa marknader och kan då behöva stöd för att hantera risker och krav på ökad aktsamhet när det gäller social och miljömässig hållbarhet och korrupcion. För att underlätta samordning ska EKN, SEK, Business Sweden, Swedfund och Sida ha kompatibla hållbarhetskriterier .

Regeringen avser att utvidga Business Swedens uppdrag till stöd för svenska företags möjligheter att vinna affärer globalt, i synnerhet inom grön omställning och inom projekt för hållbar infrastruktur. Ett sådant uppdrag innebär även att exportföretag ska matchas mer effektivt med finansieringsinstrument inom EU, de multilaterala utvecklingsbankerna och de globala klimatfonderna. Synergier mellan svenskt exportfrämjande och klimatbiståndet ska bidra till klimatnytta i låg- och medelinkomstländer. Även Business Swedens stöd till små och medelstora företag samt till regional exportsamverkan ska vidareutvecklas. Målet är att få till stånd ett tydligt, effektivt och sömlöst stöd till företagen från alla främjandeaktörer. Förutsättningarna för små och medelstora företag att expandera genom export ska förbättras, bl.a. genom att stödet anpassas till respektive företags storlek och affärsmodeller (inklusive tjänste- och e-handelsföretag). Möjligheterna att bli underleverantörer till stora internationella infrastrukturprojekt ska stärkas.

Stödet till internationalisering av Sveriges innovativa företag och miljöer ska utvecklas. Det handlar dels om att innovativa och forskningsinriktade svenska företag ska få bättre möjligheter att utveckla sin kommersialisering, export och internationalisering, dels om att stärka bilden av Sverige som en världsledande kunskapsnation med attraktiva innovationsmiljöer för investeringar och samarbeten. Utvecklingen av svenska test- och demonstrationsmiljöer är av särskild vikt för näringslivets forskning och utveckling i detta sammanhang.

Exportfinansiering

Ett väl fungerande och marknadskompletterande exportkreditsystem är betydelsefullt för svensk utrikeshandel och skapar sysselsättning i Sverige. För 2024 bedöms efterfrågan på exportkreditgarantier ligga kvar på samma höga nivå som 2023 varför en ram på 475 miljarder kronor föreslås.

Regeringen föreslår att inrätta särskilda exportkreditgarantier för export som kan klassas som bistånd till Ukraina. Svenska företag ges därmed tryggare möjligheter att exportera samhällsviktiga varor till Ukraina och kan bidra till ekonomisk utveckling och uppbyggnad i landet.

Mot bakgrund av den för närvarande mycket stora och svårbedömda risken vid affärer med Ukraina kan EKN inom ordinarie garantimodell endast erbjuda garantier för export dit i begränsade och mycket specifika fall. Genom en ram om 333 miljoner kronor för särskilda exportkreditgarantier för Ukraina ges svenska företag som avser exportera till Ukraina tryggare möjligheter att exportera samhällsviktiga varor till landet och kan därmed bidra till återuppbyggnad och hållbar samhälls- och ekonomisk utveckling i Ukraina. De särskilda exportkreditgarantierna kan endast beviljas för export som kan klassificeras som bistånd (Official Development Assistance, ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). D Eftersom de inte följer den ordinarie garantimodellen, där en riskavspeglande premie tas ut av företagen, avsätts medel på anslag i statsbudgeten för att täcka eventuella förluster med följande fördelning: utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, anslag 1:1 *Biståndsverksamhet* 300 miljoner kronor och utgiftsområde 24 Näringsliv anslag 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* 33 miljoner kronor.

Systemet med statsstödda exportkrediter som hanteras av AB Svensk Exportkredit är centralt för att kunna erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. För att möta efterfrågan på krediter beviljas AB Svensk Exportkredit en låneram som för 2024 beräknas till 175 miljarder kronor.

Synergier mellan utvecklingssamarbetet, export- och investeringsfrämjandet samt handelspolitiken

Ett bättre samspel mellan utvecklingssamarbetet, export- och investeringsfrämjandet samt handelspolitiken kan öka förutsättningarna för hållbar utveckling i utvecklingsländer genom ökat handelsutbyte. Samtidigt ska svenska företag kunna dra nytta av att bistånds- och främjandeinsatser pågår i låg- och medelinkomstländer med stor exportpotential eller i sektorer där svenska företags kunnande, handel och utlandsinvesteringar kan bidra till goda utvecklingsresultat och ökad klimatnytta.

Business Sweden har i uppdrag att identifiera affärsmöjligheter och stödja svenska företags deltagande i upphandlingar och projekt inom t.ex. grön och digital omställning. Andra Team Sweden-aktörer ska få bättre förutsättningar att bidra med förstudier, långsiktig projektutveckling, kapacitetsutveckling, experter eller tekniskt bistånd. Utöver goda utvecklingseffekter kan dessa insatser bidra till att svenska företag får tidig insyn i projektutveckling och framtida upphandlingar. Nya finansieringslösningar för att stödja uppbyggnaden av Ukraina och andra utvecklings- och klimatinvesteringar i låg- och medelinkomstländer, ska övervägas och i förekommande fall utvecklas.

Investeringsfrämjande

Regeringen avser vidareutveckla regeringens, Business Swedens och myndigheternas investeringsfrämjande då det finns starka positiva samband mellan utländska direktinvesteringar, nya arbetstillfällen, grön omställning och tillväxt i Sverige. Utländska investeringar är dessutom nödvändiga för att Sverige ska bibehålla konkurrenskraften och attrahera högkvalificerad personal.

Sverige har goda förutsättningar att attrahera strategiskt viktiga investeringar som ligger högt i värdekedjorna, men en allt hårdare global konkurrens om dessa investeringar kräver att regeringen löpande överväger att förbättra investeringsklimatet för både svenska och utländska företag.

För att Sverige ska kunna bemöta intresset från utländska investerare vill regeringen säkerställa att samarbetet mellan Business Sweden och Regeringskansliet, regionala och kommunala aktörer, lärosäten och berörda företag är väl resurssatt och bedrivs på ett effektivt och väl samordnat sätt. Regeringen avser även att ge Business Sweden ett uppdrag att öka sitt fokus på de utländska bolag som redan har investerat i Sverige, med sikte på att dessa företag ytterligare utökar sin verksamhet i landet.

Internationell handelspolitik

Sverige ska vara en tydlig röst för fri och regelbaserad handel som är förutsättningen för en stark ekonomi och för välfärd och konkurrenskraft. Regeringen avser bl.a. agera för att EU ska förhandla och ingå fler strategiskt viktiga, hållbara frihandelsavtal med andra länder och regioner, minska riskerna i strategiska beroenden samt bygga resiliens i en mer osäker omvärld. Vikten av partnerskap med andra länder ökar också med anledning av den komplicerade geopolitiska utvecklingen. I detta arbete ska världshandelsorganisationen WTO ha en grundläggande roll. Sverige driver även på för att ta bort handelshinder generellt och stärka det internationella samarbetet på det digitala området. Detta mot bakgrund av att det i takt med de förändringar som sker i

vår omvärld blir allt viktigare för företag att agera med hela världen som marknad. Sveriges ekonomi, välfärd och egna gröna omställning är också beroende av internationell handel för att få tillgång till kritiska råvaror, en mer effektiv produktion, ett bättre utbud och lägre priser. Trots att tjänster blir allt viktigare för global handel och svensk ekonomi finns det ytterligare potential, såväl globalt som när det gäller EU. Importen är viktig för tillgången till insatsvaror till konkurrensmässiga priser, vilket i sin tur ger förutsättningar för export och ökad konkurrenskraft. En ökad specialisering där företag inriktar sig på olika delar av produktionsprocessen innebär att handel med insatsvaror har blivit viktigare och processer alltmer fragmenterade och utspridda över världen. Regeringen prioriterar därför inte bara möjligheterna att kunna exportera utan också att importera på ett effektivt sätt för att stärka näringslivets lokala och regionala konkurrenskraft.

Regeringen har under 2023 föreslagit en ny lag som ger en granskningsmyndighet möjlighet att granska utländska direktinvesteringar och, om det är nödvändigt, förbjuda dem. Det saknas i dag ett regelverk som ger tillräckliga förutsättningar för att förhindra utländska investerares strategiska förvärv av företag vars verksamhet, information eller teknik har betydelse för Sveriges säkerhet eller för allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige.

EU:s inre marknad

Regeringen avser att verka för fördjupning och utveckling av den inre marknaden för att säkerställa fria handelsflöden för svenska företag, motverka fragmentering och arbeta för ökad harmonisering av gemensamma regelverk. Tjänstehandeln bör ges särskilt fokus och den digitala inre marknaden bör stärkas för att underlätta för företag och medborgare i Sverige att dra nytta av digitaliseringens möjligheter. Det är även viktigt att motverka framtagandet av produktionsmål samt ökade nivåer av statligt stöd på den inre marknaden.

EU:s inre marknad har sedan den skapades för 30 år sedan bidragit till att göra vardagen enklare för människor och företag, vilket har skapat jobb och ekonomisk tillväxt inte bara i Sverige utan i hela EU. Även om den inre marknaden varit en framgångssaga har EU:s andel av global BNP fortsatt att minska varför arbetet med att utveckla den inre marknaden behöver intensifieras. Trots detta fortsätter kvarstående hinder att hämma varu- och tjänstehandeln. Att stärka motståndskraften på den inre marknaden och att den ska fungera väl, också i tider av kris, genom den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, att stärka efterlevnaden av existerande regler, att stärka den digitala inre marknaden och att undanröja handelshinder inom EU förblir därför centralt. Utgångspunkten ska vara en marknadsdriven politik samtidigt som det är viktigt att verka för återhållsamhet avseende EU-gemensam lagstiftning som syftar till att stärka en utpekad sektor eller teknik. Likaledes bör ny lagstiftning leda till så lite administration för näringslivet och medlemsstaterna som möjligt.

Regeringen anser vidare att det behövs en långsiktig plan och vision för hur den inre marknaden kan fortsätta att vara en stark och hållbar motor för arbetstillfällen, entreprenörskap och hållbar tillväxt även under de kommande trettio åren. Det är mycket angeläget att stärka EU:s konkurrenskraft och den inre marknaden för att minska tillväxt- och innovationsklyftan mellan Europa och dess globala konkurrenter.

En välfungerande marknadskontroll är viktig för att säkerställa en effektiv kontroll av produkter som inte uppfyller gällande krav. Den nationella strategin för marknadskontroll för åren 2022–2025 kommer fortsatt att utgöra en central del i det arbetet.

En välfungerande kvalitetsinfrastruktur

Standardisering och ackreditering bidrar till att främja svensk export och konkurrenskraft. Regeringen avser att fortsätta att arbeta för en effektiv och intressentdriven europeisk ackreditering och standardisering som stödjer den gröna och digitala omställningen.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2022	Utfall	24 732	Anslagssparande	2 306
2023	Anslag	26 298 ¹	Utgiftsprognos	26 869
2024	Förslag	26 760		
2025	Beräknat	28 021 ²		
2026	Beräknat	28 784 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 26 761 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 26 760 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrolls förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.11 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	26 298	26 298	26 298
Pris- och löneomräkning ²	1 147	2 440	3 223
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-685	-717	-737
<i>varav BP24³</i>	<i>-685</i>	<i>-685</i>	<i>-685</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-411	-411	-411
– Generell besparing i statsförvaltningen	-274	-274	-274
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	26 760	28 021	28 784

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 274 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 26 760 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 28 021 000 kronor respektive 28 784 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedacs) uppdragsverksamhet med ackreditering och liknande kompetensbedömning finansieras med avgifter. Swedac bedriver även tjänsteexport genom att medverka i projekt inom internationellt utvecklingsarbete finansierat av främst Sida och EU. Swedac har ett ackumulerat överskott som för ackrediteringsverksamheten beror på lägre kostnader på grund av covid-19-pandemin. Överskottet hanteras i dialog med Regeringskansliet. Inga större förändringar förväntas när det gäller intäkter eller kostnader.

Tabell 4.12 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Ackreditering

Tusental kronor

Ackreditering	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2022	106 173	117 574	-11 401	-2 585
Prognos 2023	116 000	116 175	-175	-2 760
Budget 2024	122 600	118 499	4 101	1 341

Källa: Swedac.

Tabell 4.13 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Reglerad mätteknik

Tusental kronor

Reglerad mätteknik	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2022	9 665	12 139	-2 474	6 600
Prognos 2023	8 830	12 547	-3 717	2 883
Budget 2024	9 713	11 600	-1 887	996

Källa: Swedac.

Tabell 4.14 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Tjänsteexport

Tusental kronor

Tjänsteexport	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2022	2 076	4 042	-1 966	2 922
Prognos 2023	2 460	3 739	-1 279	1 643
Budget 2024	3 000	3 800	-800	843

Källa: Swedac.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

2022	Utfall	88 900	Anslagssparande	5 361
2023	Anslag	94 265 ¹	Utgiftsprognos	96 263
2024	Förslag	105 055		
2025	Beräknat	110 889 ²		
2026	Beräknat	113 461³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 107 305 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 107 304 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Tabell 4.16 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	94 265	94 265	94 265
Pris- och löneomräkning ²	2 694	5 933	8 257
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP24 ³	8 096	10 691	10 939
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-169	-169	-169
– Ökning till följd av valutakursförändring.	-2 250		
– Investeringsgranskning	10 000	10 000	10 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-985	-985	-985
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	105 055	110 889	113 461

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 2 250 000 kronor 2024 för att delvis finansiera en ökning av anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för valutakursförändring.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor per år fr.o.m. 2024 för Kommerskollegiums arbete med frågor om utländska direktinvesteringar.

Anslaget minskas med 985 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 105 055 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 110 889 000 kronor respektive 113 461 000 kronor.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.17 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

2022	Utfall	406 427	Anslagssparande	1 955
2023	Anslag	323 117 ¹	Utgiftsprognos	320 629
2024	Förslag	402 367		
2025	Beräknat	397 367		
2026	Beräknat	382 367		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder. Vidare får anslaget användas för utgifter för infrianden av exportkreditgarantier till Ukraina till den del utgifterna inte kan klassificeras som bistånd.

Tabell 4.18 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	313 367	313 367	313 367
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	89 000	84 000	69 000
<i>varav BP24</i>	<i>248 000</i>	<i>248 000</i>	<i>233 000</i>
– Expo Osaka 2025	15 000	15 000	
– Förstärkt exportfrämjande	200 000	200 000	200 000
– Exportkreditgarantier Ukraina	33 000	33 000	33 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	402 367	397 367	382 367

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2024 och 2025 för att finansiera ett svenskt deltagande på världsutställningen Expo 2025 i Osaka.

Anslaget ökas med 100 000 000 kronor 2024 för att förstärka exportfrämjandet beräknas fr.o.m. 2025 och 2026 ökas med motsvarande belopp.

Anslaget ökas med 100 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för att förstärka exportfrämjandet.

Anslaget ökas med 33 000 000 kronor 2024 för utgifter för infrianden av exportkreditgarantier till Ukraina till den del utgifterna inte kan klassificeras som bistånd.

Regeringen föreslår att 402 367 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 397 367 000 kronor respektive 382 367 000 kronor.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.19 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

2022	Utfall	72 768	Anslagssparande	4
2023	Anslag	67 772 ¹	Utgiftsprognos	67 250
2024	Förslag	77 772		
2025	Beräknat	77 772		
2026	Beräknat	77 772		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringstråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Tabell 4.20 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	67 772	67 772	67 772
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	10 000	10 000	10 000
<i>varav BP24</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>
– Förstärkt investeringsfrämjande	20 000	20 000	20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	77 772	77 772	77 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor 2024 för att förstärka investeringsfrämjandet beräknas fr.o.m. 2025 och 2026 ökas med motsvarande belopp.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för att förstärka investeringsfrämjandet.

Regeringen föreslår att 72 772 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 72 772 000 kronor respektive 72 772 000 kronor.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.21 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

2022	Utfall	20 624	Anslagssparande	-1 364
2023	Anslag	26 017 ¹	Utgiftsprognos	24 463
2024	Förslag	25 017		
2025	Beräknat	20 517		
2026	Beräknat	20 517		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Tabell 4.22 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	20 517	20 517	20 517
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	4 500		
<i>varav BP24</i>	<i>4 500</i>		
– <i>Ökning till följd av valutakursförändring.</i>	<i>4 500</i>		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	25 017	20 517	20 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 4 500 000 kronor 2024 för att kompensera för valutakursförändring.

Regeringen föreslår att 25 017 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.23 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

2022	Utfall	31 336	Anslagssparande	
2023	Anslag	31 336 ¹	Utgiftsprognos	31 336
2024	Förslag	31 336		
2025	Beräknat	31 336		
2026	Beräknat	31 336		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund.

Tabell 4.24 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	31 336	31 336	31 336
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	31 336	31 336	31 336

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 31 336 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 31 336 000 kronor respektive 31 336 000 kronor.

4.6.7 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tabell 4.25 Anslagsutveckling 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor

2022	Utfall	146 832	Anslagssparande	168
2023	Anslag	87 500 ¹	Utgiftsprognos	11 536
2024	Förslag	100 000		
2025	Beräknat	100 000		
2026	Beräknat	100 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget för användas för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter till fast ränta, det så kallade CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate).

Tabell 4.26 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	100 000	100 000	100 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	100 000	100 000	100 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 100 000 000 kronor respektive 100 000 000 kronor.

4.6.8 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2023 till 427 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier och till 0 miljarder kronor för investeringsgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Kreditgaranti för exportkrediter

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 475 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet en avgörande betydelse för företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Riskavtäckning är centralt för exportföretagen för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 475 000 000 000 kronor.

Kreditgaranti för investeringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För de svenska exportföretagen är det centralt med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. EKN har de senaste åren noterat en ökning av intresset från den svenska exportindustrin för strategiska investeringar genom investeringsgarantier. Det är viktigt att behålla ramen för investeringsgarantier för den svenska exportindustrins strategiska investeringar.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämnden kan fr.o.m. 2022 utfärda statliga kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror genom en s.k. råvarugaranti. En råvarugaranti används för att täcka risken för en långivares finansiering av en utländsk låntagares investering i ett råvaruprojekt om denna låntagare inte klarar att fullfölja betalningarna enligt låneavtalet. En förutsättning för att få en råvarugaranti för ett låneavtal är att låntagaren sluter ett långfristigt leveransavtal med en svensk råvaruimportör.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier som uppgår till högst 12 000 000 000 kronor för att säkra tillgången av råvaror.

Kreditgaranti för export till Ukraina

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina, som kan klassificeras som bistånd (i enlighet med den definition som används av biståndskommittén Development Assistance Committee (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), som uppgår till högst 333 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Näringslivet kan spela en viktig roll i uppbyggnaden av Ukraina. Den höga riskexponeringen är dock ett hinder för många företag. Svenska företag har efterfrågat exportkreditgarantier från EKN för att dela risken. Mot bakgrund av den för närvarande mycket stora och svårbedömda risken kan EKN inom ordinarie garantimodell dock endast erbjuda garantier i begränsade och mycket specifika fall. Genom en ram om 333 miljoner kronor för särskilda exportkreditgarantier för Ukraina ges svenska företag som avser exportera till Ukraina tryggare möjligheter att exportera samhällsviktiga varor till landet och kan därmed bidra till återuppbyggnad och hållbar samhälls- och ekonomisk utveckling i Ukraina. Dessa garantier följer inte den ordinarie garantimodellen, där en riskavspeglande avgift tas ut av företagen för att motsvara statens förväntade kostnader. I stället avsätts medel på anslag i statsbudgeten för att täcka eventuella förluster med fördelningen anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd 300 miljoner kronor och anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* inom utgiftsområde 24 Näringsliv 33 miljoner kronor.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2024 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina, som kan klassificeras som bistånd (Official Development Assistance, ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), som uppgår till högst 333 000 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.27 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2022	2 022 137	2 934 031	-911 894	25 320 219
Prognos 2023	1 941 000	1 634 811	313 620	25 633 839
Budget 2024	2 051 000	1 692 998	360 114	25 993 953

Källa: EKN.

4.6.9 Låneram för AB Svensk Exportkredit

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2024 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Statsstödda exportkrediter, s.k. CIR-krediter, är centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. En låneram i Riksgäldskontoret säkerställer SEK:s upplåning i CIR-systemet för att kunna erbjuda företagen långfristiga lån. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att för 2024 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor.